लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण

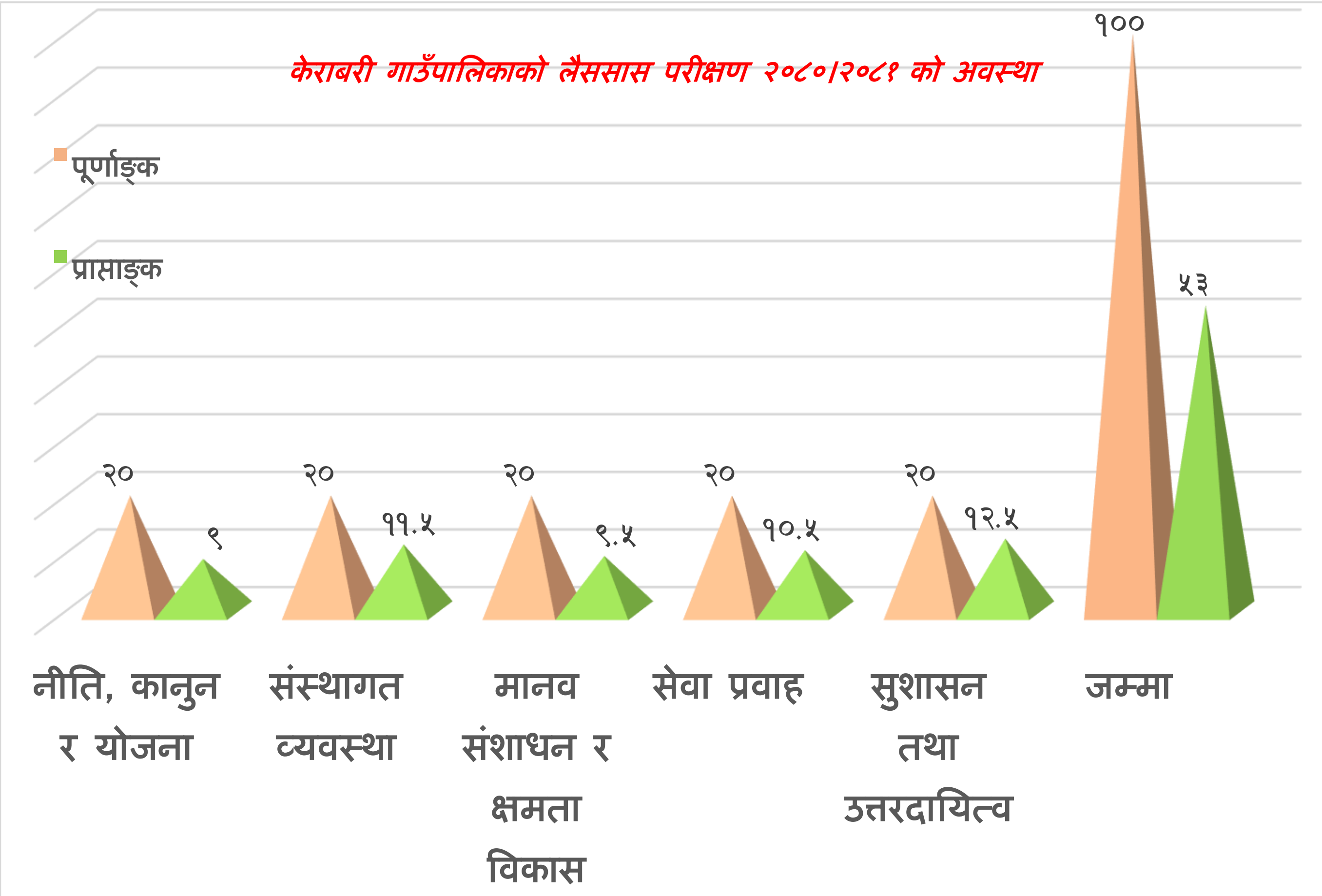

प्रतिवेदन–२०८०/२०८१

प्रस्तुतकर्ता

सुमन ढकाल

स्वतन्त्र परामर्शदाता

पेशिएको निकाय

केराबरी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, मोरङ

कोशी प्रदेश नेपाल

केराबारी गाउँपालिकाको नक्सामा

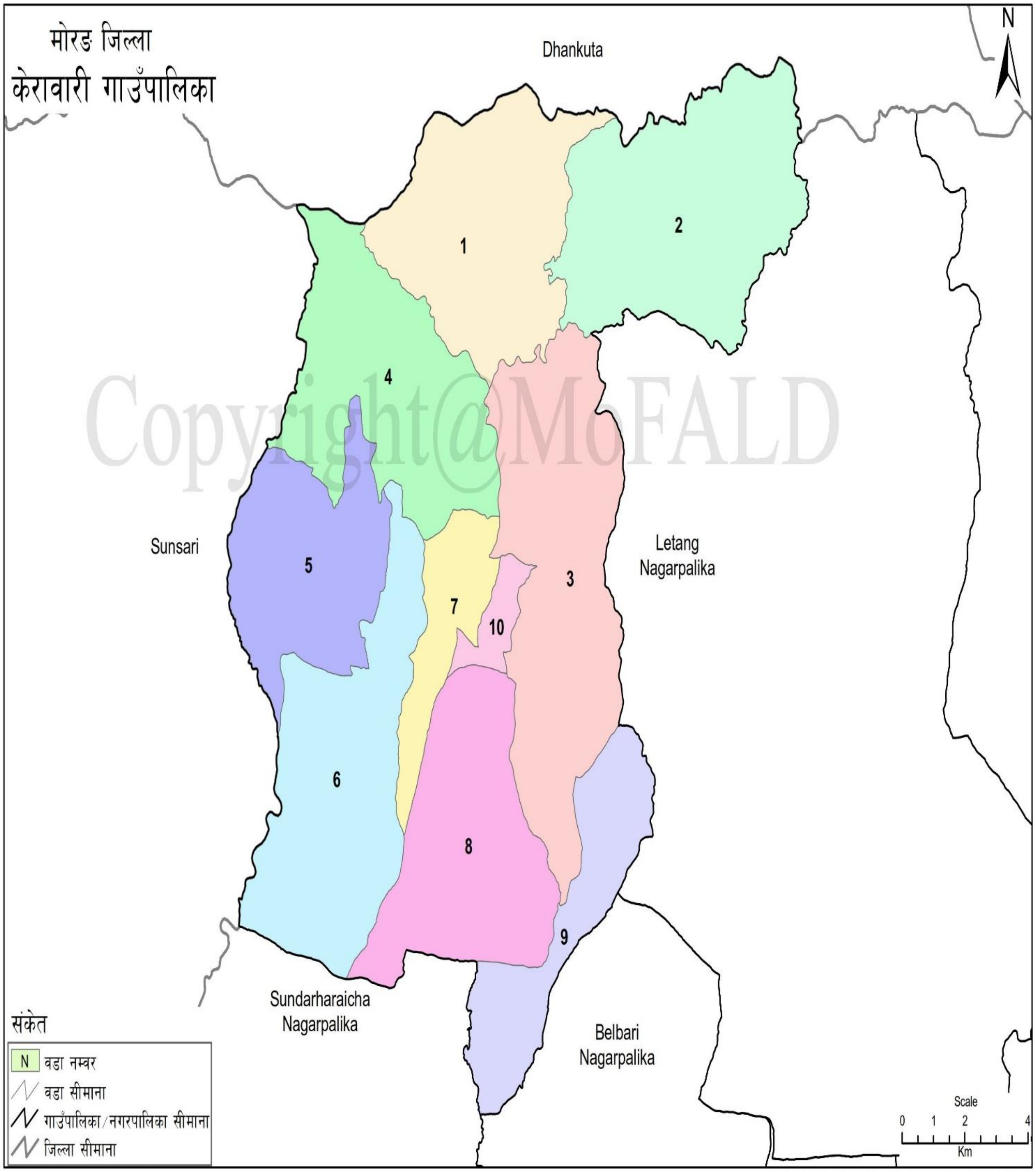

स्रोत: स्थलरुप नक्सा (स्केल १:२५००० / १:५००००), नापी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830
LLRC, 2016

विषय सूचि

सि नं	शीर्षक	पेज नं
	परिचय : भाग एक	
१.२	पृष्ठमूमि	४-५
१.२	स्थानीय तहको संक्षिप्त परिचय	५
१.३	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणको महत्व	५-६
१.४	उद्धेश्य	६-७
१.५	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणले समेटेका क्षेत्र	७-८
१.६	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण विधि प्रक्रिया	८-११
	तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण : भाग दुई	
२.१	नीति कानून र योजनाको स्थिति	१२
२.२	संस्थाको व्यवस्थापन स्थिति	१२-१३
२.३	मानव संसाधान तथा क्षमता विकासको स्थिति	१३
२.४	सेवा प्रवाहको स्थिति	१३-१४
२.५	सुशासन तथा उत्तरदायित्वको स्थिति	१४
२.६	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको स्थिति	१४-१७
	विश्लेषण :भाग तीन	
३.१	लैससासको विश्लेषणका औजार	१८-२०
३.२	तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययन र विश्लेषण	२०-२४
३.३	उपलब्धि	२४-२७
३.४	लैससासको विश्लेषण	२७-३१
४.५	सूचक सुधारको कार्य योजना	३२-४५
३.६	निश्कर्ष	४६
३.७	सुझाव	४७-४८
३.८	अध्ययन गरिएका कागजात	४८-४९
३.९	तस्विर	५०
	अनुसूचिहरु :	
लैससासको सूचकको अवस्था मापन विवरण : १		५१-९२
लैससासमैत्री कमलको नीति कार्यक्रम विवरण :२		९३-९४
लैससासमैत्री क्रियाकलाप तथा आयोजना विवरण :३		९४-८५
लैससास परीक्षण कार्याशालाका सहभागीहरुको विवरण : ४		९६-९८

परिचय भाग:एक

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले दिशा निर्देश अनुरुप समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्न राज्यका सबै तह र क्षेत्रगत विषयहरूमा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को विषयलाई आन्तरिकीकरण, मूलप्रवाहीकरण र संस्थागत गर्न आवश्यक भएको छ । नेपालको संविधान २०७२ को धारा १८ मा उल्लिखित समानताको हकमा सबै नागरिक कानूनको दृष्टिमा समान हुने तथा कसैलाई पनि कानुनको समान संरक्षणबाट बन्चित नगरिने व्यवस्था छ । सामान्य कानुनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जात, जाति, लिङ्ग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, स्वास्थ्य स्थिति, बैवाहिकत स्थिति, गर्भावस्था, आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र, वैचारिक आस्था वा यस्तै अन्य कुनै आधारमा भेदभाव नगर्ने व्यवस्था उल्लेख छ । नेपालको संविधानको धारा ३८ ले महिलालाई समान वंशीय अधिकार, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्वन्धी अधिकार, राज्यका सवैतहमा सहभागी हुने अधिकार, सम्पत्ति तथा पारिवारिक मामिला सम्बन्धी अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ । संविधानले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसाजन्य कार्यहरुलाई कानुन बमोजिम दण्डनीय हुने व्यवस्था गरेको छ ।

संविधान त स्थानीय सरकारले राजनीतिक, सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछडिएका महिला, दलित,आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारू, मुस्लिम समुदाय, पिछडावर्ग, सीमान्तकृत, अल्पसङ्ख्यक,अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पीडित वा पिछडिएको क्षेत्रका नागरिक तथा आर्थिकरूपले विपन्न खसआर्य लगायत नागरिकको संरक्षण, सशक्तीकरण वा विकासका लागि कानून बमोजिम विशेष व्यवस्था गर्नसकिने विषय उल्लेख गरी समावेशी अवधारणालाई आत्मसात् गरिएको छ । सामाजिक न्यायको हकले राज्यका हरेक तहमा समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सिद्धान्तका आधारमा जनताको सहभागिताको अधिकार स्थापना गरेको छ। स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धमा स्थानीय तहको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्वन्धी व्यवस्था उल्लेख गरेको, वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत वडामा आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछाडि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने व्यवस्था गरेको छ ।

विभिन्न समुदायवीच सामाजिक सद्भाव र सौहार्दता कायम गर्ने, बालविवाह, बहुविवाह, लैंगिक हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव बेचविखन जस्ता सामाजिक कुरीति र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने व्यवस्था गरेको छ । स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा महिला तथा पिछडिएको एवं लक्षित वर्गको सहभागिताको व्यवस्थास योजना छनौटमा महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने

कार्यकममा जोड दिदै लैससास प्रवर्द्धन गर्ने लगायतको व्यवस्था उल्लेख गरेको छ। लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सवालहरूलाई सम्बोधन गर्न लामो समय देखि नै प्राथमिकताकासाथ आवधिक योजना, वार्षिक योजना, नीति तथा कानूनको तर्जुमा तथा परिमार्जन र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दै आइरहेको छ ।

नेपालको शासकीय संरचना संघीय, प्रदेश र स्थानीय गरी तिनै तहको आम निर्वाचन भई कार्यान्वयनमा आए पश्चात् संघीय संरचनामा रुपान्तरण भई सबै तहमा आ–आफ्नो सरकार स्थापित भई संचालनमा रहेको अवस्था छ । संविधानले स्थानीय तहलाई व्यवस्थापिका,कार्यपालिका र न्यायिक अधिकार प्रदान गरेको छ । संघीयताको अभ्यास नेपालको लागि नयाँ भएको र सोको कार्यान्वयनका लागि स्थानीय, प्रदेश एवं संघीय सरकारको स्थापना र तिनै तहका सरकारको संस्थागत विकास हुदै जान अझै अत्यावश्यक देखिन्छ । सबै तहका सरकार, खासगरि प्रदेश र स्थानीय तहका सरकारका जनप्रतिनिधि एवं कर्मचारीहरु सरकारलाई सुम्पिएको काम, कर्तब्य र अधिकार तथा आ–आफ्नो भूमिका र जिम्मेवारीमा पूर्ण रुपमा जानकार भई अघि बढाउन पर्दछ ।

१.२ केराबारी गाउँपालिकाको संछिप्त परिचय

केराबारी गाउँपालिका कोशी प्रदेश अन्तर्गत मोरङ् जिल्लामा पर्दछ । लेटाङभोगटेनी नगरपालिकाको वडा नं १, केराबारी,याङशिला पाटीगाउँ र सिंहदेवी गाउँविकास समिति समावेश गरी केराबारी गाउँपालिका भएको हो । केराबारी गाउँपालिका १० वडाहरु रहेका छन । केराबारी गाउँपालिकाको २१९.८३ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफल रहेको छ । गाउँपालिकाको पूर्वमा लेटाङ नगरपालिका, पश्चिमतर्फ सुनसरी जिल्ला पर्दछ । उत्तरमा धनकुटा जिल्लासम्म पर्दछ । दक्षिणमा सुन्दरहरैचा र वेलबारी नगरपालिकासम्म सिमाना फैलिएको छ । मदन भण्डारी राजमार्ग सडकले छोएकोछ । गाउँपालिका सबै वडामा कच्ची सडकको पहुँच रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को तथ्याङ्कमा केराबारी गाउँपालिकाको १० वडामा ८५७३ घरधुरीमा महिला १८०८९ र पुरुष १६४१५ समेत ३४५०४ जनसंख्या रहेकोछ । चुरे,भित्री मधेश र पहाडी भूभागमा रहेको गाउँपालिकाको अधिकाङ्श भूभाग कृषी,वनजग्ल क्षेत्रले ओगटेको छ ।

१.३ लैगिंक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको परीक्षणको महत्व

नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा लैंगिक विभेद अन्त्य गरी समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने व्यवस्था छ । नेपालको संविधानको मौलिक हकमा महिलाले समान वंशीय अधिकार, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्वन्धी अधिकार, राज्यका सवै सरकारमा सहभागिता हुने अधिकार,सम्पत्ति तथा पारिवारीक मामिला सम्बन्धी अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ । महिला विरुद्ध हुने हिंसाजन्य कार्यहरुलाई कानुन बमोजिम दण्डनीय हुने व्यवस्था गरेको छ ।

समानताको हक: नागरिकहरु, सामाजिक र सांस्कृकित रुपले पछाडि परेका समुदाय समेतको संरक्षण, सशक्तिकरण तथा विकासको लागि संविधानमा विशेष प्रावधानहरुको व्याख्या गरको छ । सामाजिक

न्यायको हकलेः राज्यका हरेक संरचनाहरुमा समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सिद्धान्तका आधारमा जनताको सहभागीताको अधिकार स्थापना गरेको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा स्थानीय तहको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ । वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारमा तथ्याङ्क संकलन, अद्यावधिक तथा खण्डीकृत, विकास कार्य अन्तर्गत बालविवाह, बहुविवाह, लैंगिक हिंसा अन्त्य गर्ने आदिको व्यवस्था गरिएको छ । संविधान,ऐन नियमको सस्थागत कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्नु यस परिक्षणको महत्व रहेको छ ।

संबिधानद्वारा प्रदत्त हकहरुको कार्यान्वयन गर्न तथा समानुपातिक समावेशीका आधारमा राज्य संरचनाका सबै अङ्गहरूमा महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, मजदूर, किसान, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, पिछडिएका वर्ग लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक वर्ग सबैलाई सहभागी गराउने संवैधानिक व्यवस्था गरिएको परिप्रेक्ष्यमा सामाजिक विविधता बीचको असमानता, सामाजिक बञ्चितिकरणका कारण सामाजिक समूहको विकास सूचकहरूमा भएका कमजोर अवस्था र सामाजिक, आर्थिक तथा प्रशासनिक क्षेत्रमा रहेको पहुँचको असमानतालाई न्युन गर्न आवश्यक रहेको छ । स्थानीय सरकारद्वारा कार्यान्वयन गर्ने नीति, योजना, बजेट, कार्यक्रम, सेवाप्रवाह र संरचनालाई लैससास संवेदनशिल, उत्तरदायि र लैगिकमैत्री बनाउनका लागि र संवैधानिक एवम् कानूनी प्रावधान तथा राज्यले अन्तर्राष्ट्रिय तहमा व्यक्त गरेको प्रतिबद्धता अनुसार कार्य गर्न एवम् स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा भएको व्यवस्था अनुसार स्थानीय तहमा लैंगिक तथा सामाजिक समाबेशी विकासलाई प्रवद्र्धनका लागि स्थानीय तहमा लैससास परीक्षण गरी वर्तमान अवस्थाको लेखाजोखा पछि सुधारमा ल्यायी समावेशी विकास प्रक्रिया अनुरुप कार्य गर्न गराउन महत्व रहेको छ ।

१.४ उद्देश्य

स्थानीय तहमा लैससास परिक्षणको मुख्य उद्देश्यः लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मूलप्रवाहीकरणका निम्ति केराबारी गाउँपालिकाद्धारा लिएका नीति, कार्यक्रम, बजेट, आयोजना, काम गर्ने वातावरण, कार्य संस्कृतिको संस्थागत अवस्था परिक्षण गरी लैससासलाई संस्थागत रुपमा सबल र सक्षम बनाउन सहयोग पुर्याउनु हो । यस क्रियाकलापको विशिष्ट उद्देश्यहरु निम्न लिखित छन :

- केराबारी गाउँपालिकाको वार्षिक नीति, कार्यक्रम र वजेट लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मुलप्रवाहीकरण भए नभएको तथा लैससासका विषयलाई आन्तरिकरणका लागि गरिएका प्रयास र प्रतिवद्धताको मूल्याङ्कन गर्न ।
- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको लक्ष्यलाई स्थानीय तहको संरचना, नीति, रणनिति र कार्ययोजनाहरुमा विशेष प्राथमिकताकासाथ स्थान दिने र आवश्यक आर्थिक तथा मानविय श्रोतको सुनिश्चित गर्न ।

- केराबारी गाउँपालिकाको संस्थागत संरचना र कार्यक्रममा महिला र सिमान्तिकृत समुहलाई समावेस गरी लैंगिक मूलप्रवाहीकरण, सशक्तीकरणर जातीय तथा भौगोलिक समावेशीकरण गर्दै लैजाने आधार तयार गर्ने ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको आधारमा समस्या तथा चुनौतीहरूको पहिचान गरी समाधान/सम्बोधनका लागि पृष्ठपोषाण र कार्ययोजना तर्जुमा गर्न सहजिकरण गर्ने।
- केराबारी गाउँपालिकालाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीतिको कार्यान्वयनमा उत्तरदायी बनाउन पर्छ भन्ने महसुशीकरण गराई लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको विषय प्रति सम्वेदनशिल बन्न उत्प्रेरित गर्न सहयोग गर्ने ।

१.५ लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका सीमा

- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ ले निर्दिष्ट गरेका देहायका पाँचबटा मुख्य विषय क्षेत्रहरुः १. नीति, कानून योजना २. संस्थागत व्यवस्था ३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास ४. सेवा प्रवाह ५. सुशासन तथा उत्तरदायित्व र २२ उप विषयक्षेत्रहरुमा केन्द्रित रहेको छ । लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मुख्य र उप विषयक्षेत्र अन्तर्गतका १०० वटा सूचकहरू समेटेको छ । उक्त २२ वटा उपविषय क्षेत्र हरु यसप्रकार रहेका छन् । परीक्षणका मुख्य र उप विषयक्षेत्र तथा अङ्कभार

क्र.सं.	उपसूचकहरु	पूर्णाङ्क
१	नीति, कानून र योजना	२०
१.१	नीति र कानूनमा समावेशीता र सहभागीता	८
१.२	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वय	८
१.३	वजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४
२	संस्थागत व्यवस्था	२०
२.१	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४
२.२	समावेशी कार्यप्रणाली	४
२.३	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४
२.४	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता	४
२.५	तथ्याङ्क संकलन र व्यवस्थापन	४
३	मानव संशाधन तथा क्षमता विकास	२०
३.१	मानव संशाधन तथा क्षमता विकास	८
३.२	अनौपचारिक मुल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४
३.३	कानूनी साक्षरता	४
३.४	विपद व्यवस्थापनमा समावेशीता	४

४	सेवा प्रवाह	२०
४.१	पूर्वाधार विकास	४
४.२	खानेपानी तथा सरसफाई	४
४.३	रोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४
४.४	प्रजनन् स्वास्थ्य	४
४.५	शिक्षा कार्यक्रम	४
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०
५.१	सुशासन	४
५.२	उत्तरदायित्व र जवाफदेहीता	४
५.३	सुचना तथा संञ्चार	४
५.४	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन	४
५.५	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४
जम्मा		१००

१.६ लैससास परीक्षणको बिधि र प्रक्रिया :

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण सबै स्थानीय तहले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा नियमित रुपमा गर्नु पर्नु काम हो । आर्थिक वर्ष २०८०।२०८१ को परिक्षण केराबारी गाउँपापलिकाको आयोजनामा परामर्शकर्ताको प्राविधिक सहयोगमा गरिएको छ । परीक्षण कार्यलाई दुई चरणमा तपशीलका विधिहरु आवलम्वन लैससासको परीक्षण गरिएको छ ।

तयारी चरण

- जिम्मेवारी प्राप्ति: केराबारी गाउँपालिका र परामर्शकर्तावीच परीक्षणको लागि लैससास दिग्दर्शन २०७८ अनुसार परीक्षण गर्ने संझौता गरेको थियो ।
- गाउँपालिकामा समन्वय: परामर्शकर्ताद्धारा गाउँपालिकाको विगत वर्षहरुको वार्षिक नीति कार्यक्रम र लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धि गरिएका कार्यहरुको अध्ययन ।
- गाउँपालिकासंग समन्वय गरी परीक्षणको बारेमा जानकारी र कार्यशालाको मिति तथा समयको बारेमा छलफल गरियो ।
- सन्दर्भ सामाग्रीको अध्ययन, विश्लेषण: स्थानीय तहसँग समन्वय तथा सन्दर्भ सामाग्री अध्ययन, विश्लेषणमा गरियो ।
- केराबारी गाउँपालिकाको बार्षिक नीति, कार्यक्रम र दस्तावेजमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अनुकुल गरिएका प्रावधानहरुको अध्ययन र कार्यान्वयनको अवस्था तथा चुनौतिका विषयमा गाउँपालिका जनप्रतिनीधि साथै सम्बन्धित शाखा प्रमुखसंग तथा सरोकारवालाको सहभागितामा लक्षित समूह छलफल गरियो ।

- गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, सम्बन्धित शाखाका प्रमुख तथा अन्य जानकार कर्मचारीसँग समूह केन्द्रित छलफल विधिबाट गाउँपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सूचकहरुको सूचकगत अबस्था र अध्यावधिक कागजातहरुको बारेमा छलफल र अध्ययन गरियो ।

कार्यशाला सञ्चालन (कार्यान्वयन चरण)

- लैससास परीक्षणको अवधारणा र लैससास परीक्षण कार्यशालामा १४ जना जनप्रतिनिधि १९ जना शाखा प्रमुख कर्मचारी र संघसंस्था १ जना अन्य सरोकारवाला क्षेत्र समेत ३५ जनाको उपस्थितिमा लैससास मूलप्रवाहीकरण र स्थानीय तहमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अवधारणा र आवश्यकता प्रकाश पार्दै विषयक्षेत्र र सूचकको जानकारी सहित लैससास परीक्षणका गर्नुको औचित्य माथि प्रस्तुतिकरण र छलफल गरियो ।
- सूचकहरुमा दफावार छलफलः सहभागीहरुलाई विभिन्न समुहमा विभाजन गरेर लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ ले निर्दिष्ट गरेका मुख्य ५ वटा मुख्य विषयक्षेत्र अन्तर्गत कार्यविधि, रणनिति, बार्षिक योजना, आवधिक योजना, बार्षिक प्रतिवेदन, चौमासिक्र बार्षिक समिक्षाको प्रतिवेदन, विकास वुलेटिन, प्रोफायल, विभिन्न समयमा भएका निर्णयहरु, आदिको लैससास दृष्टिकोणले विश्लेषण गरी समूहगत रुपमा सूचकको मूल्याङ्कन गरी अङ्कन गरियो ।
- सूचकको समूहगत रुपमा छलफल मूल्याङ्कन गरिएको अंङ्कभारलाई विषयक्षेत्रगत क्रमश सवै सूचकको अवस्था र अङ्कनको परीणामलाई सामुहिक छलफल गरी यथार्थ अङ्कन गरीयो ।
- तथ्याङ्कको प्रस्तुतीकरणः गणना गरिएको अङ्ककलाई माकुरे जालो र स्तम्भ चार्टमार्फत नतिजा प्रस्तुतिकरण गरियो ।
- सबल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौतिका बारेमा सामुहिक छलफलः लैससासको मूल्याङ्कनको अवस्था चित्रणबाट केराबारी गाउँपालिकाका जनप्रतिनीधिहरु, कर्मचारी साथै सरोकारवालाका सहभागीतामा स्थानीय तहको नीति, कानुन तथा योजना, संस्थागत व्यवस्था, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह, सुशासन तथा उत्तरदायित्व जस्ता क्षेत्रका सबल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौतिका बारेमा सामुहिक छलफल गरियो र विश्लेषण गरियो ।
- कार्ययोजना निर्माण र कार्यशालाको समापनः गाउँपालिकाको बर्तमान अवस्था माकुरेजालोमा प्रस्तुति तथा स्तम्भ चित्रमा चित्रण गरेर सहभागीहरु माझ प्रस्तुत गरियो । परीक्षणको चित्रले देखिएका राम्रा पक्षहरुलाई निरन्तरता दिंदै कमजोर पक्षहरुलाई सुधार गर्न र लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मूलप्रवाहीकरणको लागि आवश्यक कार्ययोजना निर्माण गर्न सहजीकरण गरी तयार गरियो । आगामी वर्षमा केराबारी गाउँपालिकाको कार्यक्रमहरु लैससासमैत्री तथा समतामूलक विकासका लागि लैंगिकमैत्री लगानी गर्ने प्रतिबद्धता गर्दै गाउँपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यशालाको गाउँपालिका उपाध्क्ष मनमाया मगरले समापन गर्नु भयो ।
- गाउँपालिकामा लैससास परीक्षण गर्दा मुख्यरुपमा, अबलोकन, द्वितीय तथ्याङ्कको बिश्लेषण, समूह केन्द्रित छलफल, लक्षित छलफल बिधिको प्रयोग गरियो ।

- आ.व.२०८०।२०८१ संग सम्बन्धित तथ्याङ्क अध्ययन विश्लेषण पश्चात सञ्चालन गरिएको कार्यशालामा सूचकको मूल्याङ्कन गरी अवस्था एकिन पश्चात केराबारी गाउँपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको प्रतिवेदन तयार गरी पेश गरियो ।
- लैससास परीक्षण प्रतिवेदनमा सामाजिक विकास शाखा प्रमुख र प्रमुख प्रशाकीय अधिकृतका पृष्ठपोष्णलाई समेत समावेश गरी प्रतिवेदनलाई अन्तिम रुप दिइयो ।

लैससास परीक्षणका सहभागीहरु: तालिका नं १

लैंगिक सहभागिता			जातिगत सहभागिता				क्षेत्रगत सहभागिता		
महिला	पुरुष	जम्मा	पछाडि पारिएको जाति	जनजाति	मधेशी	क्षेत्री बम्राण	जनप्रतिनीधि	कर्मचारी	अन्य
८	२७	३५	२	१४	३	१६	१४	१९	१

तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण भाग: दुई

२.१ नीति,कानून र योजनाको स्थिति:

केराबारी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०।२०८१ को लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणको तथ्याङ्कीय विश्लेषण गर्दा मुख्य विषय क्षेत्रअन्तर्गत नीति कानून तथा योजनामा कूल पूर्णाङ्क २० मा जम्मा ९ अंक आएको छ जसलाई प्रतिशतमा लैजाँदा ४५ प्रतिशत हुन आउछ । नीति कानूनमा समावेशीता र सहभागितामा ४, योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा ३ र बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा २ अङ्क आएको छ । गाउँपालिकामा निर्माण गरिने नीति कानुन निर्माणमा लैससासमैत्री निर्माण गर्ने र निर्माण प्रक्रियाका बारेमा जनप्रतिनीधि र कर्मचारीहरुलाई जानकारी हुन आवश्यक रहेको अवस्था छ । लैगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक वर्गको समविकास र लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास र रैथाने कामदार माथि हुन सक्ने भेदभावलाई उचत विषयका निर्माण गरिएका नीति र कानुनको कार्यान्वयनमा ल्याउन पर्ने देखिन्छ । लक्षिच समुदाय र वर्गका लागि वजेट व्यवस्थापन गर्नु पर्ने र लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण वजेट परीक्षण गर्ने नीतिको निर्माण गर्न आवश्यक रहेको छ ।

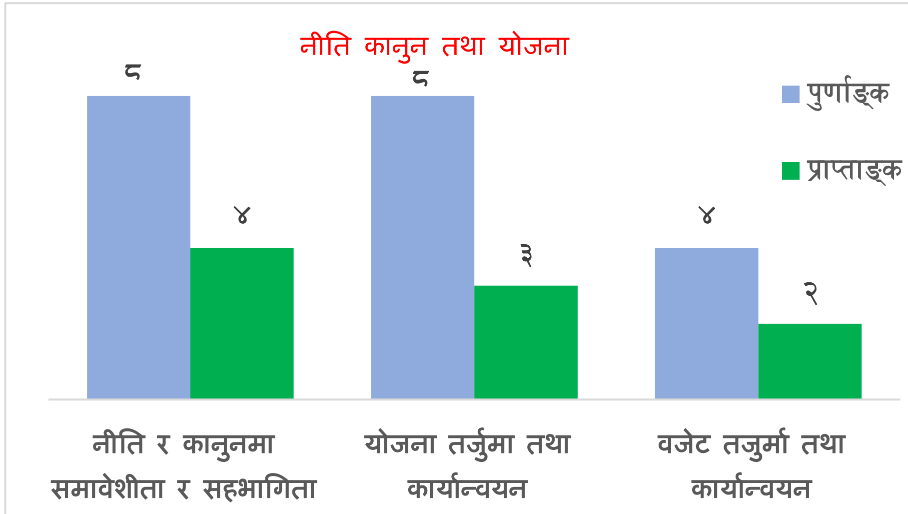

२.२ संस्थागत व्यवस्थाको स्थिति:

संस्थागत व्यवस्था मूल विषयमा ११.५ अंक आएको छ जसलाई प्रतिशतमा लैजाँदा ५७.५ प्रतिशत रहेको छ । कर्मचारी र पदाधिकारी प्रतिनिधित्वमा २, कार्यप्रणली समावेशीकरणमा २.५, समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्वमा २, वित्त व्यवस्थापन समावेशीतामा ३.५ र तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापनमा १५ अङ्क आएको छ । सेवा सुबिधाहरुबाट

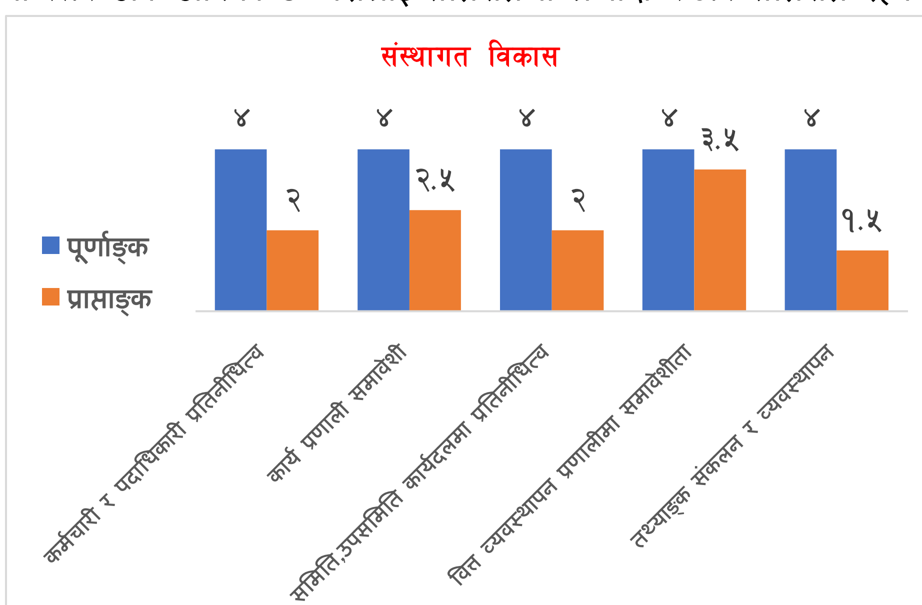

वन्चितिकरणमा परेका वर्गहरुको तथ्याङ्क संकलन र व्यवस्थापन सहित सूचनाहरु खण्डिकृत समेत गर्न आवश्यक रहेको देखिन्छ । लैंगिक सम्वेदनशिल भई सेवा प्रवाह गर्न कर्मचारीहरुको क्षमता विकास गरी परिचालन गर्नु पर्ने छ ।

२.३ मानव संशाधन तथा क्षमता विकासको स्थिति:

मानव संसाधन तथा क्षमाता विकास मूल विषयमा जम्मा ९.५ अङ्क आएको छ जसको प्रतिशतमा लैजाँदा ४७.५ प्रतिशत हुन आउँछ । मानव क्षमता विकास उप विषय क्षेत्रमा ३.५, अनौपचारीक मूल्यमान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध २.५,कानूनी साक्षरतामा १ , विपद् व्यवस्थापनमा समावेशीतामा २.५ अंक आएको छ । क्षमता विकास योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक रहेको छ । कुसंस्कारवाट प्राभावितहरु तथ्याङ्कको अद्यावधिक गरी अभियान सञ्चालन गर्दै विपद्वाट प्रभावित महिला, ज्येष्ठ नागरिक र बालबालिकाको उद्धारका निम्ति आवश्यक पहल गर्न जरुरी रहेको छ ।मानव संसाधन विकास केन्द्रको स्थापना र महिला अधिकार तथा वेइजिङ्ग घोषणा पत्रमा उल्ले गरिएका १२ प्रतिबद्धताहरुको कर्मचारीमा जानकारी गराउन पर्ने छ । कानुनको मस्यौदा निर्माण तथा ऐन नियमबारे वडागतरुपमा सचेतना गर्न वाँकी रहेको अवस्था छ ।

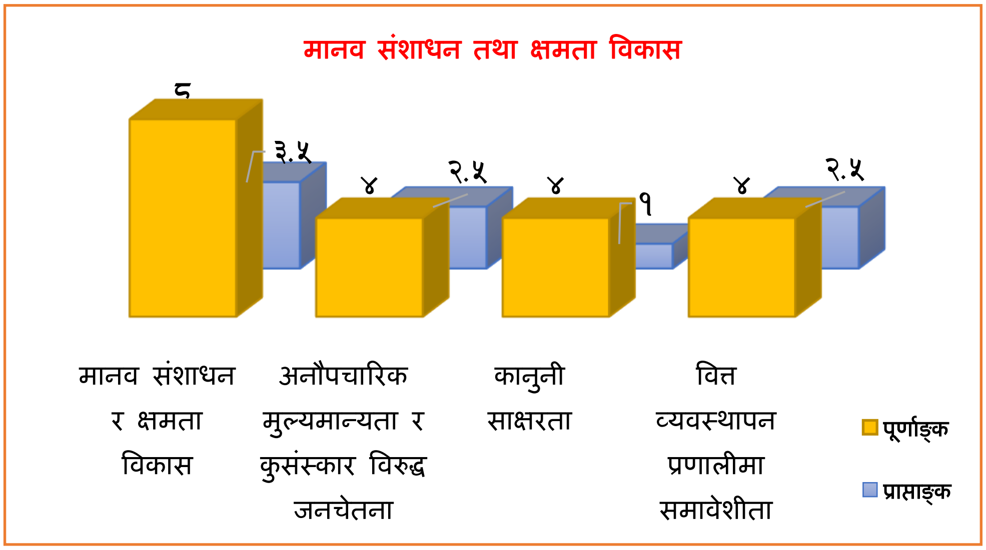

२.४ सेवा प्रवाहको स्थिति:

सेवाप्रवाह मुख्य विषयक्षेत्रमा जम्मा १०.५ अंक आएको छ जसको प्रतिशतमा लैजाँदा ५२.५ प्रतिशत हुन आउँछ । पूर्वाधार विकास उप विषयक्षेत्रमा २, प्रजनन् स्वास्थमा २.५, शिक्षा कार्यक्रमा २.५, खानेपानी तथा सरसफाईमा २.५ र स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थामा १ अङ्क आएको छ । सेवा प्रवाह मुख्य क्षेत्रको स्वरोजगार तथा बजार व्यवस्थापन र आयआर्जन उपसूचकको

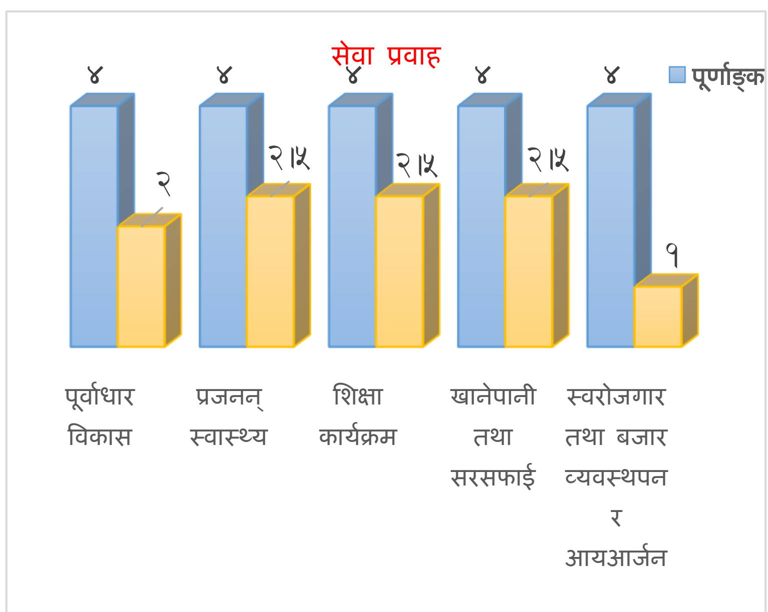

अवस्था कमजोर रहेको छ । सार्वजनिक सरचनाहरु लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीमैत्री निर्माण गर्नुपर्ने देखिन्छ। निरक्षर महिलाहरुका लागि साक्षरता गर्ने रणनीतिक कार्यक्रमहरु संचालन गर्न वजेटको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ । ग्रामिण क्षेत्रको कृषि तथा पशु व्यवसाय प्रबर्द्धनका लागि महिला प्राबिधिक तयारीमा पहल गर्नु पर्ने अवस्था परीक्षणको मापनले देखाएको छ ।

२.५ सुशासन तथा उत्तरदायित्वको स्थिति:

सुशासन तथा उत्तरदायित्व शीर्षकमा जम्मा १२.५ अङ्क आएको छ । सुशासन तथा उत्तरदायित्व मुख्य विषय क्षेत्रमा ६२.५ प्रतिशत नतिजा हासिल गरेको छ । सुशासन उप विषय क्षेत्र सुशासनमा २.५, उत्तरदायित्व र जवाफदेहीतामा ३.५, सूचना तथा संचारमा २.५, अनुगमन तथा मूल्यांकनमा २ र समन्वय र सम्वन्ध विस्तारमा २ अङ्क आएको छ । गाउँपालिकाद्वारा संचालनमा ल्याईएका समावेशी कार्यक्रमहरुबाट लक्षित समूहमा पुगेको लाभको एकिन गर्नु पर्ने रहेको छ । महिला विरुद्व हुने सवै प्रकारका भेदभाव अन्त्य गर्न संयुक्त राष्ट्रशंघद्वारा पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२०को कार्यान्वयनका लागि वजेट तथा कार्यक्रम गर्न देखिएको छ ।

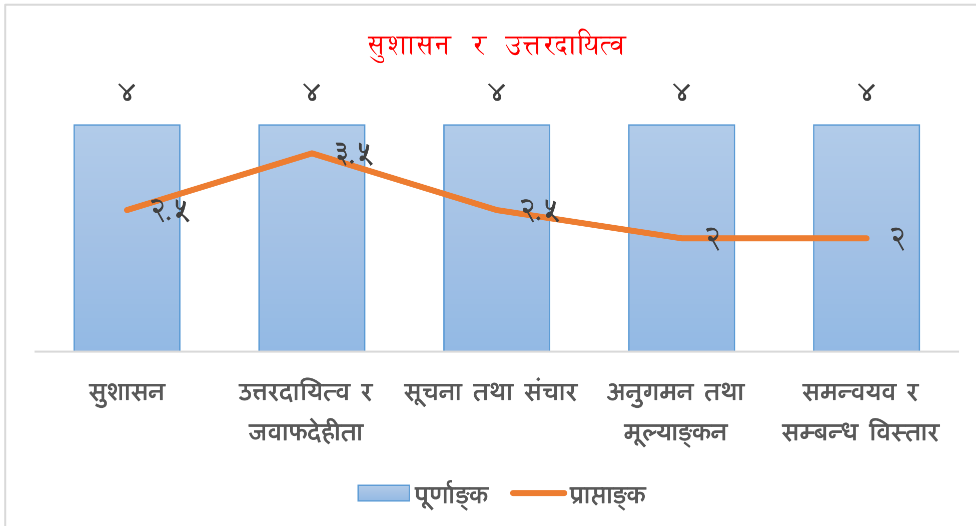

२.६ लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको नतिजा:

आ.व. २०८०।२०८१ को लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण वजेट परीक्षणको परीणामको नतिजा : तालिका –२

क्र.सं	मुख्य विषय क्षेत्र (मुख्य सूचक)	पूर्णाङ्क	आर्थिक वर्ष२०८०।२०८१को परीक्षणको अवस्था	
			अङ्क	प्रतिशत
१	नीति कानुन र योजना	२०	९	४५
२	संस्थागत व्यवस्था	२०	११.५	५७.५
३	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०	९.५	४७.५
४	सेवा प्रवाह	२०	१०.५	५२.५
५	सुशासन र उत्तरदायित्व	२०	१२.५	६२.५
जम्मा		१००	५३	५३

उपयुक्त तालिकामा रहेको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण वजेट परीक्षण (GESI Audit) बाट केराबारी गाउँपालिमा विगत वर्ष २०७९।२०८० को ४२.५ अंकको तुलनामा २०८०।२०८१ आर्थिक वर्षमा १०.५ अङ्कले वृद्धि भई ५३ अङ्क प्राप्त गरेकोछ । लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणमा केराबारी गाउँपालिका सामान्य अवस्थामा रहेको छ । केराबारी गाउँपालिका लैससासमा विगतको कमजोर अवस्थाबाट सुधार गर्दै विगत आर्थिक वर्षको तुलनामा सकारात्मक रहेको छ । लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा प्रगति उल्लेखनीय भएको छ । २०७९।२०८० आर्थिक वर्षको तुलनामा पाँचै मुख्य क्षेत्रमा सुधार भएको अवस्थामा छ । सुशासन तथा उत्तरदायित्व मुख्य क्षेत्र सामान्य अवस्थाबाट ६२.५ अङ्क प्राप्त गरी उत्तम अवस्थामा पुगेको छ ।अन्य चार मुख्य क्षेत्रहरुको अवस्था सामान्य रहेको छ ।

मुख्य विषय क्षेत्र र उप– विषय क्षेत्रहरुको प्रगति सम्बन्धी विवरण : तालिका –३

मुङ्ख्य सूचक	उप सूचक	पूणृङ्क	गत आर्थिक वर्षा २०७९।२०८०को मूल्याङ्कन		आर्थिक वर्ष २०८०।२०८१ को मूल्याङ्कन परीणाम		तुलनात्मरुपमा गत वर्षको तुलनामा प्रगति अवस्था अङ्क
			प्राप्ताङ्क	प्रतिशत	प्राप्ताङ्क	प्रतिशत	
नीति, कानुन र योजना	नीति र कानुनमा समावेशीता र सहभागिता	८	३.५	४३.७५	४	५०	०.५
	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	२.५	३१.२५	३	३७.५	०.५
	वजेट तजुर्मा तथा कार्यान्वयन	४	०.५	१२.५	२	५०	१.५
जम्मा		२०	६.५	३२.५	९	४५	२.५
संस्थागत विकास	कर्मचार पदाधिकारी प्रतिनीधित्व	४	२	७५	२	५०	०
	समावेशी कार्यप्रणाली	४	१	२५	२.५	६२.५	१.५
	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनीधित्व	४	२	६२.५	२	५०	०
	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता	४	२	७५	३.५	८७.५	१.५
	तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन	४	१.५	५०	१.५	३७.५	०
जम्मा		२०	८.५	४२.५	११.५	५७.५	३
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	मानव संशासन तथा क्षमता विकास	८	३.५	६२.५	३.५	४३.७५	०
	अनौपचारिक मुल्यमान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	१	८७.५	२.५	६२.५	१.५
	कानुनी साक्षरता	४	१.५	६२.५	१	२५	–०.५
	वित्त व्यवस्थापनमा समावेशीता	४	१.५	६२.५	२.५	६२.५	१
जम्मा		२०	७.५	३७.५	९.५	४७.५	२
सेवा प्रवाह	पुर्वाधार विकास	४	१.५	३७.५	२	५०	०.५
	प्रजनन् स्वास्थ्य	४	२	६२.५	२.५	६२.५	०.५
	शिक्षा कार्यक्रम	४	२	६२.५	२.५	६२.५	०.५
	खानेपानी तथा सरसफाई	४	२.५	५०	२.५	६२.५	०

	स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	०.५	३७.५	१	२५	०.५
जम्मा		२०	८.५	४२.५	१०.५	५२.५	२
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	सुशासन	४	२	७५	२.५	६२.५	०.५
	उत्तरदायित्व र पारदर्शीता	४	३.५	३७.५	३.५	८७.५	०
	सूचना तथा संचार	४	२.५	७५	२.५	६२.५	०
	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	१.५	७५	२	५०	०.५
	समन्वय र विस्तार	४	२	३७.५	२	५०	०
जम्मा		२०	११.५	५७.५	१२.५	६२.५	१
कुल जम्मा		१००	४२.५	४२.५	५३	५३	१०.५

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको सूचकगत मूल्याङ्कनको परीणाम:तालिका–४

क्र =सं	सूचक नं	प्राप्ताङ्क	क्र =सं	सूचक नं	प्राप्ताङ्क	क्र =सं	सूचक नं	प्राप्ताङ्क
१	१.१.१	०.५	३५	२.४.३	१	६९	४.३.१	०.५
२	१.१.२	०.५	३६	२.४.४	०.५	७०	४.३.२	१
३	१.१.३	१	३७	२.५.१	०.५	७१	४.३.३	०
४	१.१.४	०	३८	२.५.२	०	७२	४.३.४	१
५	१.१.५	०.५	३९	२.५.३	०	७३	४.४.१	०.५
६	१.१.६	१	४०	२.५.४	१	७४	४.४.२	०.५
७	१.१.७	०.५	४१	३.१.१	०.५	७५	४.४.३	०.५
८	१.१.८	०	४२	३.१.२	०.५	७६	४.४.४	१
९	१.२.१	०.५	४३	३.१.३	०.५	७७	४.५.१	०.५
१०	१.२.२	०	४४	३.१.४	०.५	७८	४.५.२	०.५
११	१.२.३	१	४५	३.१.५	०.५	७९	४.५.३	०
१२	१.२.४	०.५	४६	३.१.६	०	८०	४.५.४	०.५
१३	१.२.५	०	४७	३.१.७	१	८१	५.१.१	१
१४	१.२.६	०	४८	३.१.८	०	८२	५.१.२	०.५
१५	१.२.७	०.५	४९	३.२.१	१	८३	५.१.३	०.५
१६	१.२.८	०.५	५०	३.२.२	०	८४	५.१.४	०.५
१७	१.३.१	१	५१	३.२.३	०.५	८५	५.२.१	१
१८	१.३.२	१	५२	३.२.४	१	८६	५.२.२	१
१९	१.३.३	०	५३	३.३.१	१	८७	५.२.३	१
२०	१.३.४	०	५४	३.३.२	०	८८	५.२.४	०.५
२१	२.१.१	०.५	५५	३.३.३	०	८९	५.३.१	१
२२	२.१.२	१	५६	३.३.४	०	९०	५.३.२	०.५
२३	२.१.३	०	५७	३.४.१	१	९१	५.३.३	०.५
२४	२.१.४	०.५	५८	३.४.२	०.५	९२	५.३.४	०.५
२५	२.२.१	०.५	५९	३.४.३	०.५	९३	५.४.१	०.५
२६	२.२.२	१	६०	३.४.४	०.५	९४	५.४.२	०

२७	२.२.३	१	६१	४.१.१	१	९५	५.४.३	१
२८	२.२.४	०	६२	४.१.२	०.५	९६	५.४.४	०.५
२९	२.३.१	१	६३	४.१.३	०	९७	५.५.१	१
३०	२.३.२	०.५	६४	४.१.४	०.५	९८	५.५.२	०.५
३१	२.३.३	०	६५	४.२.१	०.५	९९	५.५.३	०.५
३२	२.३.४	०.५	६६	४.२.२	०.५	१००	५.५.४	०
३३	२.४.१	१	६७	४.२.३	१	जम्मा		५३
३४	२.४.२	१	६८	४.२.४	०.५			

विश्लेषण खण्ड: तीन

३.१ लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण विश्लेषण औजारहरु: केराबरी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०।२०८१ को लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण विश्लेषणमा प्रयोगमा ल्याएका औजार वा बिधिहरु यस प्रकार छन् :

- कागजातहरुको अबलोकन र समिक्षा
- गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशाकीय अधिकृत र विषयगत शाखाका प्रमुखसंग छलफल
- परीक्षण कार्यशाला सञ्चालन
- परीक्षणको अङ्क निर्धारण र प्रस्तुतीकरण (माकुरे जालो र स्तम्भ चित्र)
- लैससासका सबल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौतीको (क्धइत्) बिश्लेषण
- आगामी वर्षको कार्ययोजना निर्माण
- प्रतिवेदन तयारी र पेश

लैससास परीक्षण विश्लेषणको लागि लैससास परिक्षण दिग्दर्शन २०७८ ले तोकेका विधिहरु तालिकीकरण, तालिका र माकुरी जालोमा प्रस्तुति । स्तम्भचित्र प्रस्तुति जस्ता विधिहरुको प्रयोग गरिएको छ ।

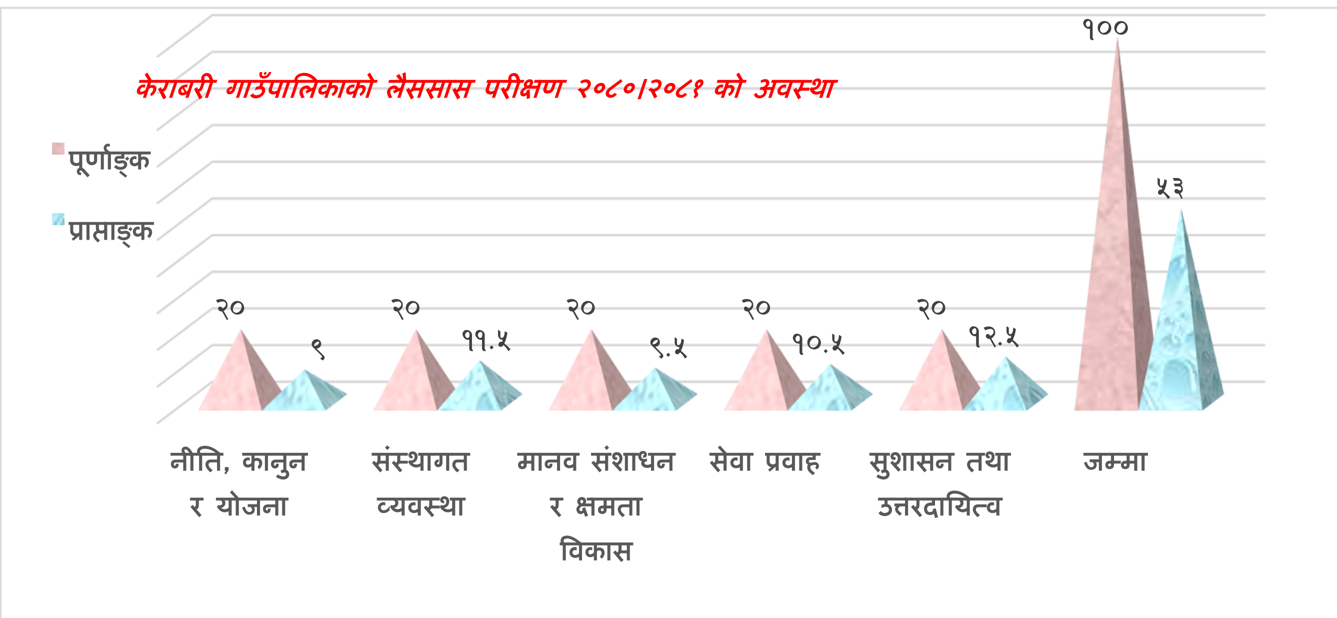

आर्थिक वर्ष २०८०।२०८१ केराबारी गाउँपालिकाको मुख्य सूचकको लैससास परीक्षण नतिजा उपयुक्त स्तम्भ रेखा अनुरुप केराबारी गाउँपालिकामा आर्थिक वर्ष २०८०।२०८१ लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका आधारमा नीति, कानून योजना,संस्थागत व्यवस्था, मानसंधान तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व जस्ता मुख्य विषय क्षेत्रमा कुल ५३अंक प्राप्त गरेको अवस्था रहेको छ । केराबारी गाउँपालिकाको पाँच मुख्य क्षेत्रमा नीति कानुन र योजनामा ४५, संस्थागत व्यवस्थामा ५७.५ मानव संसाधन तथा क्षमता विकासमा ४७.५ प्रतिशत सम्म नतिजा हासिल गरेको

अवस्था रहेको छ । सेवा प्रवाह क्षेत्रमा ५२.५ प्रतिशत प्रतिशत प्रगति भई सवै सामान्य रहेको छ । सुशासन तथा उत्तरदायित्व मुख्य क्षेत्रमा ६२.५ सुशासन तथा उत्तरदायित्व विषय क्षेत्रको अवस्था अन्यक्षेत्रका भन्दा राम्रो अवस्था रहेको स्तम्भ चित्रले देखाएकोछ । केराबारी गाउँपालिकाको लैससासका पाँचै मुख्य विषयक्षेत्रको नतिजा सुधार गर्ने कार्यमा निरन्तरता दिनु पर्दछ । यद्यपी सुशासन तथा उत्तरदायित्व विषयक्षेत्र बाहेकका मुख्य क्षेत्रमा तत्काल योजना बनाई लैससासमैत्री बनाउन प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने देखिन्छ । लैससास परीक्षण पश्चात तयार गरिएको कार्ययोजनाको लागि स्रोत व्यवस्थापन गरी गाउँपालिकाका नियमित क्रियाकलापमा आन्तरीकरण गर्नु पर्ने देखिन्छ । केराबारी गाउँपालिकाको लैगिक समाता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण अन्तर्गत २२ उप विषयक्षेत्रको अवस्थालाई माकुरे जालोमा प्रस्तुग गरीएको छ ।

केराबारी गाउँपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण वजेट परीक्षण २०८०/२०८१ के २२ उपविषय क्षेत्रको अवस्था माकुरे जालोमा

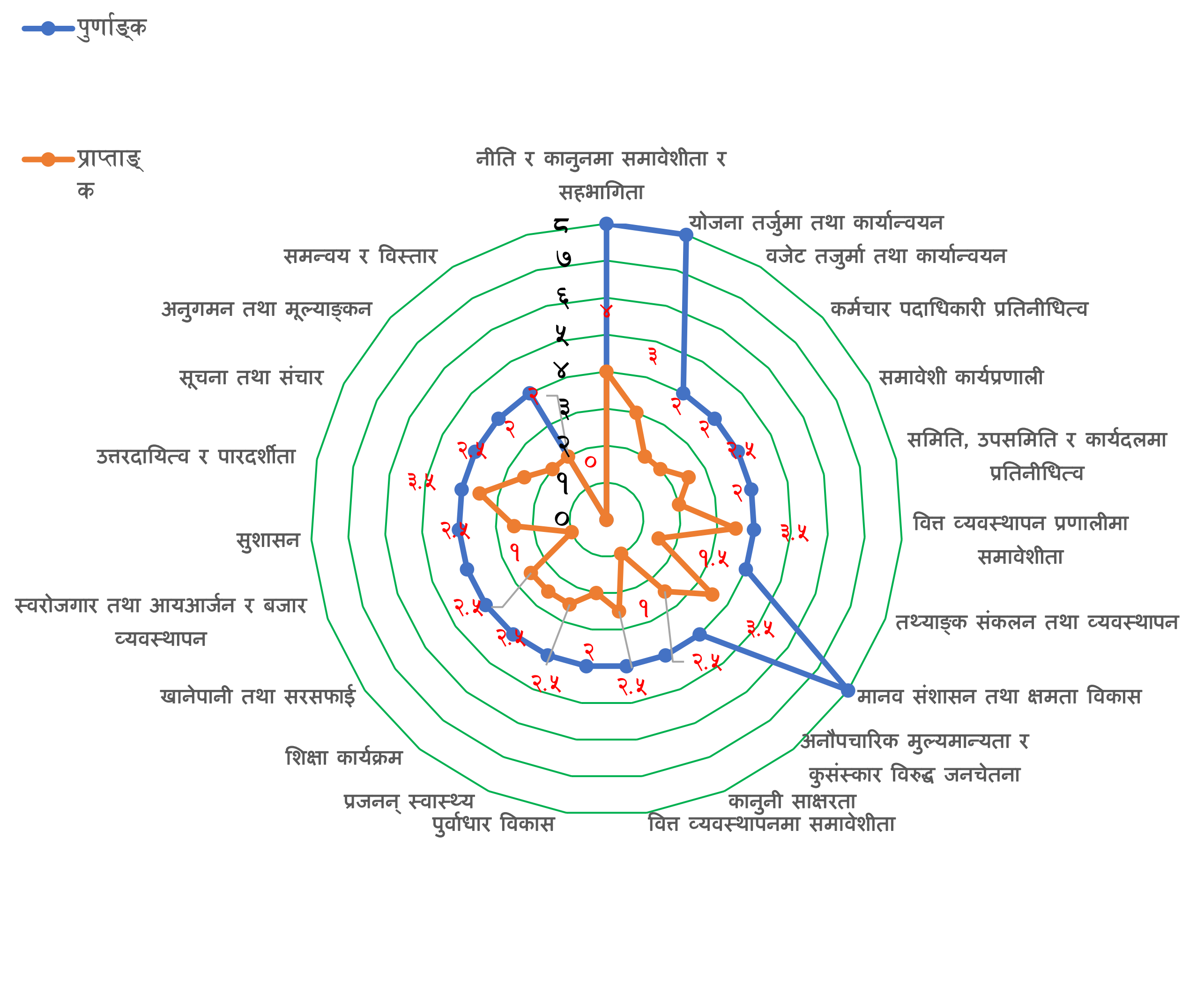

केराबारी गाउँपालिकाको आ.व. २०८०।२०८१ लैससासको परीणाम वार चार्टमा प्रस्तुत

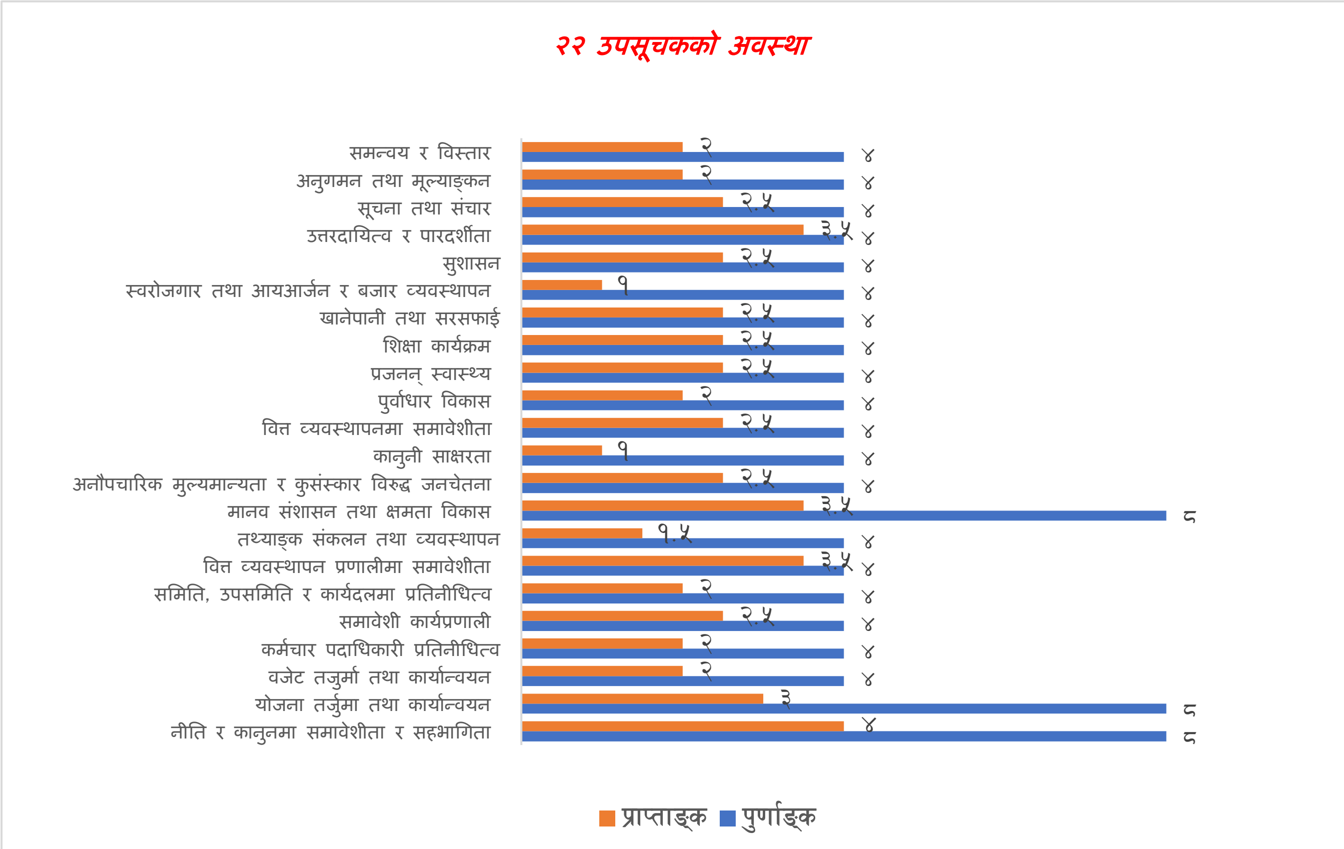

३.२ तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण:

नीति कानून तथा योजना: केराबारी गाउँपालिको लैगिक समातना तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको तथ्याङ्कीय तुलनात्मक विश्लेषण गर्दा मुल विषयक्षेत्र अन्तर्गत नीति कानून तथा योजनालाई सम्वोधन गर्नलाई वाषिक नीति तथा कार्यक्रममा लैससासलाई जोड दिईएको छ । गाउँपालिकाको न्यायिकसमिति क्रियाशिल रहेको छ । वडास्तरीय योजना छनौट हुने गरेको र समावेशीतालाई प्राथमिकता दिएको छ । उपभोक्ता समिति गठनको कार्यविधि रहेको र समानुपातिक र सहभागितामूलक योजना छनौट आशिंक मात्रामा हुने गरेको देखिन्छ । लैगिकहिंशा निवारण कोष सञ्चालनमा रहेको र गरीव घरपरिवार पहिचान कार्यक्रम सञ्चालन भई लैंगिक प्रावधानमा उल्लेख्य भूमिका खेलेको पाइन्छ। स्थानीय ऐन, नीतिमा बालबालिका र किशोरी किशोरमा हुने विभेद अन्त्य गर्ने छुट्टै नीति निर्माण गरी कार्यान्यवयनमा ल्याउनु पर्ने अवस्था रहेको छ । लैंगिक प्रवर्द्धन लागि लैंगिक नीति बनाई सवैप्रकारका सामाजिक विभेदहरुको अन्त्य गर्ने प्रावधानमा मापन योग्य लक्ष्य बनाई लागु गर्नु पर्ने हुन्छ ।

गाउँपालिकाले श्रमनीति बनाई समान ज्यालाको सुनिश्चितताका साथै कार्यस्थलमा हुने विभेद र यौनजन्य हिंशा अन्त्य गर्ने आचार संहिताको कार्यान्वयनमा ल्याउन पर्नेछ । गाउँपालिकाले खण्डिकृत तथ्याङ्कक अध्यावधिक गर्नु पर्ने देखिन्छ । रैथाने र आप्रवासी कामदारको हितको लागि आवश्यक नीति बनाई

कार्यान्वयनमा ल्याउन पर्ने देखिन्छ । जनसहभागतिा नीति बनाई लक्षित वर्गको छुट्टै विश्लेषण गरी आवश्यकताको आधारमा कार्यक्रम तय गर्नुपर्ने हुन्छ। सहभागतिामूलक अनुगमनलाई व्यवस्थित गर्नु पर्नेछ। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा लक्षित वर्गको लागि निश्चित प्रतिशत रकम छुट्याउने प्रावधान राखि बजेटलाई उत्तरदायि बनाउनु पर्ने अवस्था रहेको छ । लैंगिक उत्तरदायि बजेट परीक्षण र लैंगिक समानता प्रबर्द्धनका लागि रणनीति र आचार संहिता कार्यान्वयनमा लागि बजेट छुट्याउनु पर्ने देखिन्छ । वार्षिक रुपमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक परीक्षण पश्चात लैंगिक र समावेशी विकासमा सुदृढ गर्न तयार गरीएको क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका निम्त्ति वजेट सहित कार्यक्रम गाउँपालिकाको योजनामा समावेश गरी समयमा कार्य सम्मन्न गर्नु पर्ने परीक्षणको मूल्याङ्कनले देखाएको छ ।

संस्थागत व्यवस्था: मुख्य विषयक्षेत्र अन्तर्गत संस्थागत व्यवस्थालाई संम्बोधन गर्न गाउँपालिकाले महिला तथा सामाजिक विकास शाखाको स्थापना गरी कार्य विवरण समेत उल्लेख गरेको छ । वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा योजना निर्माण्को चरणहरुमा समानुपातिक प्रतिनिधित्व,लैगिकहिंशा न्यूनीकरणको लागि छुट्टै कोषको स्थापना गरी बजेट विनियोजन, घटना दर्ताको अभिलेखिकरण, महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका हिंशा निवारण कार्यक्रमको लागि बजेटको विनियोजन र कार्यक्रमहरु सञ्चलनमा रहे पनि ग्रामिण क्षेत्र र लक्षित समुदायको पहुँच सम्म पु–याउन अझै बाकी रहेको छ ।
गाउँपालिकाबाट पदाधिकारी तथा कर्मचारी समावेश गरी लक्षितवर्गको क्षमता विकासमा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने गरिएको छ । गाउँपालिकाको समावेशीककण नीतिको प्रयोगमा ल्याउन वाँकी रहेको छ । लक्षित बजेटको सुनिश्चितता, समावेशी सूचना प्रणालीको कार्यान्वयन, लैंगिक सम्बन्धि क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु तर्जुमा गर्दै खण्डिकृत सूचना प्रणलीलाई आधार लिई वार्षिक योजना तर्जुमा गर्नुपर्ने देखिन्छ । लैंगिक विकास हेर्ने डेस्कको संचालन र व्यवस्थापनमा आवश्यक वजेटको व्यवस्थापन र परिचान गर्नु पर्ने रहेको छ । समिति र कार्यदलमा लक्षित वर्गको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित नीति र पहल गर्नु पर्ने छ ।

गाउँपालिकाको सेवाप्रवाहमा प्राप्त सुझावहरुको सुनुवाईलाई संवोधन गर्नु पर्ने रहेको छ । लैंगिकहिंशा रोकथाम गरी लैंगिकमैत्री बानीव्यवहार प्रबर्द्धनका लागि निर्माण गरिएका आचार संहिताका र लैगिक समाना तथा सामाजिक समावेशीकरण नीतिको हुवहुँ कार्यान्वयन गर्न पर्ने रहेको छ । गाउँपालिका र वडाले आफनो पाश्रवचित्र तयार गरी सोही आधारमा विकास निर्माण कार्य सञ्चालन ल्याउन सकेमा मात्र समतामूलका विकासको हुन सक्ने अवस्था रहेको छ । लैंगिकमैत्री योजनाको छनौट गरी कार्यक्रम तयार गरी लक्षित वर्गको हित गर्न लैंगिक समानता तथा सामाजिकरण कार्यान्वयन समितिको संस्थागत विकास गर्दै क्रियाशिलता बढाउन आवश्यक रहेको छ । गाउँपालिकाद्वारा संचालन गरेका कार्यक्रममा अनुगमन गर्ने संयन्त्रले अनुगमन गरी वन्चितिकरणमा परेको वर्गको हित हुने विश्लेषण सहितको प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्ने र सुझाव दिई सोही आधारमा कार्य संचालन गर्न पर्नु पर्ने देखिन्छ ।

मानव संधान तथा क्षमता विकास : मानव संसाधन तथा क्षमता विकास मुल विषय क्षेत्रमा गाउँपालिकामा महिलाको विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंशा निवारण कार्यक्रमहरु सञ्चालनको लागि कोष र कार्यक्रमहरु रहेका छन । लक्षित वर्गको तथ्याङ्क राखि आपतकालीन कार्य वा राहत वितरण भएको । पञ्जिकरणको अभिलेख अध्यावधिक रहेको पाईन्छ । गाउँपालिकामा क्षमता विकास कार्ययोजना तयार पछि तालिम लगायत क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेका छन । क्षमता विकास तालिममा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका विषयहरु समावेश गरी जनप्रनिनीधि तथा कर्मचारीमा अनुशिक्षण गर्न आवश्यक रहेको छ । महिलाको सवालको सम्बोधन गर्दै लैंगिक सम्वेदनशील शब्दहरुको प्रयोगको र कार्यस्थलमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार अन्त्यका लागि तयार भएको आचार संहिता कार्यान्वयन गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ ।

लक्षित वर्गका कार्मचारी, पदाधिकारीहरुलाई निर्दिष्ट क्षमता विकारका कार्यक्रमहरु वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गर्नु पर्ने । मानव संसााधन शाखा, लोकसेवा तगारी कक्षा सञ्चालन, लैगिक राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरुको अनुशिक्षण तथा स्थानीयकरण गर्ने, महिला हिशा विरुद्ध शुन्य शहनशीलता नीति लिने, कानूनको मस्यौदा निर्माणको प्रकृया र समस्या समाधानको बारेमा जनप्रतिनीधि, कर्मचारी लगायतलाई अनुशिक्षण गर्ने, कानूनी सचेतनाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नु पर्नेछ । विपद् व्यवस्थापनका कार्यहरु गर्दा लक्षित वर्गलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी विपद् व्यवस्थापन कोषको परिचालन गरी खण्डिकृत तथ्याङ्कको अध्यावधिक र सोही आधाारमा सेवा र विकास कार्यका साथै राहतका कार्यक्रमम सञ्चालनमा ल्याउन आवश्यक रहेको छ । लैंगिक हिंशामुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने अभियानलाई प्राथमिकता साथ संचालनमा ल्याउन पर्ने छ । गाउँपालिकाका सबै वडाहरुमा नागरिकका हक अधिकारका सम्बन्धि सचेतना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन आवश्यक्ता रहेको छ ।

सेवा प्रवाह: सेवा प्रवाह मुख्य विषय क्षेत्रमा गाउँपालिकामा भवन संहिता तयार गरेका छ । विकास कार्यका साथै राहतका कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याउन आवश्यक रहेको छ । गाउँपालिका खुल्ला दिसामुक्त र पूर्णखोपयुक्त घोषणा भई सकेको छ । गाउँपालिकामा प्रजनन शिक्षाका कार्यक्रमहरु लागु भएको छ । संघीय सरकारको स्वास्थ्य विमाको कार्यक्रम चालु भए विपन्न वर्गका लागि गाउँपालिकाले विमा गरी दिएको । विद्यालयमा निशुल्क पाठ्यपुस्तक, दिवा खाजा, छात्रबृत्ति, निशुल्क पोशाकको व्यवस्था जस्ता विषय र कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा आएका छन ।

केराबारी गाउँपालिकाले पूर्वाधारको निर्माण गर्दा लक्षितवर्गमैत्री हुनु पर्ने, भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा अनिवार्य भवन आचार संहिताको कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने । भवन निर्माणमा बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री र सुरक्षित बनाउने सोचको विकास भएको छ । सवैवर्गको लागि उपयोग गर्न योग्य भवन निर्माणमा निरन्तरता दिन आवश्यकता रहेकोछ । वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा प्रजनन स्वास्थ्य कार्यक्रममा गर्भवति महिला र सुत्केरी महिलालाई जोखिमयुक्त काममा लगाउन नपाईने नीतिगत व्यवस्थालाई

कार्यान्वयनमा ल्याउन पर्ने अवस्था रहेको छ । स्वास्थ्य संस्थामा मात्र नभई गाउँपालिकामा, वडा र सबै सरकारी कार्यालयमा स्तनपान कक्षको व्यवस्था भई कार्यान्वयनमा ल्याउन पर्ने रहेको छ ।

कार्यालयहरुमा लैगिकमैत्री शौचालय हुनु पर्ने,लैगिक तथा यौनिक अल्पसंखयक वर्गका लागि सेनिटरी प्याडको व्यवस्था सहित स्थानीयस्तरमा फोहोरको उचित व्यवस्थापनको व्यवस्था, वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा लक्षित वर्गको लागि स्वरोजगार र शिक्षामूलक कार्यक्रम र बजेटको व्यवस्था गर्नु पर्ने देखिन्छ । गाउँपालिकास्तरमा सुपथ मूल्यको सहकारी पशलको व्यवस्था भएको छ । ग्रामीणस्तरमा महिला प्राविधिकहरु उत्पादन गर्ने कार्यक्रमका साथै सामाजिक परिचालकहरु तयार गर्ने कार्यक्रमहरु निर्माण गर्नु पर्ने देखिन्छ । महिला साक्षरताका लागि सघनरुपमा कार्यक्रमको निरन्तरता दिनु पर्ने अवस्था रहेको छ ।

सुशासन र उत्तरदायित्वः सुशासन उत्तरदायित्व मुख्य विषयमा केराबारी गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेटमा स्थानीय तहको सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन विषयमा कानुनी रुपमा कार्यक्रम सञ्चालन भएमा छन। बेईजिङग घोषणा–पत्र प्रतिबद्धता पुरा गर्नेसंग सम्बन्धित कार्यक्रमहरुमा वजेट विनियोजन गर्नु पर्ने रहेको छ । बाल अधिकार महाशन्धिका प्रतिवद्धताको संस्थागत कार्यान्वयनका लागि बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी अवधारणाको अवलम्वन गरेको र घोषणाउन्मुख क्रियाकलाप सञ्चालनमा ल्याउन आवश्यक सामाजिक जवाफदेहीताका औजारहरुको उचित समयमा प्रयोग भएको छ ।

सबै प्रकारका सूचनाहरुको सार्वजनिकीकरणमा लक्षित वर्गको सहभागीता हुन नसकेको र उनीहरुका विचारको सुनुवाई गर्नुपर्ने देखिन्छ । गाउँपालिकाबाट चौमासिक रुपमा नियमित सार्वजनिक सुनुवाई गरी स्थानीय सेवाप्रति नागरिकहरुको सन्तुष्टिको स्तरको मापन गर्नुपर्ने रहेको छ । संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहवीच आवश्यक समन्वय र सहकार्यलाई बढाउन पर्ने रहेको छ । जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको लागि तयार भएको आचार संहिता स्थानीन तहमा रहेका सवै कार्यालयहरुमा लागु गर्न बाँकी देखिन्छ ।

महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका भेदभाव विरुद्धका प्रतिबद्धता र कार्ययोजनाको जानकारी गरी कार्यान्वयनमा ल्यान आवश्यक पहल कदमी गर्न लाग्नु पर्ने देखिन्छ । गाउँपालिकाका सूचनाहरु स्थानीय भाषमा पनि प्रशाण गर्नु पर्ने, सबै लक्षितवर्गले स्थानीय तहबाट सञ्चालित कार्यक्रमहरुको लाभ लिन सकेको प्रत्याभूत गर्नु पर्ने छ । गाउँपालिकाका सबै बैठकमा लक्षित समूहको सहभागीता र उनीहरुको बोलीको सुनुवाई लाई जोड दिनु पर्ने । लक्षित वर्गको सञ्जाल निर्माण र कार्यगत छलफललाई आगामी वर्षहरुमा नीति तथा कार्यक्रममा समेट्नु पर्ने देखिन्छ । परीक्षण पश्चात् प्रमुख सूचकहरुले प्राप्त गरेका अङ्कहरुको लेखाजोखा

केराबारी गाउँपालिकाको लैससास परीक्षणमा सूचकगत प्राप्ताङ्क तालिका आर्थिक वर्ष २०८०।२०८१

क्र.सं.	सूचक नम्वर	पूर्णाङ्क	कल प्राप्ताङ्क
१	१.१.१ – १.१.८, १.२.१ – १.२.८, १.३.१ – १.३.४	२०	९
२	२.१.१ – २.१.४, २.२.१ – २.२.४, २.३.१ – २.३.४, २.४.१ – २.४.४, २.५.१ – २.५.४	२०	११.५
३	३.१.१ – ३.१.८, ३.२.१ – ३.२.४, ३.३.१ – ३.३.४, ३.४.१ – ३.४.४	२०	९.५
४	४.१.१ – ४.१.४, ४.२.१ – ४.२.४, ४.३.१ – ४.३.४, ४.४.१ – ४.४.४, ४.५.१ – ४.५.४	२०	१०.५
५	५.१.१ – ५.१.४, ५.२.१ – ५.२.४, ५.३.१ – ५.३.४, ५.४.१ – ५.४.४, ५.५.१ – ५.५.४	२०	१२.५
जम्मा		१००	५३

३.३ लैगिंक समानता तथा सामाजिक परीक्षणको मुख्य उपलव्धि

१, नीति कानून तथा योजना

- स्थानीय तहको नीति र कानुन निर्माण प्रक्रियामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक सामावेशीकरण दृष्टिकोर्णबाट समावेशी बनाउने प्रयास गरिएको छ ।
- स्थानीय तहको नीति तथा योजनामा लैससास विकास सम्बन्धि विषयहरुको समावेश गरिन थालिएको छ ।
- महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमाणित कागजातहरू न्यायिक समितिमा भएको ।
- योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने गरेको छ ।
- लैससास तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने नीति वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र वजेटमा समावेस भएको स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बनेको ।समावेशीतालाई प्राथमिकता दिई वस्ती र वडा स्तरीय योजना छनौट हुने गरेको छ ।
- नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रममा उल्लेख भै लक्षित वर्गका कार्यक्रममा दगमनभत तथा कार्यक्रम भएको लक्षित समुहसंग छलफल भएको वडाको निर्णय पुस्तिका भएको ।
- उपभोक्ता समिति गठनको कार्यविधि रहेको र समानुपातिक र सहभागितामूलक योजना छनौट हुनु।
- श्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज प्रधानमन्त्रीरोजगार कार्यक्रमको रहेको छ ।स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी र कर्मचारी) को ३३ प्रतिशत सम्म प्रतिनिधित्व गराउदै आएको ।

२. संस्थागत व्यवस्था

- स्थानीय तहमा कर्मचारीहरुको नियूक्ति गर्दा सवै लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनीधित्व गराउन प्राथमिकता दिएको छ ।

- लैङ्गिक हिँसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धिजस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भएको छ ।
- सकारात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज आवधिक योजना तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा भएको। स्थानीय तहमा हुने समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रचलित कानुमा व्यवस्थाप भए बमोजिम समावेशी प्रतिनिधित्वको व्यवस्था भएको ।
- वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा योजना निर्माण्को चरणहरुमा समानुपातिक प्रतिनिधित्व ।
- लैगिंक हिंसा न्यूनीकरणको लागि कार्यक्रम तय गरी बजेट विनियोजन भएको ।
- घटना दर्ताको अभिलेखिकरण, महिला विरुद्धहुने सवै प्रकारका हिंसा निवारण कार्यक्रमको लागि बजेटको विनियोजन र कार्यक्रम तथा अभियान सञ्चलनमा रहेको ।
- लैगिक समानता नीतिको कार्यान्वयन र संस्थागत गर्न लैंगिक डेस्क निर्माण गरिएको ।

३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास

- गाउँपालिकाका जनप्रतिनीधि,कर्मचारीहरु र लक्षित समूहरुलाई समावेशी विकास तथा लैगिक हिंशा निवारणसम्बन्धी सचेतीकरण गरिएको ।विपद्वाट प्रभावितलाई आपतकालिन राहत वितरण गरिदै आएको।
- महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने सीमिति कार्यक्रममा भए पनि बजेट विनियोजन गरेको । सबै प्रकारका हिंसा निवारण कार्यक्रमहरु रहेको ।पञ्जिकरणको अभिलेख अध्यावधिक रहेको पाईन्छ ।
- स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरेको ।

४. सेवा प्रवाह

- नयाँ भवनहरुको मचबधष्लन र डीपीआर भएको र लैससास, बालबालिका र अपाङ्गतामैत्री बनाउन प्रतिबद्धता गरी निर्माण गर्न थालिकएको ।
- केन्द्रीय विद्युत प्रसारण लाईन पुगेको ।
- स्वीकृत आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा समावेस भ्ःक्ष्क् बाट हेर्न सकिने ।
- वडा वडामा पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुन थालिएको छ ।
- गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि पानी शुद्धिकरणका विधि जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भएको र सरसफाई प्रबद्र्धन कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा हुने ।
- महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्ष्य गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन भएको ।

- परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरेको HMIS बाट रिपोर्ट हेर्न सकिने।
- स्वास्थ्य बिमाको संघिय कार्यक्रम रहेको र गाउँपालिकाले समन्वय गरेको ।
- वार्षिक नीति तथा योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गरेको ।
- गाउँपालिका खुल्ला दिसा मुक्त र पूर्ण खोपयुक्त घोषणा भएको । विद्यालयमा छात्रामैत्री, अपाङ्गतामैत्री र लैगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि शौचालय साथै सेनिटरी प्याडको प्रबन्ध गर्ने प्रयास गरिएको ।
- गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी अवधारणाको अवलम्वन र गाउँपालिकालाई बालमैत्री घोषणा गर्ने लक्ष्य राखिएको ।
- विद्यालयस्तरमा निशुःल्क पाठ्यपुस्तक, दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्य पुस्तक, छात्रबृत्ति, निशुल्क पोसाकको व्यवस्था जस्ता विषय र कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा आएको देखिन्छ ।
- गाउँपालिकाका जनप्रतिनीधि,कर्मचारीहरु र लक्षित समूहरुलाई समावेशी विकास तथा लैगिक हिंशा निवारणसम्बन्धी सचेतीकरण गरिएको ।

५. सुशासन र उत्तरदायित्व

- गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रबर्द्धन गर्न तय गरेका कानुनको कार्यान्वयनमा ल्याउन तोकिएका समितिहरु परिचालित गरिएको ।
- गाउँपालिकाद्धारा संचालनमा रहेका कार्यक्रमहरुको नागरिहरुमा सुसुचित गर्न जवाफदेहीताका औजारहरुको प्रयोगमा ल्याएको र सो कार्यमा सरोकारवाला सवैको सहभागिता गरिएको छ ।
- सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा सेवा गुणस्तर सुधारका लक्षित समुदायबाट प्राप्त सझावहरुको संवोधन हुने गरेको छ ।
- गाउँपालिकाद्धारा संघीय र प्रदेशस्तरीय कानुनको व्यवहारिक कार्यान्वयन गर्न समन्वय र सहकार्यको प्रयास गरिएको website मार्फत सूचना सार्वजनिक गरेको ।
- गाउँपालिकामा उपाध्यक्ष र वडामा वडा अध्यक्षको संयोजकत्वमा अनुगमनकोकाम हुने गरेको.
- वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि सूचकको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिईएको ।
- गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेटमा स्थानीय तहको सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन विषयमा कार्यक्रम सञ्चालन भएको छ ।
- गाउँपालिकाद्धारा संचालनमा गर्ने समिक्षा कार्यक्रममा महिला तथा लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक वर्गको सहभागिता गर्न थालिएको छ ।
- संघ तथा प्रदेशसंग समन्वयमा कार्यक्रमहरु हुने गरेको ।

- लैगिकहिंशा न्यूनिकरणका लागि सरोकारवाला निकार्य र व्यक्तिसंग आपसी छलफल तथा सहकार्यको तालनी गरिएको। महिला अधिकार तथा समानता लागि भएका वेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्र प्रतिबद्धताका लागि किटान गरेर कार्यक्रम सञ्चालनमा नगरिए पनि बाल अधिकार अन्तराष्ट्रिय महाशन्धी सन १९८९ को कार्यान्वयन र दिगोपनाका लागि प्रतिवद्ध भई लागेको ।

३.४ सवलपक्ष र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

मूल शीर्षक सबल पक्षहरू, सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू, अवसर र चुनौति (क्इध्त्)

मुख्य शीर्षक	सवल पक्ष	सुधारात्मक पक्ष	अवसर	चुनौति
नीति कानुन र योजना	कानून, योजना कानूनी दस्तावेज भएको (नेपालको संविधान, स्थासस ऐन, र अन्य नीति तथा कार्यविधिहरु) • राजपत्रमा प्रकाशन • वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गरेको • उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धि कानूनको व्यवस्था • योजना छनौट समाबेशी • महिला तथा बन्चितिमा परेका समुदाय उपर विभेद सुनुवाइ हुने गरेको • लैससास नीति निर्माण गरिएको	• लैससास कार्यान्वयन समिति निर्माण गरी गाउँपालिकाहरुको दस्तावेजहरु समिक्षा • कार्यपालिकाले निर्णय गर्दा लैससासका सम्बन्धित विषयमा भएका छलफललाई लिपिवद्ध गर्नुपर्ने • स्थानीय तहमा बनेका ऐन कानुन र नीतिको कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक रणनीति र कार्य नीति बनाउनु पर्ने • श्रम नीति बनाउनु पर्ने • लक्षित समुहसंग छलफल भएको निर्णय राख्ने नगरेको • दिगो विकास लक्षहरुलाई स्थानीयकरण गर्नु पर्ने • नीति कानूनको निर्माण प्रक्रियामा जानकारी र नीति नियमको कार्यान्वयनमा ल्याउन अनुगमन	• संघीय तहमा लैससास स्थापित गर्न आवश्यक संविधान, नीति, कानुनको व्यवस्था भएको • नीति, कानूनी, नियम बनाउने अधिकार प्राप्त स्थानीय तहलाई हुनु • महिला पुरुष लगायत लैंगिक र गोनिक अल्पसंख्य	• विशेषज्ञताको व्यवस्थापन गर्नु • राजनीतिक सहमति गराउनु • पालिकास्तरमा लैससासलाई आत्मसाथ गराउनु • दिगो विकास लक्षहरुलाई स्थानीयकरण र कार्यान्वन गर्ने • भौतिक लक्ष्यमा मात्र केन्द्रित हुनु ।

	• २०७९।२०८० लैससासको परीक्षण गरिएको		कहरुको समविकास गर्ने नीति • लैससास परिक्षण निर्देशिका २०७८ कार्यन्वयन हुनु थाल्नु । • लैससास नीति तथा रणनीति बनाउन सहयोगी निकाय हुनु	
संस्थागत व्यवस्था	• निर्याणक तहमा महिला र पुरुषको आंशिक सहभागीता हुनु । • स्थानीय तहको वस्तुस्थिति सहितको प्रोफाईलको उपलब्धता • पञ्जीकरण तथा सामाजिक गतिविधिहरुको अभिलेख अध्यावधिक सुरक्षा	• विशेष ठाँउ समुदाय, व्यक्ति तोकेर समावेशीकरणका कार्यहरु सञ्चालन गर्नु पर्ने • संथागत अभिलेखिकरण अध्यावधिक गर्नु पर्ने । • पालिकामा लैगिक दुव्र्यवहार, भेदभाव र महिला हिंशा नियन्त्रणको आचार संहिता कार्यान्वयनमा ल्याउन पर्ने • लैससास कार्यन्वय गर्ने सहयोगी संस्थाहरुको क्षमता विकास गर्नु पर्ने • लैगिक लक्षित बजेट निर्धारण	• बजेटको उपलब्धता • लैससासमैत्री संरचाना निर्माण • संस्थागत सुदृढिकरण	• लैगिक विभेद शुन्यमा झार्न • सूचना अध्यावधिक गर्न स्रोत साधनको व्यवस्थापन गर्न

	• समावेशी पदपूर्तिको व्यवस्था रहेको • संगठनात्मक संरचना	• सामाजि जवाफदेहीताका औजारहरुको नियमित प्रयोग		
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	• लैगिक हिंसा निवारण कोष र सञ्चालन कार्यविधि र कोषको व्यवस्था गरिनु । • विपद् व्यवस्थापन कार्यविघि बनाई कार्यसञ्चालन • क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन • कार्यविवरण सहितको जनशक्ति व्यवस्थापन	• प्रचलित कानून, ऐन नियम र कार्यविघिहरुको सम्वन्धमा लक्षित वर्ग र समूहहरुलाई अभिमूखिकरण • पालिकाले लैससास जिम्मेवार व्यक्तिको क्षमता विकास (बजेट, कार्यक्रम सहित कार्यविवरण बनाउनु पर्ने) • कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्ने • मानव संसाधन शाखा निर्माण गर्नु पर्ने	• लैंगिक हिंसा न्यूनीकरण र राहत प्रप्ति • दक्ष जनशक्तिको उपलब्धता • प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारले क्षमता विकास सम्बन्धि कार्यक्रमहरु संचालनमा रहनु	• आवस्यक कानुनका मस्यौदा तयार गर्न ज्ञान र क्षमताको अभाव • दक्ष जनशक्तिको सही परिचालन गर्नु • तालिमहरुमा आवश्यकताको आधारमा सहभागी छनौट गर्नु
सेवा प्रवाह	• पूर्णखोपयुक्त गाउँपालिका भएको र बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा गर्ने प्रतिबद्धता हुनु । • स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम सञ्चालन	• सार्वजनिक भवनहरु बालमैत्री, अपांगमैत्री हुनुपर्छ सोचको विकास • निरक्षर महिलाका लागि अनैपचारिक शिक्षा कार्यक्रम संचालन • गाउँपालिका वासिन्दाहरुलाई सफा पानीमा पहुँच	• प्रजनन स्वस्थ्य तोकेर वार्षिक कार्यक्रम • फोहोरको उचित व्यवस्थापन	• लैससास लक्षित वर्गलाई योजना तर्जुमाका प्रयामा सक्रिय सहभागी हुन उत्प्रेरित • लैससास लक्षित

	• खुल्ला दिसामुक्त पालिका • प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी निति तथा कार्यक्रम • विद्यालय भर्ना अभियान तथा खाजाको व्यवस्था • स्तनपान कक्षको व्यवस्था • लक्षित समूह र वर्गका लागि प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने कार्यक्रम र वजेट व्यवस्थापन हुनु	• सुधारीएको चुल्हो प्रबद्र्धन गरी वातावरणमैत्री,पोषणमैत्री जस्ता अभियान सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालनमा हुनु ।	• नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा • बालमैत्री पालिका घोषणा गर्ने	समुदायको सेवा प्रवाहमा पहुँच • योजना तर्जुमामा समावेशी सहभागिता
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	• कार्यदलबाट निर्णय गरि सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धन • सुचना सार्वजनिक गर्ने गरेको • वेभसाइट भएको	• जवाफदेहिताका औजारहरु पूणरुपमा कार्यान्वयन नभएको • स्थानीय भाषामा सूचनाहरु संप्रेषण नहुनु • जनप्रतिनीधि र कर्मचारीहरुको आचार संहिता पालना नहुनु • सवै सूचनाहरु सार्वजनिक नहुनु • लैससासका सरोकारवाला निकायहरुबीच सञ्जाल निर्माण • लैससास सम्बन्धी शन्धी तथा प्रतिवद्दताहरुको	• लैससासका सरोकारवाला निकायहरु बीच सञ्जाल निर्माण गरी सहकार्य • सूचना शाखा र जनशक्तीको • सुचनापाटी • नागरिक वडापत्र	• क्षमता विकासकास कार्यक्रममा यथेष्ट बजेट र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न • स्थानीय भाषामा सूचना उत्पादन • लैससासको सवाल प्राथमिकतामा राख्न •

		क्षेत्रमा तोकेर कार्यक्रम नगरेको • कार्यदलबाट निर्णय गरि सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धन • स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुको आचार संहिता र कार्यान्वयन	• कानुनी व्यवस्था	

३.४ केराबारी गाउँपालिकाको लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना २०८१

मूल्याङ्कनको परीणाम र सूचक नं		सूचकको अवस्था सुधारोन्मुख योजना	क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
प्राप्ताङ्क	सूचक नं		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
नीति कानून र योजना मुख्य विषयक्षेत्रको अवस्था सुधारोन्मुख कार्ययोजना								
०.५	१.१.१	लैससासमैत्री दस्तावेज निर्माण र कार्यान्वय तथा आचार संहिताको पालना	लैससास कार्यान्वयन समिति	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	१.१.२	कानुन ऐन नियम नीति र कार्यविधि लैससासमैत्री भए नएको लेखाजोखा र पृष्ठपोषण प्रदान	लैससास कार्यान्वयन कार्यदल	कार्यपालिका	लैससास कार्यान्वयन समिति	आ.व २०८०।२०८१		√
०	१.१.४	आचार संहिताको कार्यान्वयनका लागि अनुगमन र सशेधन	महिला बालकिलका शाखा	कार्यपालिका	लैससास कार्यान्वयन समिति	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	१.१.५	विभेदजन्य ऐन नियमहरुको निर्माण	विधान समित	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	१.१.७	महिला, पुरुष र लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्य वर्गवीच समान ज्याला नीति निर्माण	विधान समित	कार्यपालिका	वडा कार्यालय,लैससास कार्यान्वयन समिति र महिला बालबालिका शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√

०	१.१.८	रैथाने र आप्रवासी कामदारको ज्याला नीति तयार	विधायन समिति	कार्यपालिका	वडा कार्यालय,लैससास कार्यान्वयन समिति र महिला बालबालिका शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	१.२.१	समावेश विकास कार्यक्रमको लागि लक्ष्य निर्धारण र आवश्यक नीति तथा रणनीति, वार्षिक योजना मद्यमकालिन खर्च संरचना तथा आवघिक योजनामा समावेश	स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समिति	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा सचिव	आ.व २०८०।२०८१		√
०	१.२.२	लक्षित समुहको अवस्था सुधारका लागि निश्चत प्रतिशत वजेटको व्यवस्था	लैससास कार्यान्वयन समिति	स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समिति	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा सचिव	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	१.२.४	लक्षित समूहको व्यवहारिक र रणनीतिक आवक्कयकता पहिचान तथा विश्लेषण तथा संवोधन	लैससास कार्यान्वयन समिति	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा सचिव	आ.व २०८०।२०८१		√

०	१.२.५	महिलाहरुको आवश्यकताको छुट्टै पहिचान र कार्यक्रम तयार	लैससास कार्यान्वयन समिति	योजना शाखा र वडा कार्यालय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा सचिव	आ.व २०८०।२०८१		√
०	१.२.६	दिगो विकास लक्ष्यको स्थानीयकरण	विषयगत समिति	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	आ.व २०८०।२०८१	√	
०.५	१.२.७	स्थानीय योजनामा महिला लक्षित कार्यक्रम तय र कार्यान्वयन	सामाजिक विकास समिति	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा सचिव	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	१.२.८	उपभोक्ता समितिमा महिला प्रतिनीधित्व वृद्धि र क्षमता विकास	लैससास कार्यान्वयन समिति	योजना शाखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा सचिव	आ.व २०८०।२०८१		√
०	१.३.३	लैससास सूचक सुधार कार्ययोजनाको कार्यान्यवन	लैससास कार्यान्वयन समिति	सामाजिक विकास समिति	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा सचिव			
०	१.३.४	लक्षित समुहको अवस्था सुधारका लागि निश्चत प्रतिशत वजेटको व्यवस्था	लैससास कार्यान्वयन समिति	स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समिति	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा सचिव	आ.व २०८०।२०८१		√

मूल्याङ्कनको परीणाम र सूचक नं		सूचकको अवस्था सुधारोन्मुख योजना	क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
प्राप्ताङ्क	सूचक नं		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
संस्थागत व्यवस्था मुख्य विषयक्षेत्रको अवस्था सुधारोन्मुख कार्ययोजना								
०.५	२.१.१	महिला सहभागिताका लागि समतामुलक नीतिको कार्यान्वयन र महिला सशक्तिकरण तालिम	लैससास कार्यान्वयन समिति	कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√
०	२.१.३	लैंगिक समानताका लागि नीति तयार र कार्यान्वयन	लैससास कार्यान्वयन समिति	कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	२.१.४	क्षमता विकास तालिममा वन्चितिकरणमा परेका वर्गको प्रतिनीधित्वको लागि प्राथमिकता	सामाजिक विकास सिमित	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशाकीय अधिकृत	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	२.२.१	महिला सहभागिताका लागि नीति र रणनीति निर्माण	लैससास कार्यान्वयन समिति र विधायन समिति	कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√
०	२.२.४	योजना तर्जुमाका चरणमा लैंगिक समावेशीका सवालमा संबोधन	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति	कार्यपालिका	योजना शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√

०.५	२.३.२	समिति उपसमिति र कार्यदलको क्षमता विकास	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति	कार्यपालिका	योजना शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√
०	२.३.३	वन्चितिकरणमा परेका वर्गको सुझाव संकलन र संबोधन	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	२.३.४	अनुगमन समिति र कार्यदलद्वारा लक्षित वर्गको हितका प्राप्त पृष्ठपोषणको कार्यान्यवन	विषयगत समिति र शाखा	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	२.४.४	समावेशी सूचना प्रणाली र तथ्याङ्क व्यवस्थापन	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	२.५.१	वडागत खण्डीकृत सूचना संकलन	योजना शाखा	कार्यपालिका	वडा सचिव	आ.व २०८०।२०८१		√
०	२.५.२	गरीवि र वेरोजगारको नक्साङ्कन	विषयगत समिति	प्रमुख प्रशाकीय अधिकृत	शाखा प्रमुख र वडा सचिव	आ.व २०८०।२०८१	√	
०	२.५.३	अवस्था मूल्याङ्कनका आधारमा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा कार्यालय	आ.व २०८०।२०८१		√

मूल्याङ्कनको परीणाम र सूचक नं		सूचकको अवस्था सुधारोन्मुख योजना	क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
प्राप्ताङ्क	सूचक नं		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
मानव संशाधन तथा क्षमता विकास मुख्य विषयक्षेत्रको अवस्था सुधारोन्मुख कार्ययोजना								
०.५	३.१.१	क्षमता विकास योजनाको लागि वजेट व्यवस्थापन र कार्यान्वयन	विषयगत समिति	कार्यपालिका	योजना शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	३.१.२	समावेशी विकास र लैंगिक हिंशा निवारण सम्बन्धी महिला पुरुष तालिम	लैससास कार्यान्वय समिति	कार्यपालिका	योजना शाखा	आ.व २०८०।२०८१	√	
०.५	३.१.३	महिलासंग सम्वन्धीत विषयवुस्त समावेश तालिम सामग्री निर्माण	लैससास कार्यान्वय समिति	कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	३.१.४	महिला र लक्षित समूहका व्यक्तीका लागि प्राबिधिक क्षमता विकास तालिम	लैससास कार्यान्वय समिति	कार्यपालिका	योजना तथा पुर्वाधार शाखा	आ.व २०८०।२०८१	√	
०.५	३.१.५	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास प्रबर्द्धनका जनशक्ती तयार	लैससास कार्यान्वय समिति	कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√
०	३.१.६	मानव संसाधन विकास केन्द्रमा मानवीय जनशक्ती व्यवस्थापन	लैससास कार्यान्वय समिति	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	आ.व २०८०।२०८१		√

०	३.१.८	लैंगिक संवेदनशिल भाषाको प्रयोग	लैससास कार्यान्वय समिति	कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	३.२.२	लैंगिक हिंशामुक्त गाउँपालिका घोषणा उन्मुख अभियान संचालन	लैससास कार्यान्वय समिति	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समित र कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा	आ.व २०८०।२०८१	√	
०.५	३.२.३	महिला हिंशा विरुद्धका क्रियाकलाप संचालन	लैससास कार्यान्वय समिति	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समित र कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√
०	३.३.२	सामाजिक तथा परंपरागत विसंगति र कुरिति अन्त्यका लागि कार्यक्रम संचालन	लैससास कार्यान्वय समिति	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समित र कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√
०	३.३.३	महिला कानुनी सचेतना अनुशिक्षण	लैससास कार्यान्वय समिति	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समित र कार्यपालिका	न्यायिक समिति र मेलमिलाप केन्द्र	आ.व २०८०।२०८१	√	
०	३.३.४	वडास्तरीय कानुनी सचेतना कार्यक्रम	विषयगत समिति र लैससास	वजेट तथा कार्यक्रम	न्यायिक समिति र मेलमिलाप केन्द्र	आ.व २०८०।२०८१		√

			कार्यान्वय समिति	तर्जुमा समित र कार्यपालिका				
०.५	३.४.२	विपद् प्रभावितहरुको खण्डिकृत सूचना संकलन र अभिलेखिकरण	वनवातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा सचिव	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	३.४.३	विपदवाट प्रभावित बालबालिका र महिलाके उद्धारमा प्राथमिकता	वनवातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा सचिव	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	३.४.४	विपद् व्यवस्थापन कोषवृद्धि र परिचालनमा महिलाको सहभागिता सुनिश्चितता	वनवातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा सचिव	आ.व २०८०।२०८१		√

मूल्याङ्कनको परीणाम र सूचक नं		सूचकको अवस्था सुधारोन्मुख योजना	क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
प्राप्ताङ्क	सूचक नं		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
सेवा प्रवाह मुख्य विषयक्षेत्रको अवस्था सुधारोन्मुख कार्ययोजना								
०.५	४.१.२	पुर्वाधार लैससासमैत्री निर्माण	पुर्वाधार विकास समिति	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकरृत प्राविधक र अनुगमन समिति	आ.व २०८०।२०८१		√
०	४.१.३	भवन निर्माण संहिताको कार्यान्वयन र अनुगमन तथा नियमन	पुर्वाधार विकास समिति	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकरृत प्राविधक र अनुगमन समिति	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	४.१.४	नविकरणीय उर्जाको प्रयोग तथा प्रबर्द्धन	वनवातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा सचिव	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	४.२.१	प्रजनन् स्वास्थ्य अवस्था सुदृढीकरण र प्रवर्द्धन नीति तयार तथा कार्यान्वयन	स्वास्थ्य शाखा र विधान समिति	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत , वडा सचिव र स्वास्थ्य कार्यालय	आ.व २०८०।२०८१		√

०.५	४.२.२	स्तनपान कक्ष निर्माण	शाखा प्रमुख र विषयगत	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत , वडा सचिव र स्वास्थ्य कार्यालय	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	४.२.४	विपन्न वर्ग तथा लक्षित समुदाय विमा कार्यक्रम	विषयगत शाखा र वडा कार्यालय	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत , वडा सचिव र स्वास्थ्य कार्यालय तथा गुनासो सुन्ने अधिकारी	आ.व २०८०।२०८१	√	
०.५	४.३.१	विद्यालय भर्ना अभियान संचालन	शिक्षा शाखा	सामाजिक विकास समिति	शिक्षा शाखा, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक अभिभावक संघ र अभिभावक बालक्लव	आ.व २०८०।२०८१		√
०	४.३.३	महिला साक्षरता कार्यक्रम	लैससास कार्यान्वय समिति	सामाजिक विकास समिति	महिला बालबालिका र शिक्षा शाखा	आ.व २०८०।२०८१	√	

०.५	४.४.१	सार्वजनिकस्थलमा लैंगिकमैत्री शौचालय र सावुनपानीको प्रवन्ध	लैससास कार्यान्वय समिति	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति	महिला बालबालिका र योजना शाखा	आ.व २०८०।२०८१	√	
०.५	४.४.२	पूर्ण सरसफाइ कार्यक्रम संचालन	विषयगत समिति	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति	महिला बालबालिका र वडा कार्यालय	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	४.४.३	ठोस फोहोर व्यवस्थापन तथा वातावरण सम्न्धी सचेतना	विषयगत समिति	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति	महिला बालबालिका र वडा कार्यालय	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	४.५.१	महिला तथा लक्षित समूहका लागि आयमुलक र सीपमुलक कार्यक्रम संचालन	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति	कार्यपालिका	सामाजिक विकास समिति प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा कार्यालय	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	४.५.२	वैदेशिक रोजगारीमा जाने इच्छुक महिलाहरुलाई सचेतना	लैससास कार्यान्यवन समिति	कार्यपालिका	सामाजिक विकास समिति प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा कार्यालय	आ.व २०८०।२०८१		√

०	४.५.३	महिला प्राविधिक तयार	लैससास कार्यान्यवन समिति	कार्यपालिका	सामाजिक विकास समिति प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	४.५.४	सुफत मूल्यका पशल संचालन	लैससास कार्यान्यवन समिति	कार्यपालिका	सामाजिक विकास समिति प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	आ.व २०८०।२०८१		√

मूल्याङ्कनको परीणाम र सूचक नं		सूचकको अवस्था सुधारोन्मुख योजना	क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
प्राप्ताङ्क	सूचक नं		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
सुशासन तथा उत्तरदायित्व मुख्य विषयक्षेत्रको अवस्था सुधारोन्मुख कार्ययोजना								
०.५	५.१.२	भ्रष्टचार विरुद्व शुन्य सहनशिलता र सुशासन प्रबर्द्धन	योजना शाखा प्रमुख	कार्यपालिका	सेवाप्रवाह तथा सुशासन समिति	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	५.१.३	वेईजिङ् घोषणापत्रमा उल्लेख गरिएका प्रतिबद्धताको कार्यान्वयन	लैससास कार्यान्वयन समिति र महिला शाखा	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा कार्यालय	आ.व २०८०।२०८१		√

०.५	५.१.४	बाल अधिकार सुनिश्चतता	शाखा प्रमुख र विषयगत	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत , वडा कार्यालय र महिला बालबालिका शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	५.२.४	जनप्रतिनीधि तथा कर्मचारी आचार संहिताको पूर्ण पालनाका लागि अनुगमन	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	५.३.२	प्रभावकारी सूचना प्रणालीको विकास	सूचना अधिकारी	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा सूचना अधिकारी	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	५.३.३	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी श्रव्यदृश्य सामग्रीद्धारा सूचना प्रवाह	महिला बालबालिका शाखा र लैससास कार्यान्वयन समिति	सामाजिक समिति	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा सूचना अधिकारी	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	५.३.४	लक्षित समूहमा सूचना प्रवाह	सूचना अधिकारी	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा सूचना अधिकारी र वडा कार्यालय	आ.व २०८०।२०८१		√

०.५	५.४.१	लक्षित समूहमा विकास निर्माणले संबोधन गरेनगरेको अनुगमन	अनुगमन समिति	सुशासन समिति	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा कार्यालय	आ.व २०८०।२०८१		√
०	५.४.२	विकास कार्यबाट लक्षित समूहमा लाभको अध्ययन	अनुगमन समिति	सुशासन समिति	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र वडा कार्यालय	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	५.४.४	अनुगमन मूल्याङ्कनबाट प्राप्त सुझाव र पृष्ठपोषणको संबोधन र कार्यान्वयन	अनुगमन समिति	कार्यपालिका	सुशासन समिति	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	५.५.२	लैंगिकमैत्री वातावरण र विकासका लागि गाउँपालिकास्तरीय सरोकारवालाको संजाल निर्माण	महिला बालबालिका शाखा	कार्यपालिका	विषयगत समिति र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	आ.व २०८०।२०८१		√
०.५	५.५.३	सरोकारवालाको संजालसंग कार्यगत सहकार्य	लैससास कार्यान्वयन समिति	सामाजिक विकास समिति	महिला बालबालिका शाखा	आ.व २०८०।२०८१		√
०	५.५.४	लैंगिक समना र समावेशी विकासका लागि महिलामा लगानी	लैससास कार्यान्वयन समिति	सामाजिक विकास समिति	महिला बालबालिका शाखा	आ.व २०८०।२०८१	√	

३.५ निश्कर्ष:

केराबारी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०।२०८१ को लैससास परिक्षण गर्दा ५३ प्रतिशत अङ्कक प्राप्त गरेको छ । लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिगदर्शन २०७८ का आधारमा प्राप्त गरेको ५३ अङ्क नतिजा सामान्य अवस्था हो । केरावारी गाउँपालिकाले लैससास प्रबर्दनको लागि अझै धैरै काम गर्नु पर्ने देखिन्छ । गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८०।२०८१ मा लैससासको क्षेत्रमा वार्षिक नीति, कार्यक्रम र बजेटमा कार्यक्रम राखेर कार्य गरेको छ । न्यायिक समिति सक्रिय रहेर स्थानीयस्तरका न्यायिक कार्यहरु सम्पादन गरेको । वडाहरुबाट सहभागीतामूलक पद्धतिमा योजनाहरु छनौट भएको । टोल विकास संस्था उपभोत्ता समिति गठन सम्वन्धि कार्यविधि बनाएर समानुपातिक प्रतिनिधित्वमा रहेका प्रतिनीधिहरुको सक्रियाता तथा सशक्तिकरण गर्नु पर्ने देखिन्छ । लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष र कार्यविधि अनुसार कोष सञ्चालनमा रहेको छ। गाउँपालिकाको खण्डिकृत तथ्याङ्क अध्यावधिक गरी गरिवी निवारण र प्रधानमन्त्री स्वरोजगार कार्यक्रममार्फत समान ज्यालाको प्रत्याभुत गर्न नीति निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक रहेको छ । समान ज्यालाको नीतिको अनुसरण गरी रैथाने र आप्रावासी कामदारको हित र संरक्षणको काम गर्न अझै वाँकी रहेको छ । विपद्‌ व्यवस्थापन कार्यविधि मार्फत राहत वितरणकार्यलाई प्रभावकारी रुपमा अगाडी बढाएको पाईन्छ ।

केराबारी गाउँपालिका खुल्ला दिसामुक्त, पूर्णखोप युक्त भइसको छ । बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने लक्ष्य लिई र लक्ष्य पुरा गर्ने कार्यमा योजनाबद्ध रुपमा लागि परेको छ । ठूला संरचनाहरुको निर्माण गर्दा अपांगतामैत्री भवनहरु निर्माण हुन नक्साहरु बनाईन थालिएको छ । गाउँपालिकाभित्र स्वास्थ्य कार्यालयमा स्तनपान कक्ष निर्माण गरिएको छ । गाउँपालिका र गाउँपालिकाभित्रका अन्य कार्यालयहरुमा स्तनपान कक्षको स्थापना गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

संघीय सरकारको स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई गाउँपालिकाले सहजीकरणमा सहयोग गरेको छ । शिक्षा तर्फका सबै सूचकहरु प्राप्त भएको छ । घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी तथ्यांकहरु अध्यावधिक भएको पाईन्छ । लक्षित समूदायलाई लक्षित गरेर लोकसेवाको कक्षाहरु सञ्चालनमा रहेको छ । केराबारी गाउँपालिकाद्धारा स्थानीय तहका विकासका पाँच आयममा सन्तुलित वजेट लगानी गर्ने थालनीका परीणाम आर्थिक वर्ष २०७९।२०८० को लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको ४२.५ प्रतिशतमा वृद्धि हुन गई आर्थिक वर्ष २०८०।२०८१ मा १०.५ अङ्क वृद्धि भई ५३ प्रतिशतमा पुग्नु सुखद पक्षको रुपमा लिनु पर्दछ । गाउँपालिकाद्धारा निरन्तर समावेशी विकास पद्धतिलाई आत्मसाथ गर्नु पर्ने हुन्छ ।

१५ . सुझावहरु

केराबारी गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८०।२०८१ को लैससास परिक्षण गर्दा ५३ प्रतिशत अङ्क मात्र प्राप्त गरेको पाईन्छ । गाउँपालिकाले लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विकासमा अझै धेरै कार्यहरु गर्नु पर्ने देखिन्छ। विशेष गरी गाउँपालिकाले लैगिंक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको अल्गै नीति बनाएर लागु गर्नु पर्ने देखिन्छ । गाउँपालिकाको हरेक नीति, कानून, कार्यविधि र दस्तावेजहरु बनाउँदा लैससासको दृष्टिकोणले उपयुक्त छ कि छैन विश्लेषण गर्नु पर्ने काम गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ । वडामा वार्षिक कार्यक्रमहरु बनाउँदा जनसहभागीतात्मक समावेशी प्रतिनिधित्व र तलबाट माथिजाने विकासको प्रकृयालाई संस्थागत गर्नु छ । लैगिंकहिंशा विरुद्धका कार्यक्रमहरुलाई अझ प्रभावकारी बनाईनु पर्ने रहेको छ । नेपाल सरकारले रास्ट्रिय तथा अन्तरास्ट्रिय स्तरमा प्रतिबद्धता जनाएका लैससास सम्बन्धि शन्धि, अभिशन्धि र प्रतिबद्धताहरु स्थानीयकरण गर्नु पर्ने देखिन्छ । लक्षित समुह र समुदायको अवस्थामा समानता कायम गर्न स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले लक्षित समुदायका वर्गका लागि निश्चित प्रतिशत वजेट छुटियाई लैंगिकहिंशा, विभेद र अवसरवाट वञ्चितिकरण परेका वर्गलाई मुलप्रवाहीकरण गर्नु जरुरी रहेको छ ।

कानुनी मुल्यमान्यताको जानकारी र कानुन निर्माण प्रक्रियाका विषयमा जनप्रतिनीधी र कर्मचारीलाई सचेतीकरण गर्नु पर्ने रहेको छ । लैससास परीक्षणको लागि बजेट तथा कार्यक्रमको सुनिश्चितता, बेईजिगं घोषणा पत्रको कार्यान्वयन, दीगो विकासको स्थानीयकरण, महिला र लक्षित वर्गको व्यवहारिक र रणनीतिक आवस्यकता पूरा गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन, क्षमता विकास योजना बनाई कार्यक्रम संचालन, स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी र कर्मचारी) को समान प्रतिनिधित्व सुनिश्चितता गर्न वाँकी रहेको छ । सकारात्मक विभेदको नीतिको साथै कार्यस्थलमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाब, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता पालना भएनभएको अनुगमन र निमयन गर्ने काम सुर गर्नु पर्ने अवस्था छ ।

गाउँपालिकामा लैगिंक डेस्कमा जनशक्ति र वजेट सहित योजनाबद्धरुपमा परिचालन, वार्षिक आर्थिक ऐनमा लक्षित समूहलाई निश्चित प्रतिशत बजेटको व्यवस्था, समावेशी सूचना प्रणालीको व्यवस्था, स्थानीय भाषामा सूचनाको संप्रेषण, खण्डिकृत सूचनालाई आधार मानेर योजना छनौट तथा बजेटको व्यवस्था गर्नुपर्ने छ । उपलब्ध मानवीय जनशक्ति र डेस्कबाट प्रभावकारी कार्य संचालन गरी लैगिंक हिंशामुक्त गाउँपालिका घोषणा, महिलाको विरुद्ध शुन्यसहनशीलताको नीति, सामाजिक कुरीति विरुद्धका कार्यक्रम र वजेटको व्यवस्था, कानूनी अभिमुखिकरणको कार्यक्रम सञ्चालनमा प्राथमिकता दिनु पर्ने देखिन्छ । विपद् व्यवस्थापनमा लक्षित वर्गको अर्थपरुर्ण सहभागीता र अलग अलग संरक्षण र राहतको व्यवस्था, भौतिक संरचनाहरु पूर्णरुपमा लैंगिकमैत्री बनाइनु पर्ने छ ।

गर्भपती महिलालाई जोखिमपूर्ण काममा सम्लग्न गर्न नपाईने नीतिको सशक्त कार्यान्वयन गर्दै स्थानीय श्रमनीति, परम्परागत उर्जालाई आधुनिक उर्जामा रुपान्तरणका कार्यक्रम र बजेट, टोल विकास संस्थामा

महिलाको अर्थपूर्ण सहभागीता बढाउन पर्ने देखिन्छ । सञ्जालहरुको निर्माण र व्यवस्थापन, सफा पानीको सहजता लागि पानी शुद्धिकरणका विधिहरुको वारेमामा जानकारी गर्नु पर्ने । महिलाको निर्णय प्रकृया र कार्यान्वयनमा अर्थपूण सहभागिति, लक्षित समूहको लागि स्वरोजगारमूलक, सीपमूलक र आयमूलक कार्यक्रमको पहिचान र वजेट विनियोजन, स्थानीय तहमा सूपथमूल्यका सहकारी पसलहरुको विस्तार र भ्रष्टचार विरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीतिको गाउँपालिकाले कार्यान्वयनका लागि रणनीति वनाइनु पर्नेछ।

महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तयगरी कार्यान्वयन गर्ने, महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्वाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्वन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गर्दै लानु पर्ने रहेको छ । सामाजिक जवाफदेहीताका औजारहरुको प्रयोगमा लक्षित वर्गको सक्रिय सहभागीता, उनीहरुको विचारको सुनुवाई, उठेका सवालहरुको सम्वोधन गर्दा प्राथमिकिता दिनु आवश्यक रहेको छ ।
लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने, तीनै तहका सरकार, सरकारी कार्यालय र गैरसरकारी संस्थालगायतसंग समन्वयलाई केराबारी गाउँपालिकाले अझ प्रभावकारी बनाउँदै लैजानु पर्ने देखिन्छ । लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण पश्चान भएका सुधारात्मक पक्ष सुधारका लागि तयार गरिएका क्रियाकलाप कार्यान्वयनमा ल्याउन लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिको अगुवाईमा वजेट तथा अनुगमन मूल्याङ्कनलाई प्रभावकारी बनाई कार्यान्वन गर्न प्रमुख आवश्यकता रहेकोछ ।

३.८ लैससास परिक्षणमा अध्ययन गरिएका कागजातहरुः

- केराबारी गाउँपालिकाको आवधिक योजना,केराबारी गाउँपालिकाको वार्षिक नीति कार्यक्रम र बजेट २०८०।२०८१
- केराबारी गाउँपालिकाको सुशासन स्थानीय सेवा समिति गठन संचालन कार्यविधि २०८१
- केराबारी गाउँपालिकाको शिक्षा ऐन २०८१
- केराबारी गाउँपालिकककाको बाल अधिकार संरक्षण तथा संम्बर्द्धन सम्न्धी कार्य संचालन कार्यविधि २०८०
- केराबारी गाउँपालिकाको कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यहार निवार आचार संहिता २०८०
- केराबारी गाउँपालिकाको पोषणमैत्री स्थानीय तह सेवा विस्तार कार्यक्रम कार्यान्वयन मार्गदर्शन निर्देशिका २०८०
- घुम्ती अल्ट्रासाउण्ड सेवा संचालन कार्यविधि २०७९
- केराबारी गाउँपालिकामा करारमा कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि २०७९

- केराबारी गाउँपालिकाको छात्रासंग उपाध्यक्ष कार्यक्रम संचालन कार्यविधि २०७७
- केराबारी गाउँपालिकाको स्थानीय लैंगिक हिंशा निवारण कोष २०७७
- केराबारी गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरुको आचार संहिता
- गाउँपालिकाको उपभोक्त समितिगिठन परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यविधि
- उपभोक्ता समितीको गठन प्रक्रिया र निर्णयहरु
- लक्षित समूहका कार्यक्रमको सूची र बजेट
- कार्यपालिकाको बैठक, सहभागीको विवरण र निर्णयहरु
- सभाको बैठक, सहभागीको विवरण र निर्णयहरु
- स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिका निर्णयहरु
- पदाधिकारीहरु र कर्मचारीहरुको आचारसंहीता
- संघीय तथा स्थानीय नीति तथा कानूनले तोकिए अनुसारको पदाधिकारीहरुको समिति, उपसमिति तथा कार्यदलमा उपस्थितिको विवरण आदि
- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण राहत वितरण सम्बन्धी विवरण
- न्यायिक समितिमा आएका उजुरीहरु, त्यसमाथि भएका छलफल र निर्णयहरु
- कर्मचारी र पदाधिकारीहरुको विवरण
- जिम्मेवारी तेकिएको दस्तावेजहरुमा योजना छनौटको दस्तावेज र वडा हुँदै पालिकाबाट भएका निर्णयहरु
- सार्वजनिक सुनसवाईको दस्तावेज, सार्वजनिक परीक्षणका दस्तावेज
- लक्षितवर्गका कार्यक्रमहरुको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनहरु
- विपद् परेका परिवारहरुलाई राहत वितरण गरिएका कागजातहरु
- गाउँपालिकाको वेवसाइट

३.९ परीक्षण कार्याशालाका तस्विरहरु :

विषय नीति कानून तथा योजनासंग सम्बन्धित सूचकको अवस्था विश्लेषण मापन: अनुसूचि १

१ नीति कानुन र योजना

सि नं	उप विषय क्षेत्र	उपसूचक		मूल्याङ्कन		मूल्याङ्कनको आधार			प्रमाणीकरणको आधार
		क्र सं	सूचक	पूर्णाङ्क	यथार्थ	राम्रो वा उत्तम अवस्था (१ अङ्क)	मद्यम अवस्था (०=५ अङ्क)	अति कमजोर अवस्था (० अङ्क)	
१	नीति र कानूनमा समोशीता र सहभागिता	१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानुहरुको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससास दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण,पुर्व दस्तावेजकी समिक्षा गर्दा लैससास दृष्टीकोणले भएको र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामुलक हुने गरे / नगरेको	१	०.५	स्थानीय तहको नीति तथा कानुहरुको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससास दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण,पुर्व दस्तावेजकी समिक्षा गर्दा लैससास दृष्टीकोणले भएको र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामुलक हुने गरेको	स्थानीय तहको नीति तथा कानुहरुको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससास दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण,पुर्व दस्तावेजकी समिक्षा गर्दा लैससास दृष्टीकोणले भएको र शब्द चयन समावेशी र सहभागिता आंशिकरुपमा हुने गरेको	स्थानीय तहको नीति तथा कानुहरुको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससास दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण,पुर्व दस्तावेजकी समिक्षा गर्दा लैससास दृष्टीकोणले भएको र शब्द चयन समावेशी र सहभागिता नभएको	१,स्वीकृत नीति तथा कानुनी दस्तावेजहरु २,स्वीकृतिका लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानुनी दस्तावेजहरु ३, सम्बन्धित निर्णय फायल
२		१.१.२	स्थानीय तहले आफनो नीति कानुन,योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससास दृष्टकोर्णले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गरेको	१	०.५	स्थानीय तहले आफनो नीति कानुन,योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससास दृष्टकोर्णले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा वा	स्थानीय तहले आफनो नीति कानुन,योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससास दृष्टकोर्णले उपयुक्त भए नभएको बारे केही दस्तावेजको	स्थानीय तहले आफनो नीति कानुन,योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससास दृष्टकोर्णले उपयुक्त भए नभएको	१, नीति , कानुन र योजनाका दस्तावेज २, कार्यपालिकाको छलफल र निर्णयहरु

						विश्लेषण गरी सुनिश्चित गरेको	लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गरेको	बारे कुनै पनि दस्जावेजके लेखाजोखा वा विश्लेषण नगरेको	
३		१.१.३	स्थानीय तहको नीति तथा योजनामा लैससास विकासका -लागि स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतीहरु) सम्बन्धी विषयहरु समावेश	१	१	स्थानीय तहको नीति तथा योजनामा लैससास विकासका -लागि स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतीहरु) सम्बन्धी विषयहरु समावेश भएको	स्थानीय तहको नीति तथा योजनामा लैससास विकासका -लागि स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतीहरु) सम्बन्धी विषयहरु आंशिकरुपमा समावेश भएको	स्थानीय तहको नीति तथा योजनामा लैससास विकासका -लागि स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतीहरु) सम्बन्धी विषयहरु समावेश नभएको	१, स्थानीय कानुन नीति , आवधिक र वार्षिक योजनामा सम्बन्धी दस्तावेजहरु
४		१.१.४	महिला पुरुषा लगायत लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि निर्देशिकामा व्यवस्था)	१	०	महिला पुरुषा लगायत लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि निर्देशिकामा) खास व्यवस्था गरेको	महिला पुरुषा लगायत लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि निर्देशिकामा) खास व्यवस्था नगरेको	महिला पुरुषा लगायत लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि निर्देशिकामा)कुनैपनि व्यवस्था नगरेको	१ लैससास तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने नीति दस्तावेज स्थानीय ऐन कानुन कार्यबिधि ,कानुन, निर्शिका स्थानीय राजपत्रमा पत्रमा प्रकाशन
५		१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम,	१	०.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा	१, स्थानीय ऐन, नियम,कार्यविधिहरु

			कार्यविधिमा महिला,किशोरी बालबालिका तथा लक्षित बर्ग लगायतमा हुने सवै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु अन्त्य गर्ने प्रावधान			ऐन, नियम, कार्यविधिमा महिला,किशोरी बालबालिका तथा लक्षित बर्ग लगायतमा हुने सवै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको	ऐन, नियम, कार्यविधिमा महिला,किशोरी बालबालिका तथा लक्षित बर्ग लगायतमा हुने सवै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु अन्त्य गर्ने सीमित प्रावधान राखिएको	ल्याएका ऐन, नियम, कार्यविधिमा महिला,किशोरी बालबालिका तथा लक्षित बर्ग लगायतमा हुने सवै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु अन्त्य गर्ने कुनै प्रावधान नराखिएको	र तिनको लैससास दृष्टिकोर्णले विश्लेषण गरिएको दस्तावेज स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन गरेको
६		१.१.६	संघीय कानुनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बन्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध मिलाएको	१	१	संघीय कानुनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बन्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध मिलाएको र सोही अनुसार कार्यान्वयन भएको	संघीय कानुनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बन्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध मिलाएको र सोही अनुसार कार्यान्वयन नभएको	संघीय कानुनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बन्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध नमिलाएको	१, महिला तथा वन्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएको प्रमाणित कागजात र बन्चितिकरणमा परेका समुदायको भनाईहरुको दस्तावेज
७		१.१.७	स्थानीय नीति कानूनमा नीति कानुनमा महिला, पुरुष लगायत लैगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्राबधान	१	०.५	स्थानीय नीति कानूनमा नीति कानुनमा महिला, पुरुष लगायत लैगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्राबधान	स्थानीय नीति कानूनमा नीति कानुनमा महिला, पुरुष लगायत लैगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्राबधान	स्थानीय नीति कानूनमा नीति कानुनमा महिला, पुरुष लगायत लैगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा	१, नीति , कानुन र श्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज विवरण

						रहेको र कार्यान्वयन भएको	रहेको र कार्यान्वयन नभएको	विभेद अन्त्य गर्ने कुनै प्राबधान नरहेको	
८		१.१.८	स्थानीय तहको निति तथा कानुनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवि उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान	१	०	स्थानीय तहको निति तथा कानुनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवि उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको र कार्यान्वयन भएको	स्थानीय तहको निति तथा कानुनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवि उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको तर कार्यान्वयन नभएको	स्थानीय तहको निति तथा कानुनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवि उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान नभएको	१, स्थानीय तहको श्रम नीति तथा कानुन दस्तावेज २, समिक्षा प्रतिवेदन
नीति तथा कानुनमा समावेशीता र सहभागिता				८	४				
९		१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशी विकासको लागि नीति,रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश	१	०.५	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशी विकासको लागि नीति,रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश भएको	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशी विकासको लागि नीति,रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश नगरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशी विकासको लागि नीति,रणनीति, कार्यक्रम नभएको	१,आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशी विकासको लागि नीति,रणनीति, कार्यक्रम सम्बन्धी आवधिक प्रतिवेदन
१०	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	१.२.२	पालिकाको स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले वजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सवै लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने	१	०	पालिकाको स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले वजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सवै लक्षित समूहको	पालिकाको स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले वजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सवै लक्षित समूहको अवस्था	पालिकाको स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले वजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सवै लक्षित समूहको	१, वार्षक वजेट तथा विकास कार्यक्रम २, महिला लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन

			गरी कुल पुँजीगत वजेटको निश्चित प्रतिशत छुटियाउने व्यवस्था			अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कुल पुँजीगत वजेटको निश्चित प्रतिशत छुटियाउने गरेको	विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कुल पुँजीगत वजेटको केही मात्र छुटियाउने गरेको	अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कुल पुँजीगत वजेट छुटियाउने नगरेको	
११		१.२.३	स्थानीय तहको योजना पहिचान वा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरेको र लक्षित समूहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकतामा	१	१	स्थानीय तहको योजना पहिचान वा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरेको र लक्षित समूहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकतामा दिने गरेको	स्थानीय तहको योजना पहिचान वा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरेको र लक्षित समूहले छनौट गरेका केही योजना प्राथमिकतामा दिने गरेको	स्थानीय तहको योजना पहिचान वा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरेको र लक्षित समूहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकतामा दिने नगरेको	१, सहभागिको सूची र फोटो] २,वडास्तरीय योजना तथा कार्यक्रमको सूचि ३, निर्णय पुस्तिका र स्वीकृत वार्षीक कार्यक्रम
१२		१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ती गर्ने विषयमा छलफल	१	०.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ती गर्ने विषयमा छलफल हुने गरेको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ती गर्ने विषयमा कहिलेकाही केही विषयमा छलफल हुने गरेको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ती गर्ने विषयमा कहिलेकाही केही विषयमा छलफल नगरेको	१, वैठक पुस्तका २, वजेट तर्जुमा मार्गदर्शन पुस्तिका ३, स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम

१३		१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको छुटाछुटै अवस्था विश्लेषणका आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सोही आधारमा कार्यक्रमको तय गर्ने	१	०	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको छुटाछुटै अवस्था विश्लेषणका आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सोही आधारमा कार्यक्रमको तय गर्ने गरेको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको छुटाछुटै अवस्था विश्लेषणका आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सोही आधारमा केही कार्यक्रमको तय गर्ने गरेको	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको छुटाछुटै अवस्था विश्लेषणका आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सोही आधारमा कार्यक्रमको तय गर्ने नगरेको	१,महिला पुरुषको अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन र आवश्यकता पहिचान प्रतिवेदन २,वार्षिक विकास कार्यक्रम
१४		१.२.६	स्थानीय तहले दिगो विकास लक्ष्यहरु विशेष गरेर लै विशेष गरेर लैंगिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको वजेट विनियोजन	१	०	स्थानीय तहले दिगो विकास लक्ष्यहरु विशेष गरेर लै विशेष गरेर लैंगिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको वजेट विनियोजन गरेको	स्थानीय तहले दिगो विकास लक्ष्यहरु विशेष गरेर लै विशेष गरेर लैंगिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरेको	स्थानीय तहले दिगो विकास लक्ष्यहरु विशेष गरेर लै विशेष गरेर लैंगिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगरेको	१, दिगो विकासका लक्षयहरुको स्थानीयकरण दस्तावेज -नीति योजना तथा वार्षिक कार्यक्रम)
१५		१.२.७	स्थानीय तहको योजनामा महिला बालबालिका र पिछडिएको वर्गलाई प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने	१	०.५	स्थानीय तहको योजनामा महिला बालबालिका र पिछडिएको वर्गलाई प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने गरी बनेको	स्थानीय तहको योजनामा महिला बालबालिका र पिछडिएको वर्गलाई अप्रत्यक्ष र सहयोग पुग्ने गरी बनेको	स्थानीय तहको योजनामा महिला बालबालिका र पिछडिएको वर्गलाई प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने गरी नबनेको	१, नीति योजना तथा वार्षीक विकास कार्यक्रम
१६		१.२.८	उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समूहका प्रतिनीधी सहित ४०प्रतिशत महिलाको	१	०.५	उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समूहका प्रतिनीधी सहित ४०प्रतिशत महिलाको	उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समूहका प्रतिनीधी सहित ४०प्रतिशत महिलाको	उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समूहका प्रतिनीधी सहित ४०प्रतिशत महिलाको	१,उपभोक्ता गठन सम्बन्धी नीति र कानुन २, उपभोक्ता समितिको विवरण

			सहभागिता भई कार्यकारी पदको जिम्मेवारी			सहभागिता भएको / कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिएको	सहभागिता भएको / कार्यकारी पदको जिम्मेवारी नदिएको	सहभागिता नभएको / कार्यकारी पदको जिम्मेवारी नदिएको	
योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन				८	३				
१७	वजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	१.३.१	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु पूर्व समुदायका महिल , बालबिलका, अपाङ्गता,जनजाति, मधेशी,मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सवैवर्ग र समुदायसंग छलफल	१	१	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु पूर्व समुदायका महिल , बालबिलका, अपाङ्गता,जनजाति, मधेशी,मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सवैवर्ग र समुदायसंग छलफल गर्न गरिएको	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु पूर्व समुदायका महिल , बालबिलका, अपाङ्गता,जनजाति, मधेशी,मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सवैवर्ग र समुदायसंग केही कार्यक्रममा छलफल गर्न गरिएको	वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु पूर्व समुदायका महिल , बालबिलका, अपाङ्गता,जनजाति, मधेशी,मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सवैवर्ग र समुदायसंग छलफल गर्न नगरिएको	१, वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी दस्तावेज २, लक्षित समूहसंग छलफल भएको निर्णय पुस्तिका
१८		१.३.२	स्थानीय तहमा लैंगिक उत्तरदायि तथा सामाजिक समावेशी वजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न वजेट व्यवस्थापन र कार्यान्वयन	१	१	स्थानीय तहमा लैंगिक उत्तरदायि तथा सामाजिक समावेशी वजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न वजेट व्यवस्थापन र कार्यान्वयन भएको	स्थानीय तहमा लैंगिक उत्तरदायि तथा सामाजिक समावेशी वजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न वजेट व्यवस्थापन भएको तर कार्यान्वयन नभएको	स्थानीय तहमा लैंगिक उत्तरदायि तथा सामाजिक समावेशी वजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न वजेट व्यवस्थापन नभएको र कार्यान्वयन नभएको	१,वार्षिक विकास कार्यक्रम २ , लैससास परीक्षण प्रतिवेदन
१९		१.३.३	लैससास परीक्षण पश्चात लैंगिक तथा सामाजिक विकासमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना	१	०	लैससास परीक्षण पश्चात लैंगिक तथा सामाजिक विकासमा सुधार गर्न क्षमता विकास	लैससास परीक्षण पश्चात लैंगिक तथा सामाजिक विकासमा सुधार गर्न क्षमता विकास	लैससास परीक्षण पश्चात लैंगिक तथा सामाजिक विकासमा सुधार गर्न क्षमता	१, वार्षिक विकास कार्यक्रम २, लैससास परीक्षण प्रतिवेदन

			कार्यान्वयका लागि वजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा सवमावेश			कार्ययोजना कार्यान्वयका लागि वजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा सवमावेश गरेको र पूर्णरुपमा कार्यान्वयन गरेको	कार्ययोजना कार्यान्वयका लागि वजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा सवमावेश गरेको र आंशिकरुपमा कार्यान्वयन गरेको	विकास कार्ययोजना कार्यान्वयका लागि वजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा सवमावेश नभएको	
२०		१.३.४	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत वजेट विनियोजन गरी उनीहरुको हितमा कार्ययोजना अनुसार कार्यक्रम संचालन	१	०	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत वजेट विनियोजन गरी उनीहरुको हितमा कार्ययोजना अनुसार कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिएको	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत वजेट विनियोजन गरी उनीहरुको हितमा कार्ययोजना अनुसार आंशिकरुपमा कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिएको	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत वजेट विनियोजन नगरिएको	१, वार्षिक विकास कार्यक्रम २, लैससास परीक्षण प्रतिवेदन
वजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन				४	२				
नीति कानुन तथा योजनाको जम्मा				२०	९				

२ संस्थागत व्यवस्था

सि नं	उप विषय क्षेत्र	उपसूचक		मूल्याङ्कन		मूल्याङ्कनको आधार			प्रमाणीकरणको आधार
		क्र सं	सूचक	पूर्णाङ्क	यथार्थ	राम्रो वा उत्तम अवस्था (१ अङ्क)	मद्यम अवस्था (०=५ अङ्क)	अति कमजोर अवस्था (० अङ्क)	

२१	कर्मचारी र पदाधिकारीको प्रतिनीधित्व	२.१.१	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरु - पदधाकिरी र कर्मचारी) सहभागितामा ५०/५० प्रतिशत समानता	१	०.५	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरु - पदधाकिरी र कर्मचारी) सहभागितामा ५०/५० प्रतिशत सहभागिता भएको	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरु -पदधाकिरी र कर्मचारी) सहभागितामा ३३ प्रतिशत सहभागिता भएको	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरु - पदधाकिरी र कर्मचारी) सहभागितामा ३३ प्रतिशत भन्दा कम सहभागिता भएको	१, कर्मचारी र पदाधिकारीको नामावली
२२		२.१.२	स्थानीय तहका कर्मचारीहरुको पदपूर्ति गर्दा सवै जात,लिङ्ग,समुदाय, क्षेत्र लगायत लक्षित वर्गको प्रतिनीधित्व हुने रणनीति र कार्यान्वयन	१	१	स्थानीय तहका कर्मचारीहरुको पदपूर्ति गर्दा सवै जात,लिङ्ग,समुदाय, क्षेत्र लगायत लक्षित वर्गको प्रतिनीधित्व हुने रणनीति र कार्यान्वयन भएको	स्थानीय तहका कर्मचारीहरुको पदपूर्ति गर्दा सवै जात,लिङ्ग,समुदाय, क्षेत्र लगायत लक्षित वर्गको प्रतिनीधित्व हुने रणनीति भएको तर कार्यान्वयन नभएको	स्थानीय तहका कर्मचारीहरुको पदपूर्ति गर्दा सवै जात,लिङ्ग,समुदाय, क्षेत्र लगायत लक्षित वर्गको प्रतिनीधित्व हुने रणनीति र कार्यान्वयन नभएको	१,स्थानीय तहका कर्मचारीहरुको पदपूर्ति सम्बन्धी नीति , कानुन र निर्णय
२३		२.१.३	स्थानीय तहले महिला लगायत विषेश जातजित तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा संस्कृति रहससहन वुझेको साथै महिला संवेदनशिल कर्मचारी वा जनप्रतिनीधि समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा प्रदान	१	०	स्थानीय तहले महिला लगायत विषेश जातजित तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा संस्कृति रहससहन वुझेको साथै महिला संवेदनशिल कर्मचारी वा जनप्रतिनीधि समावेश भएको कार्यटोली वा	स्थानीय तहले महिला लगायत विषेश जातजित तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा संस्कृति रहससहन वुझेको साथै महिला संवेदनशिल कर्मचारी वा जनप्रतिनीधि समावेश	स्थानीय तहले महिला लगायत विषेश जातजित तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा संस्कृति रहससहन वुझेको साथै महिला संवेदनशिल कर्मचारी	१, संस्थागत व्यवस्था , संगठन संरचना २ सार्वजनिक सुनुवाई र सेवाग्राही सन्तुष्टी सर्भेक्षण प्रतिवेदन

						शाखा मार्फत सेवा प्रदान गर्ने गरेको	भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत आंशिक सेवा प्रदान गर्ने गरेको	वा जनप्रतिनीधि समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा प्रदान नगरेको	
२४		२.१.४	जनप्रतिनीधि कर्मचारीको क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गर्दा महिला र वन्चितिकरणमा परेका वर्गको समान सहभागिताको लागि सकारात्मक नीतिको कार्यान्वयन	१	०.५	जनप्रतिनीधि कर्मचारीको क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गर्दा महिला र वन्चितिकरणमा परेका वर्गको समान सहभागिताको लागि सकारात्मक नीतिको कार्यान्वयन गरेको	जनप्रतिनीधि कर्मचारीको क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गर्दा महिला र वन्चितिकरणमा परेका वर्गको समान सहभागिताको लागि सकारात्मक नीतिको कार्यान्वयन नगरेको	जनप्रतिनीधि कर्मचारीको क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गर्दा महिला र वन्चितिकरणमा परेका वर्गको समान सहभागिताको लागि सकारात्मक नीति नलिएको	१, सकारात्मक विभेद नीतिको दस्तावेज २,क्षमता विकास कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन र सहभागि विवरण
कर्मचारी र पदाधिकारीको प्रतिनीधित्व				४	२				
२५	कार्य प्रणाली समावेशीता	२.२.१	महिला पुरुषवीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउन स्थानीय तहको निश्चित नीति	१	०.५	महिला पुरुषवीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउन स्थानीय तहको निश्चित नीति रहेको	महिला पुरुषवीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउन स्थानीय तहको निश्चित नीति रहे पनि कार्यान्वयन नभएको	महिला पुरुषवीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउन स्थानीय तहको निश्चित गर्ने नीति नभएको	१, महिला र पूरुषवीच समानता बढाउने नीतिको दस्तावेज
२६		२.२.२	स्थानीय तहमा लैगिक विकास हेर्ने व्यवस्था गरिएको । डेस्कको व्यवस्था र लैससास कार्यान्वयन समितिको	१	१	स्थानीय तहमा लैगिक विकास हेर्ने व्यवस्था गरिएको । डेस्कको व्यवस्था र लैससास कार्यान्वयन समितिको	स्थानीय तहमा लैगिक विकास हेर्ने व्यवस्था गरिएको । डेस्कको व्यवस्था र लैससास कार्यान्वयन समितिको	स्थानीय तहमा लैंगिक विकास कार्यान्वयन सम्बन्धी कुनै व्यवस्था नभएको	१, संगठन संरचना र लैंगिक विकास हेर्ने इकाई तथा जिम्मेवारी किटान सम्बन्धी दस्तावेज

			व्यवस्था तथा कार्य विवरण तोकेको			व्यवस्था तथा कार्य विवरण तोकी कार्यान्वयन गरेको	व्यवस्था तथा कार्य विवरण तोकिए पिन कार्यान्वयन नगरेको		
२७		२.२.३	स्थानीय तहका कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै प्रकारको दुर्व्यहार, भेदभाव, महिला हिंशा नियन्त्रणको लागि आचार संहिताको निर्माण	१	१	स्थानीय तहका कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै प्रकारको दुर्व्यहार, भेदभाव, महिला हिंशा नियन्त्रणको लागि आचार संहिताको निर्माण गरी लागु गरको	स्थानीय तहका कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै प्रकारको दुर्व्यहार, भेदभाव, महिला हिंशा नियन्त्रणको लागि आचार संहिताको निर्माण गरेको भए पनि लागु नभएको	स्थानीय तहका कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै प्रकारको दुर्व्यहार, भेदभाव, महिला हिंशा नियन्त्रणको लागि आचार संहिताको निर्माण नभएको	१, आचार संहिता र निर्णय पुस्तका
२८		२.२.४	वजेट तथा योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने,दस्तावेज तयार गर्दा लैससास कार्यान्वयन समितिमा महिला , बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको एकिन गर्ने र वडा तथा वस्तीस्तरमा समावेशी योजना बनाउन अनुगमन	१	०	वजेट तथा योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने,दस्तावेज तयार गर्दा लैससास कार्यान्वयन समितिमा महिला , बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको एकिन गर्ने र वडा तथा वस्तीस्तरमा समावेशी योजना बनाउन अनुगमन गर्ने गरेको	वजेट तथा योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने,दस्तावेज तयार गर्दा लैससास कार्यान्वयन समितिमा महिला , बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको एकिन गर्ने र वडा तथा वस्तीस्तरमा समावेशी योजना बनाउन अनुगमन नगरेको	वजेट तथा योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने,दस्तावेज तयार गर्दा लैससास कार्यान्वयन समितिमा महिला , बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको बारे छलफल नगरेको	१, लैससास कार्यान्वयन समितिको सुझाव २, उपस्थिति र निर्णय

कार्य प्रणाली समावेशीता				४	२.५				
२९	समिति र उपसमितिर कार्यदलमा प्रतिनीधित्व	२.३.१	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति र कार्यदलमा महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनीधित्व हुने व्यवस्था	१	१	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति र कार्यदलमा महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनीधित्व हुने व्यवस्था गरेको	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति र कार्यदलमा महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनीधित्व हुने व्यवस्था गरेको तर कार्यान्वयन नभएको	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति र कार्यदलमा महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनीधित्व हुने व्यवस्था न गरेको	१, समिति,उपसमिति र कार्यदल गगठनको संरचना दस्तावेज २, उपस्थिति र निर्णयव
३०		२.३.२	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति र कार्यदलमा महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदायका सदस्यहरुरले निर्णय र छलफलमा सक्रिय रुपमा भाग लिने	१	०.५	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति र कार्यदलमा महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदायका सदस्यहरुरले निर्णय र छलफलमा सक्रिय रुपमा भाग लिन पाउने	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति र कार्यदलमा महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदायका सदस्यहरुरले निर्णय र छलफलमा सक्रिय रुपमा भाग लिई निर्णय गर्न नसको	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति र कार्यदलमा महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदायका सदस्यहरुरले निर्णय र छलफलमा भाग लिन नपाएको	१, समिति,उपसमिति र कार्यदल गगठनको संरचना दस्तावेज २, उपस्थिति र निर्णयव
३१		२.३.३	स्थानीय तहमा संचालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन र समिक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति र कार्यदलले वन्चितिकरणमा परेका वर्गको हित हुने गरी	१	०	स्थानीय तहमा संचालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन र समिक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति र कार्यदलले वन्चितिकरणमा परेका	स्थानीय तहमा संचालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन र समिक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति	स्थानीय तहमा संचालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन र समिक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति	१, समिति,उपसमिति र कार्यदलको सुझाव दस्तावेज २, विश्लेषण सहितको अनुगमन प्रतिवेदन

			विश्वलेषण सहित नीति साथै कार्यगत सुझाव			वर्गको हित हुने गरी विश्वलेषण सहित नीति साथै कार्यगत सुझाव दिने गरेको	र कार्यदलले वन्चितिकरणमा परेका वर्गको हित हुने गरी विश्वलेषण नगरी सुझाव दिने गरेको	उपसमिति र कार्यदलले वन्चितिकरणमा परेका वर्गको हित हुने गरी केही पनि सुझाव नदिएको	
३२		२.३.४	स्थानीय तहमा संचालित कार्यक्रमको अनुगमन र समिक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति र कार्यदलले वन्चितिकरणमा परेको वर्गको हित हुने गरी विश्‍षण सहित नीति साथै कार्यगत सुझावको कार्यान्वयन	१	०.५	स्थानीय तहमा संचालित कार्यक्रमको अनुगमन र समिक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति र कार्यदलले वन्चितिकरणमा परेको वर्गको हित हुने गरी विश्‍षण सहित नीति साथै कार्यगत सुझावको कार्यान्वयन हुने गरेको	स्थानीय तहमा संचालित कार्यक्रमको अनुगमन र समिक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति र कार्यदलले वन्चितिकरणमा परेको वर्गको हित हुने गरी विश्‍षण सहित नीति साथै कार्यगत सुझावको आंशिकरुपमा मात्र हुने कार्यान्वयन गरेको	स्थानीय तहमा संचालित कार्यक्रमको अनुगमन र समिक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति उपसमिति र कार्यदलले वन्चितिकरणमा परेको वर्गको हित हुने गरी विश्‍षण सहित नीति साथै कार्यगत सुझावको कार्यान्वयन नगरेको	१, समिति,उपसमिति र कार्यदल गगठनको संरचना दस्तावेज २, कार्यान्वयन समिक्षा वैठक प्रतिवेदन
समिति र उपसमितिर कार्यदलमा प्रतिनीधित्व				४	२				
३३	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता	२.४.१	स्थानीय तहको लैंगिक हिंशा निवारण ,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत	१	१	स्थानीय तहको लैंगिक हिंशा निवारण ,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत	स्थानीय तहको लैंगिक हिंशा निवारण ,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत	स्थानीय तहको लैंगिक हिंशा निवारण ,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास अभिवृद्धि	१, आर्थिक ऐन र कोष स्थापना सम्बन्धी दस्तावेज

			व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा कोष स्थापना र कार्यान्वयन			व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा कोष स्थापना र कार्यान्वयन भएको	व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा कोष स्थापना भएको तर कार्यान्वयन नभएको	जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा कोष स्थापना नै नभएको	
३४		२.४.२	आदिवासी दलित लगायत अन्य लक्षित समूहका महिलाहरुको लागि वजेटको व्यवस्था भई आवश्यकतानुसार कार्यक्रम तर्जुमा	१	१	आदिवासी दलित लगायत अन्य लक्षित समूहका महिलाहरुको लागि वजेटको व्यवस्था भई आवश्यकतानुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरेको	आदिवासी दलित लगायत अन्य लक्षित समूहका महिलाहरुको लागि वजेटको व्यवस्था भई आवश्यकतानुसार कार्यक्रम तर्जुमा नगरेको	आदिवासी दलित लगायत अन्य लक्षित समूहका महिलाहरुको लागि वजेटको व्यवस्था नभएको	१, वार्षिक विकास कार्यक्रम
३५		२.४.३	स्थानीय तहमा लैंगिक डेस्क स्थापना र संचालनको लागि जनशक्ति र स्रोतको व्यवस्था र कार्यान्वयन	१	१	स्थानीय तहमा लैंगिक डेस्क स्थापना र संचालनको लागि जनशक्ति र स्रोतको व्यवस्था र कार्यान्वयन भएको	स्थानीय तहमा लैंगिक डेस्क स्थापना र संचालनको लागि जनशक्ति र स्रोतको व्यवस्था भई कार्यान्वयन नभएको	स्थानीय तहमा लैंगिक डेस्क स्थापना र संचालनको लागि कुनै कार्य नभएको	१, वार्षिक विकास कार्यक्रम

३६		२.४.४	स्थानीय तहमा समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न वजेट व्यवस्थापन गर्न वजेट व्यवस्थापन र कम:थानीय तहमा समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न वजेट व्यवस्थापन र कम्प्युटर लेखा प्रणालीको समावेशी वजेट तथा वजेट तथा खर्चको सूचना	१	०.५	स्थानीय तहमा समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न वजेट व्यवस्थापन गर्न वजेट व्यवस्थापन र कम:थानीय तहमा समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न वजेट व्यवस्थापन र कम्प्युटर लेखा प्रणालीको समावेशी वजेट तथा वजेट तथा खर्चको सूचना दिने गरेको	स्थानीय तहमा समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न वजेट व्यवस्थापन गर्न वजेट व्यवस्थापन र कम:थानीय तहमा समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न वजेट व्यवस्थापन र कम्प्युटर लेखा प्रणालीको समावेशी वजेट तथा वजेट तथा खर्चको सूचना आंशिकरुपमा दिने गरेको	स्थानीय तहमा समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न वजेट व्यवस्थापन गर्न वजेट व्यवस्थापन र कम:थानीय तहमा समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न वजेट व्यवस्थापन र कम्प्युटर लेखा प्रणालीको समावेशी वजेट तथा वजेट तथा खर्चको सूचना नदिएको	१, वार्षिक विकास कार्यक्रम २, समावेशी सूचना प्रणाली दस्तावेज
वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता				४	३.५				
३७	तथ्याङ्क संकलन र व्यवस्थापन	२.५.१	स्थानीय तहले वडा, टोल वस्ती र समुदायका खण्डिकृत सूचनाहरुको अध्याविधक	१	०.५	स्थानीय तहले वडा, टोल वस्ती र समुदायका खण्डिकृत सूचनाहरुको संकलन तथा अध्याविधक	स्थानीय तहले वडा, टोल वस्ती र समुदायका खण्डिकृत सूचनाहरुको संकलन गरेको अध्याविधक नगरेको	स्थानीय तहले वडा, टोल वस्ती र समुदायका खण्डिकृत सूचनाहरुको संकलन नगरेको	१, खण्डिकृत सूचनाहरुको दस्तावेज
३८		२.५.२	स्थानीय तहले वडा, टोलवस्ती र समुदायतहका खण्डिकृत सूचनाहरुको संकलन र अध्यावधिक गर्दा गरीवि र वेरोजगारको	१	०	स्थानीय तहले वडा, टोलवस्ती र समुदायतहका खण्डिकृत सूचनाहरुको संकलन र अध्यावधिक गर्दा गरीवि र वेरोजगारको पहिचान	स्थानीय तहले वडा, टोलवस्ती र समुदायतहका खण्डिकृत सूचनाहरुको संकलन र अध्यावधिक गर्दा गरीवि र	स्थानीय तहले वडा, टोलवस्ती र समुदायतहका खण्डिकृत सूचनाहरुको संकलन र अध्यावधिक गर्दा	१,खण्डिकृत सूचनाहरुको दस्तावेज

			पहिचान गरी छुटाछुटै नक्साङ्कन			गरी छुटाछुटै नक्साङ्कन गरेको	वेरोजगारको पहिचान गरेको तर छुटाछुटै नक्साङ्कन नगरेको	गरीवि र वेरोजगारको पहिचान एवं छुटाछुटै नक्साङ्कन नगरेको	
३९		२.५.३	स्थानीय तहले आफनो पाश्रवचित्रमा खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी स्थानीय विकास योजना तर्जुमा	१	०	स्थानीय तहले आफनो पाश्रवचित्रमा खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गरेको	स्थानीय तहले आफनो पाश्रवचित्रमा खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी आंशिकरुपमा स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गरेको	स्थानीय तहले आफनो पाश्रवचित्रमा खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी स्थानीय विकास योजना तर्जुमा नगरेको	१,विकास योजना दस्तावेज
४०		२.५.४	सामाजिक सुरक्षा सुविधा पाउने लाभग्राही र पन्जिकरणको व्यवस्थापन र अभिलेख अध्यावधिक	१	१	सामाजिक सुरक्षा सुविधा पाउने लाभग्राही र पन्जिकरणको व्यवस्थापन र अभिलेख अध्यावधिक गरेको	सामाजिक सुरक्षा सुविधा पाउने लाभग्राही र पन्जिकरणको व्यवस्थापन गरेको तर अभिलेख अध्यावधिक नगरेको	सामाजिक सुरक्षा सुविधा पाउने लाभग्राही र पन्जिकरणको व्यवस्थापन र अभिलेख अध्यावधिक नगरेको	१, सामाजिक सुरक्षा लाभग्राही र पन्जिकरणको अभिलेख दस्तावेज
तथ्याङ्क संकलन र व्यवस्थापन				४	१.५				
संस्थागत व्यवस्थाको जम्मा				२०	११.५				

३ मानव सशाधन तथा क्षमतमा विकास

सि नं	उप विषय क्षेत्र	उपसूचक		मूल्याङ्कन		मूल्याङ्कनको आधार			प्रमाणीकरणको आधार
		क्र सं	सूचक	पूर्णाङ्क	यथार्थ	राम्रो वा उत्तम अवस्था (१ अङ्क)	मद्यम अवस्था (०=५ अङ्क)	अति कमजोर अवस्था (० अङ्क)	
४१	कर्मचारी र पदाधिकारीको प्रतिनीधित्व	३.१.१	लैंगिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरी छुटै शीर्षकमा वजेट विनियोजन भई खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यान्वयन	१	०.५	लैंगिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरी छुटै शीर्षकमा वजेट विनियोजन भई खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यान्वयन भएको	लैंगिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरी छुटै शीर्षकमा वजेट विनियोजन भई खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा नआएको	लैंगिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरी छुटै शीर्षकमा वजेट विनियोजन भई खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत नभएको	१, क्षमता विकास कार्ययोजना ,वार्षिक विकास कार्यक्रम र खर्च गर्ने कार्यवधि
४२		३.१.२	स्थानीय तहका पदाधिकारी र कर्मचारी लक्षित लक्षित समूहले समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा निवारण सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता सुनिश्चतता	१	०.५	स्थानीय तहका पदाधिकारी र कर्मचारी लक्षित लक्षित समूहले समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा निवारण सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता सुनिश्चतता गरिएको	स्थानीय तहका पदाधिकारी र कर्मचारी लक्षित लक्षित समूहले समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा निवारण सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता सुनिश्चतता गरिएको तर उपस्थित नभएको	स्थानीय तहका पदाधिकारी र कर्मचारी लक्षित लक्षित समूहले समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा निवारण सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता सुनिश्चतता नगरिएको	१, वार्षिक विकास कार्यम र तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन

४३		३.१.३	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता समेटिएको र प्रस्तुतिकरणमा लैंगिक भाषाको प्रयोग भई तालिम गुणस्तर र सेवा सुविधाका लागि सुझाव	१	०.५	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता समेटिएको र प्रस्तुतिकरणमा लैंगिक भाषाको प्रयोग भई तालिम गुणस्तर र सेवा सुविधाका लागि सुझाव लिएको	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता समेटिएको र प्रस्तुतिकरणमा लैंगिक भाषाको प्रयोग भई तालिम गुणस्तर र सेवा सुविधाका लागि सुझाव नलिएको	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता नसमेटिएको र प्रस्तुतिकरणमा लैंगिक भाषाको प्रयोग भई तालिम गुणस्तर र सेवा सुविधाका लागि सुझाव नलिएको	१, तालिम आवश्यकता पहिचान र तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन
४४		३.१.४	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धीका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रम (प्राविधिक र क्षमता विकास तालिम तथा भ्रमणमा) वजेट विनियोजन भई कार्यान्वयन	१	०.५	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धीका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रम (प्राविधिक र क्षमता विकास तालिम तथा भ्रमणमा) वजेट विनियोजन भई कार्यान्वयन भएको	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धीका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रम (प्राविधिक र क्षमता विकास तालिम तथा भ्रमणमा) वजेट विनियोजन भई कार्यान्वयन नभएको	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समूहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धीका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रम (प्राविधिक र क्षमता विकास तालिम तथा भ्रमणमा) वजेट विनियोजन नै नभएको	१, वार्षिक विकास कार्यक्रम र तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन
४५		३.१.५	स्थानीय तहमा लैससास सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम संचालन ल्याउन जनशक्ति	१	०.५	स्थानीय तहमा लैससास सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम संचालन ल्याउन जनशक्ति भएको	स्थानीय तहमा लैससास सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम संचालन ल्याउन केही जनशक्ति भएको	स्थानीय तहमा लैससास सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम संचालन ल्याउन जनशक्ति नभएको	१,विषयवस्तुको जानकारी भएका कर्मचारी र पदाधिकारिको विवरण

४६		३.१.६	स्थानीय तहमा मानव संशाधन विकास केन्द्र, ,शाखा इकाई व्यवस्था गरी जनशक्ति व्यवस्था	१	०	स्थानीय तहमा मानव संशाधन विकास केन्द्र, ,शाखा । इकाई व्यवस्था गरी जनशक्ति व्यवस्था गरेको	स्थानीय तहमा मानवसंधासन विकास केन्द्र ,शाखा र इकाईको व्यवस्था तर जनशक्ति व्यव्स्था नगरेको	स्थानीय तहमा मानव संशाधन विकास केन्द्र, ,शाखा । इकाई व्यवस्था गरी जनशक्ति व्यवस्था नगरेको	१, संगठन गठन संरचना २, कार्यरत जनशक्ति विवरण
४७		३.१.७	स्थानीय तहमा महिला र समुदाय लक्षित लोकसेवा आयोग पुर्वतयारी कक्षा संचालन कार्यक्रमको व्यवस्था तथा संचालन	१	१	स्थानीय तहमा महिला र समुदाय लक्षित लोकसेवा आयोग पुर्वतयारी कक्षा संचालन कार्यक्रमको व्यवस्था तथा संचालन भएको	स्थानीय तहमा महिला र समुदाय लक्षित लोकसेवा आयोग पुर्वतयारी कक्षा संचालन कार्यक्रमको व्यवस्था भएको तर संचालन नभएको	स्थानीय तहमा महिला र समुदाय लक्षित लोकसेवा आयोग पुर्वतयारी कक्षा संचालन कार्यक्रमको व्यवस्था तथा संचालन नभएको	१, वार्षक विकास कार्यक्रम २, सहभागि छनौट र कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिलेदन
४८		३.१.८	महिला हक अधिकार सम्बन्धी वेइजिङ्ग घोषणा पत्रले समेटेका बाह्र प्रतिवद्धता सम्बन्धमा स्थानीय तहका कर्मचारीलाई जानकारी र अभिमूखिकरण	१	०	महिला हक अधिकार सम्बन्धी वेइजिङ्ग घोषणा पत्रले समेटेका बाह्र प्रतिवद्धता सम्बन्धमा स्थानीय तहका कर्मचारीलाई जानकारी र अभिमूखिकरण गरेको	महिला हक अधिकार सम्बन्धी वेइजिङ्ग घोषणा पत्रले समेटेका बाह्र प्रतिवद्धता सम्बन्धमा स्थानीय तहका केही कर्मचारीलाई जानकारी र अभिमूखिकरण नगरेको	महिला हक अधिकार सम्बन्धी वेइजिङ्ग घोषणा पत्रले समेटेका बाह्र प्रतिवद्धता सम्बन्धमा स्थानीय तहका कर्मचारीलाई जानकारी र अभिमूखिकरण नगरेको	१, वार्षक विकास कार्यक्रम २, कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिलेदन
कर्मचारी र पदाधिकारीको प्रतिनीधित्व				८	३.५				
४९	अनौपचा रिक मान्यता	३.२.१	`महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका हिंशा निवारण	१	१	`महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका हिंशा निवारण	`महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका हिंशा निवारण	`महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका हिंशा	१, वार्षक विकास कार्यक्रम

			गर्ने कार्यक्रमका लागि वजेट विनियोजन			गर्ने कार्यक्रमका लागि वजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम गरेको	गर्ने कार्यक्रमका लागि वजेट विनियोजन मात्र गरेको	निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि वजेट विनियोजन नगरेको	२, कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिलेदन
५०		३.२.२	लैंगिक हिंशामुक्त पालिका घोषणा गरेको र महिला हिंशा विरुद्ध शुन्य सहनशिलताको नीति	१	०	लैंगिक हिंशामुक्त पालिका घोषणा गरेको र महिला हिंशा विरुद्ध शुन्य सहनशिलताको नीति लिएको र महिला हिंशाको घटना नघटेको	लैंगिक हिंशामुक्त पालिका घोषणा गरेको र महिला हिंशा विरुद्ध शुन्य सहनशिलताको नीति लिएको र गत वर्षको तुलनामा महिला हिंशाको घटना घटेको	लैंगिक हिंशामुक्त पालिका घोषणा गरेको र महिला हिंशा विरुद्ध शुन्य सहनशिलताको नीति लिएको र गत वर्षको तुलनामा महिला हिंशाको घटना कमी आएको	१, लैंगिक हिंशामुक्त पालिका घोषणा गरेको कागजात २ , लैंगिक हिंशा विरुद्ध शून्य सहनशिलताको नीति ३, महिला हिंशा सम्बन्धी न्यायिक समिति र प्रहरीमा परेको उजुरी विवरण
५१		३.२.३	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका हिंशा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरु संचालन	१	०.५	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका हिंशा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरु संचालन गरेको	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका हिंशा निवारण गर्ने केही कार्यक्रमहरु संचालन गरेको	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका हिंशा निवारण गर्ने कुनै कार्यक्रमहरु संचालन नगरेको	१, वार्षक विकास कार्यक्रम २, कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिलेदन
५२		३.२.४	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरिति - जातिगत छुवाछुत,बाल विवाह,	१	१	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरिति - जातिगत छुवाछुत,बाल विवाह, वहुविवाह र दाइजो)	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरिति - जातिगत छुवाछुत,बाल विवाह,	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरिति - जातिगत छुवाछुत,बाल विवाह,	१, बार्षिक कार्यक्रम २, कार्यक्रम संचालन र प्रतिवेदन

			वहुविवाह र दाइजो) हटाउने कार्यक्रम संचालन			हटाउने कार्यक्रम संचालन गरेको	वहुविवाह र दाइजो) हटाउने केही कार्यक्रम संचालन गरेको	वहुविवाह र दाइजो) हटाउने कार्यक्रम संचालन नगरेको	
अनौपचारिक मूल्यमान्यता र कुसंकार विरुद्ध जनचेतना				४	२.५				
५३	कानुनी साक्षरता	३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहवाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनीधि र कार्यरत कर्मचारीलाई संविधान,ऐन नियम तथा महत्वपूर्ण कानुनहरुको बारेमा अभिमूखिकरण	१	१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहवाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनीधि र कार्यरत कर्मचारीलाई संविधान,ऐन नियम तथा महत्वपूर्ण कानुनहरुको बारेमा अभिमूखिकरण गरेको	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहवाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनीधि र कार्यरत कर्मचारीलाई संविधान,ऐन नियम तथा महत्वपूर्ण कानुनहरुको बारेमा आंशिकरुपमा अभिमूखिकरणगरेको	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहवाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनीधि र कार्यरत कर्मचारीलाई संविधान,ऐन नियम तथा महत्वपूर्ण कानुनहरुको बारेमा अभिमूखिकरण नगरेको	१, वार्षक विकास कार्यक्रम २, कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिलेदन
५४		३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य , सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सवै शाखा प्रमुखहरुलाई कानुनको मस्यौदा तर्जुमा प्रक्रिया र समस्या समाधानका विषयमा अभिमूखिकरण	१	०	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य , सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सवै शाखा प्रमुखहरुलाई कानुनको मस्यौदा तर्जुमा प्रक्रिया र समस्या समाधानका विषयमा अभिमूखिकरण गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य , सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सवै शाखा प्रमुखहरुलाई कानुनको मस्यौदा तर्जुमा प्रक्रिया र समस्या समाधानका विषयमा आंशिकरुमा अभिमूखिकरण गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य , सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सवै शाखा प्रमुखहरुलाई कानुनको मस्यौदा तर्जुमा प्रक्रिया र समस्या समाधानका विषयमा	१, वार्षक विकास कार्यक्रम २, कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिलेदन

								अभिमूखिकरण नगरेको	
५५		३.३.३	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानुनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानुनी हक अधिकार,एकल महिला, मानव वेचविखन, यौन हिंश) संचालन	१	०	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानुनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानुनी हक अधिकार,एकल महिला, मानव वेचविखन, यौन हिंश) संचालन भएको	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानुनी सचेतना सम्बन्धी केही अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानुनी हक अधिकार,एकल महिला, मानव वेचविखन, यौन हिंश) संचालन भएको	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानुनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानुनी हक अधिकार,एकल महिला, मानव वेचविखन, यौन हिंश) संचालन नभएको	१, वार्षक विकास कार्यक्रम २, कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिलेदन
५६		३.३.४	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानुनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रमवाट -कानुनी हक अधिकार,एकल महिला, मानव वेचविखन, यौन हिंश) आदिवाट महिलाहरु लाभान्वीत	१	०	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानुनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रमवाट -कानुनी हक अधिकार,एकल महिला, मानव वेचविखन, यौन हिंश) आदिवाट ८० प्रतिशत भन्दा बढी महिलाहरु लाभान्वीत भएको	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानुनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रमवाट -कानुनी हक अधिकार,एकल महिला, मानव वेचविखन, यौन हिंश) आदिवाट ५० प्रतिशत भन्दा बढी महिलाहरु लाभान्वीत भएको	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानुनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रमवाट -कानुनी हक अधिकार,एकल महिला, मानव वेचविखन, यौन हिंश) आदिवाट ५० प्रतिशत भन्दा कम महिलाहरु लाभान्वीत भएको	१, वार्षक विकास कार्यक्रम २, कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिलेदन ३, अभिमूखिकरण पुर्व र पश्चातको परीक्षा
कानुनी साक्षरता				४	१				

५७	विपद् व्यवस्थापनमा समावेशीता	३.४.१	स्थानीय तहको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड,रणनीति,कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयार गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग र समुदायसंग परामर्श गरी लक्षित समुदायलाई अलग अलगै विशेष राहत र संरक्षणको प्रावधान	१	१	स्थानीय तहको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड,रणनीति,कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयार गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग र समुदायसंग परामर्श गरी लक्षित समुदायलाई अलग अलगै विशेष राहत र संरक्षणको प्रावधान राखेको	स्थानीय तहको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड,रणनीति,कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयार गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग र समुदायसंग परामर्श गरी लक्षित समुदायलाई अलग अलगै विशेष राहत र संरक्षणको प्रावधान नराखेको	स्थानीय तहको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड,रणनीति,कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयार गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग र समुदायसंग परामर्श नगरीएको साथै लक्षित समुदायलाई अलग अलगै विशेष राहत र संरक्षणको प्रावधान नराखेको	१, विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड,रणनीति, कार्यनीतिको दस्तावेज
५८		३.४.२	स्थानीय तहमा विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन,नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित समुदाय समेतको खण्डिकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालिन कार्य संचालन तथा राहत वितरण	१	०.५	स्थानीय तहमा विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन,नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित समुदाय समेतको खण्डिकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालिन कार्य संचालन तथा राहत वितरण गरेको	स्थानीय तहमा विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन,नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित समुदाय समेतको खण्डिकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालिन कार्य संचालन तथा राहत वितरण नगरेको	स्थानीय तहमा विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन,नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित समुदाय समेतको खण्डिकृत तथ्याङ्क नराखिएको र आपतकालिन कार्य संचालन तथा राहत वितरण नगरेको	१, स्थानीय तहकी विपद् व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनिकरण सम्बन्धी दस्तावेज २, खण्डिकृत सूचना ३,आपतकालिन कार्यसंचालन तथा राहत वितरण सूचि

५९		३.४.३	समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित समुदायलाई सहभागि गराई उनीहरुलाई पहिलो प्राथकमिकतामा राख्ने	१	०.५	समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित समुदायलाई सहभागि गराई उनीहरुलाई पहिलो प्राथकमिकतामा राख्ने गरेको	समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित समुदायलाई सहभागि गराईएको तर उनीहरुलाई पहिलो प्राथकमिकतामा नराखेको	समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित समुदायलाई सहभागि नगराईएको र उनीहरुलाई पहिलो प्राथकमिकतामा नगराईएको	१,स्थानीय तहको विपद् व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनिकरण सम्बन्धी दस्तावेज २,खण्डिकृत सूचना ३, बार्षिक विकास कार्यक्रम
६०		३.४.४	विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना र संचालन तथा स्रोत परिचालन गर्दा महिला र लक्षित समुदायको सहभागितामा निर्णय	१	०.५	विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना र संचालन तथा स्रोत परिचालन गर्दा महिला र लक्षित समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरेको	विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना र संचालन तथा स्रोत परिचालन गर्दा महिला र लक्षित समुदायको कहिले काहीमात्र सहभगितामानिर्णय हुने गरेको	विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना र संचालन तथा स्रोत परिचालन गर्दा महिला र लक्षित समुदायको सहभागितामा विना नै निर्णय हुने गरेको	१,विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना र संचालन कार्यविधि २, निर्णय पुस्तिका
विपद् व्यवस्थापनमा समावेशीता				४	२.५				
मानव सबासधन र क्षमता विकासको जम्मा				२०	९.५				

४ सेवा प्रवाह

सि नं	उप विषय क्षेत्र	उपसूचक		मूल्याङ्कन		मूल्याङ्कनको आधार			प्रमाणीकरणको आधार
		क्र सं	सूचक	पूर्णाङ्क	यथार्थ	राम्रो वा उत्तम अवस्था (१ अङ्क)	मद्यम अवस्था (०=५ अङ्क)	अति कमजोर अवस्था (० अङ्क)	
६१	पूर्वाधार विवकास	४.१.१	स्थानीय तहका भवन ,भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ डिजाइन ,लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत र संरचना निर्माण भएपछि महिला ,बालबालिका ,अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्वाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक , बालबालिका र अपाङ्गमैत्री /संवेदनशिल संरचना निर्माणको प्रावधान	१	१	स्थानीय तहका भवन ,भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ डिजाइन ,लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत र संरचना निर्माण भएपछि महिला ,बालबालिका ,अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्वाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक , बालबालिका र अपाङ्गमैत्री /संवेदनशिल संरचना निर्माणको प्रावधान सहित निर्माण हुने गरेको	स्थानीय तहका भवन ,भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ डिजाइन ,लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत र संरचना निर्माण भएपछि महिला ,बालबालिका ,अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्वाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक , बालबालिका र अपाङ्गमैत्री /संवेदनशिल संरचना निर्माणको प्रावधान सहित आशिंकरुपमा निर्माण हुने गरेको	स्थानीय तहका भवन ,भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ डिजाइन ,लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत र संरचना निर्माण भएपछि महिला ,बालबालिका ,अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्वाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक , बालबालिका र अपाङ्गमैत्री /संवेदनशिल संरचना निर्माणको प्रावधान सहित आशिंकरुपमा निर्माण नगरेको	१, लैंगिक अपाङ्गता ,बालबालिका र अल्पसंख्यकमैत्री डिजाइन र लागत अनुमानको स्वीकृति विवरण

६२		४.१.२	स्थानीय तहका भवन ,भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु ,शिक्षा,स्वास्थ्य र सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचना निर्माण गर्दा महिला लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्ग तथा बालमैत्री दृष्टिकोर्णबाट उपयुक्त	१	०.५	स्थानीय तहका भवन ,भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु ,शिक्षा,स्वास्थ्य र सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचना निर्माण गर्दा महिला लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्ग तथा बालमैत्री दृष्टिकोर्णबाट उपयुक्त हुने गरी निर्माण भएको	स्थानीय तहका भवन ,भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु ,शिक्षा,स्वास्थ्य र सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचना निर्माण गर्दा आंसिकरुपमा महिला लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्ग तथा बालमैत्री दृष्टिकोर्णबाट उपयुक्त हुने गरी निर्माण भएको	स्थानीय तहका भवन ,भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु ,शिक्षा,स्वास्थ्य र सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचना निर्माण गर्दा महिला लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्ग तथा बालमैत्री दृष्टिकोर्णबाट उपयुक्त हुने गरी निर्माण नभएको	१,डिजाइन र लागत अनुमानको स्वीकृत विवरण
६३		४.१.३	स्थानीय तहले १५०० वर्ग फिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफः भएका निजी संरचना तथा सार्वजनिक संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सास्वीकृत गर्दामहिला लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्ग तथा बालमैत्री दृष्टिकोर्णबाट उपयुक्त	१	०	स्थानीय तहले १५०० वर्ग फिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफः भएका निजी संरचना तथा सार्वजनिक संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सास्वीकृत गर्दामहिला लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्ग तथा बालमैत्री दृष्टिकोर्णबाट उपयुक्त हुने प्रावधान सहित स्वीकृति दिने व्यवस्था र सोही	स्थानीय तहले १५०० वर्ग फिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफः भएका निजी संरचना तथा सार्वजनिक संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सास्वीकृत गर्दामहिला लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्ग तथा बालमैत्री दृष्टिकोर्णबाट उपयुक्त हुने प्रावधान सहित	स्थानीय तहले १५०० वर्ग फिट भन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफः भएका निजी संरचना तथा सार्वजनिक संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सास्वीकृत गर्दामहिला लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्ग तथा बालमैत्री	१, डिजाइन र लागत अनुमाको स्वीकृत विवरण र भवन भवन निर्माण सम्बन्धी स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन

			हुने प्रावधान सहित स्वीकृति दिने व्यवस्था			अनुसार निर्माण कार्य हुने गरेको	स्वीकृति दिने व्यवस्था र सोही अनुसाभए पनि सो अनुसार निर्माण कार्य नभएको	दृष्टिकोर्णबाट उपयुक्त हुने प्रावधान सहित स्वीकृति दिने व्यवस्था नभएको	
६४		४.१.४	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्ष्य गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जाको प्रयोग गर्ने आयोजनाको संचालन	१	०.५	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्ष्य गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जाको प्रयोग गर्ने आयोजनाहरु संचालन गरेको	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्ष्य गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जाको प्रयोग गर्ने आयोजनाहरु आंशिकरुपमा संचालन गरेको	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्ष्य गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जाको प्रयोग गर्ने आयोजनाहरु संचालन नगरेको	१,प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाको विवरण २,वार्षिक कार्यक्रम प्रगित प्रतिवेदन ३,स्थलगत अवलोकन प्रतिवेदन
पूर्वाधार विवकास				४	२				
६५	प्रजनन स्वास्थ्य	४.२.१	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरा काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सो को कार्यान्वयन	१	०.५	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरा काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सो को कार्यान्वयन गरेको	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरा काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सो को कार्यान्वयन नगरेको	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरा काममा नलगाउने व्यवस्था नगरेको	१,प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रम
६६		४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी समवा स्वास्थ्य चौकी सम्भव भएका	१	०.५	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी समवा स्वास्थ्य चौकी सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा कर्मचारी	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी समवा स्वास्थ्य चौकी सम्भव भएका	स्थानीय तहको कार्यालय , अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी समवा स्वास्थ्य चौकी सम्भव भएका	१, स्तनपान कक्षको व्यवस्था २,स्तनपान कक्ष संचालन सम्बन्धी निर्णय

			सार्वजनिक स्थलहरुमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था र कार्यान्वयन			लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था र कार्यान्वयन भएको	सार्वजनिक स्थलहरुमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था गरिए पनि कार्यान्वयन नभएको	सार्वजनिक स्थलहरुमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपान कक्षको नभएको	
६७		४.२.३	परिवार नियोजन मातिशशु कल्याण ,विस्तारित खोप पोषण जनस्वास्थ्य शिक्षा,स्वास्थ्य लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कार्यक्रमहरु - सुत्केरी हुदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधारगर्नका लागि किशोरीहरुको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदान प्रदान , एच=आई भि एडस, स्तन क्यान्सर) संचालन	१	१	परिवार नियोजन मातिशशु कल्याण ,विस्तारित खोप पोषण जनस्वास्थ्य शिक्षा,स्वास्थ्य लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कार्यक्रमहरु - सुत्केरी हुदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर सुत्केरी हुदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्नका लागि किशोरीहरुको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदान प्रदान , एच=आई भि एडस, स्तन क्यान्सर) संचालन गरेको	परिवार नियोजन मातिशशु कल्याण ,विस्तारित खोप पोषण जनस्वास्थ्य शिक्षा,स्वास्थ्य लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कार्यक्रमहरु - सुत्केरी हुदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर सुत्केरी हुदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्नका लागि किशोरीहरुको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदान प्रदान , एच=आई भि एडस, स्तन क्यान्सर) केही वडामा संचालन गरेको	परिवार नियोजन मातिशशु कल्याण ,विस्तारित खोप पोषण जनस्वास्थ्य शिक्षा,स्वास्थ्य लगायत महिलाहरुको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कार्यक्रमहरु - सुत्केरी हुदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर सुत्केरी हुदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्नका लागि किशोरीहरुको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदान प्रदान , एच=आई भि एडस, स्तन क्यान्सर) संचालन नगरेको	१, वार्षक विकास कार्यक्रम २ प्रगति प्रतिवेदन

६८		४.२.४	महिला, आर्थिकरुपले विपन्न घरपरिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण साथै सहयोग गर्न वजेट तथा व्यवस्था र कार्यान्वयन	१	०.५	महिला, आर्थिकरुपले विपन्न घरपरिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण साथै सहयोग गर्न वजेट तथा व्यवस्था र कार्यान्वयन गरेको	महिला, आर्थिकरुपले विपन्न घरपरिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण साथै सहयोग गर्न वजेट व्यवस्था गरिएको तर कार्यान्वयन नगरेको	महिला, आर्थिकरुपले विपन्न घरपरिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण साथै सहयोग गर्न वजेट तथा व्यवस्था नगरिएको	१,आवधिक विकस योजनाको दस्तावेज
प्रजनन स्वास्थ्य				४	२.५				
६९		४.३.१	स्थानीय तहले आफनो क्षेत्रभित्रका विद्यालय जाने उमेरका सवै बालबालिकालाई विद्यालय भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको र सवै बालबालिका विद्यलाय भर्ना	१	०.५	स्थानीय तहले आफनो क्षेत्रभित्रका विद्यालय जाने उमेरका सवै बालबालिकालाई विद्यालय भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको र सवै बालबालिका विद्यलाय भर्ना भएको	स्थानीय तहले आफनो क्षेत्रभित्रका विद्यालय जाने उमेरका सवै बालबालिकालाई विद्यालय भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको र सवै बालबालिका विद्यलाय भर्ना नभएको	स्थानीय तहले आफनो क्षेत्रभित्रका विद्यालय जाने उमेरका सवै बालबालिकालाई विद्यालय भर्ना गराउने प्रवन्ध नमिलाएको	१, विद्यालय भर्ना सम्बन्धी निर्णय , विद्यालय जाने उमेरमा बालबालिकाको समूहगत भर्ना अध्ययन प्रतिवेदन
७०	शिक्षा कार्यक्रम	४.३.२	स्थानीय तहले आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समुदायका बालबालिकालाई दिवाखाजा, निशुल्क पाठयपुस्तक, शैक्षिक सामग्री ,पोशाक र	१	१	स्थानीय तहले आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समुदायका बालबालिकालाई दिवाखाजा, निशुल्क पाठयपुस्तक, शैक्षिक सामग्री ,पोशाक र छात्रवृतिको व्यवस्था र	स्थानीय तहले आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समुदायका केही बालबालिकालाई दिवाखाजा, निशुल्क पाठयपुस्तक, शैक्षिक सामग्री ,पोशाक र	स्थानीय तहले आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समुदायका बालबालिकालाई दिवाखाजा, निशुल्क पाठयपुस्तक, शैक्षिक	१, वार्षिक कार्यक्रम र कार्यक्रम संचालन निर्देशिका २,बालबालिका छनौटका आधार

			छात्रवृतिको व्यवस्था र निष्पक्ष वितरणको व्यवस्था			निष्पक्ष वितरणको व्यवस्था मिलाएको	छात्रवृतिको व्यवस्था र निष्पक्ष वितरणको व्यवस्था मिलाएको	सामग्री ,पोशाक र छात्रवृतिको व्यवस्था र निष्पक्ष वितरणको व्यवस्था नगरेको	
७१		४.३.३	निरक्षर महिलाहरुको लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति तथा वजेट र कार्यक्रम भएको र सो अनुसार संचालन (अभिभावक शिक्षा र प्रौढ शिक्षा)	१	०	निरक्षर महिलाहरुको लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति तथा वजेट र कार्यक्रम भएको र सो अनुसार संचालन (अभिभावक शिक्षा र प्रौढ शिक्षा) भएको	निरक्षर महिलाहरुको लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति तथा वजेट र कार्यक्रम भएको र सो अनुसार संचालन (अभिभावक शिक्षा र प्रौढ शिक्षा) नभएको	निरक्षर महिलाहरुको लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति तथा वजेट र कार्यक्रम नभएको	१,स्वीकृत आवधिक नीति तथा कार्यक्रम र निरक्षर महिलाका लागि संचालित कार्यक्रम प्रतिवेदन
७२		४.३.४	विद्यालयमा छात्रा छात्र र यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुटाछुट शौंचालय, पानीको व्यवस्था र किशोरी छात्राको लागि सेनिटरी प्याड लगायत आवश्यक सामग्री सहित यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन	१	१	विद्यालयमा छात्रा छात्र र यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुटाछुट शौंचालय, पानीको व्यवस्था र किशोरी छात्राको लागि सेनिटरी प्याड लगायत आवश्यक सामग्री सहित यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको	विद्यालयमा छात्रा छात्र र यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुटाछुट शौंचालय, पानीको व्यवस्था र किशोरी छात्राको लागि सेनिटरी प्याड लगायत आवश्यक सामग्री सहित यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन नभएको	विद्यालयमा छात्रा छात्र र यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुटाछुट शौंचालय, पानीको व्यवस्था र किशोरी छात्राको लागि सेनिटरी प्याड लगायत आवश्यक सामग्री सहित यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम नभएको	१,वार्षिक नीति,कार्यक्रम र विद्यालय अनुगमन प्रतिवेदन
शिक्षा कार्यक्रम				४	२.५				

७३	खानेपानी सरसफाई कार्यक्रम	४.४.१	थानीय तहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरुमा सफा पिउने पानी , हात धुने व्यवस्था, महिला , पुरुष लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौंचालयकी व्यवस्था र सावुन पानी तथा स्यानीटाइजरको प्रवबन्ध	१	०.५	थानीय तहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरुमा सफा पिउने पानी , हात धुने व्यवस्था, महिला , पुरुष लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौंचालयकी व्यवस्था र सावुन पानी तथा स्यानीटाइजरको प्रवबन्ध गरेको	थानीय तहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरुमा सफा पिउने पानी , हात धुने व्यवस्था, महिला , पुरुष लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौंचालयकी व्यवस्था र सावुन पानी तथा स्यानीटाइजरको आंशिकरुपमा प्रवबन्ध गरेको	थानीय तहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरुमा सफा पिउने पानी , हात धुने व्यवस्था, महिला , पुरुष लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौंचालयकी व्यवस्था र सावुन पानी तथा स्यानीटाइजरको प्रवबन्ध नगरेको	१,वार्षिक नीति,कार्यक्रम र अनुगमन प्रतिवेदन
७४		४.४.२	स्थानीय तहका आयोजना महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडामा पूर्ण सरसफाई, घरघरमा शौंचालय,पिउने पानी , पोखरी र सरसफाई अभियान संचालन	१	०.५	स्थानीय तहका आयोजना महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडामा पूर्ण सरसफाई, घरघरमा शौंचालय,पिउने पानी , पोखरी र सरसफाई अभियान संचालन हुने गरेको	स्थानीय तहका आयोजना महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडामा पूर्ण सरसफाई, घरघरमा शौंचालय,पिउने पानी , पोखरी र सरसफाई अभियान संचालन हुने गरेको तर महिलाको सक्रिय सहभागिता हुने नगरेको	स्थानीय तहका आयोजना महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडामा पूर्ण सरसफाई, घरघरमा शौंचालय,पिउने पानी , पोखरी र सरसफाई अभियान संचालन नभएको	१,वार्षिक नीति कार्यक्रम र कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन २,उपभोक्ता सम्बन्धी निर्णय र महिलाको सहभागिताको विवरण
७५		४.४.३	टोल गाउँवस्तीमा कुहिने र नकहिने	१	०.५	टोल गाउँवस्तीमा कुहिने र नकहिने फोहोर	टोल गाउँवस्तीमा कुहिने र नकहिने	टोल गाउँवस्तीमा कुहिने र नकहिने	१,वार्षिक नीति कार्यक्रम र

			फोहोर छुटियाउने व्यवस्था ,फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्साबाट निस्कने फोहोर पानीबाट करेसाबारी,कौसीखेती,गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला तथा पुरुषको समान सहभागिता वृद्धिका लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन			छुटियाउने व्यवस्था ,फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्साबाट निस्कने फोहोर पानीबाट करेसाबारी,कौसीखेती,गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला तथा पुरुषको समान सहभागिता वृद्धिका लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन हुने गरेको	फोहोर छुटियाउने व्यवस्था ,फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्साबाट निस्कने फोहोर पानीबाट करेसाबारी,कौसीखेती,गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला तथा पुरुषको समान सहभागिता वृद्धिका लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रम केही वस्तीमा संचालन हुने गरेको	फोहोर छुटियाउने व्यवस्था ,फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्साबाट निस्कने फोहोर पानीबाट करेसाबारी,कौसीखेती, गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला तथा पुरुषको समान सहभागिता वृद्धिका लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन नभएको	कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन २,उपभोक्ता सम्बन्धी निर्णय र महिलाको सहभागिताको विवरण
७६		४.४.४	टोलवस्तीमा सफा पानीको सहज व्यवस्थापनका लागि आकासे पानी संकलन र भण्डारण गरी परंपरगत कुवा तथा इनारको पुर्नजीवन कार्यक्रम स्वीकृती तथा कार्यक्रममा महिलाको सक्रिय सहभागिता	१	१	टोलवस्तीमा सफा पानीको सहज व्यवस्थापनका लागि आकासे पानी संकलन र भण्डारण गरी परंपरगत कुवा तथा इनारको पुर्नजीवन कार्यक्रम स्वीकृती तथा कार्यक्रममा महिलाको सक्रिय सहभागिता हुने गरेको	टोलवस्तीमा सफा पानीको सहज व्यवस्थापनका लागि आकासे पानी संकलन र भण्डारण गरी परंपरगत कुवा तथा इनारको पुर्नजीवन कार्यक्रम स्वीकृती तथा कार्यक्रममा महिलाको सक्रिय सहभागिता नभएको	टोलवस्तीमा सफा पानीको सहज व्यवस्थापनका लागि आकासे पानी संकलन र भण्डारण गरी परंपरगत कुवा तथा इनारको पुर्नजीवन कार्यक्रम स्वीकृती नभएको	१,वार्षिक नीति कार्यक्रम र कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन २,उपभोक्ता सम्बन्धी निर्णय र महिलाको सहभागिताको विवरण
खानीपानी सरफाई कार्यक्रम				४	२.५				

७७	स्वरोजगार तथा आयआर्जन कार्यक्रम र बजार व्यवस्थापन	४.५.१	आवधिक योजना , वार्षिक नीति कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा वेरोजगारी र गरीवी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक,आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रम समावेश र कार्यान्वयन	१	०.५	आवधिक योजना , वार्षिक नीति कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा वेरोजगारी र गरीवी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक,आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रम समावेश र कार्यान्वयन गरेको	आवधिक योजना , वार्षिक नीति कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा वेरोजगारी र गरीवी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक,आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रम समावेश र कार्यान्वयन नगरेको	आवधिक योजना , वार्षिक नीति कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा वेरोजगारी र गरीवी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक,आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रम तय नगरेको	१,वार्षिक नीति,कार्यक्रम र अनुगमन प्रतिवेदन २ , निर्णय र कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७८		४.५.२	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला लक्षित समूहको क्षमता विकासका लागि कार्यक्रम तय र कार्यान्वयन	१	०.५	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला लक्षित समूहको क्षमता विकासका लागि कार्यक्रम तय र कार्यान्वयन गरेको	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला लक्षित समूहको क्षमता विकासका लागि कार्यक्रम तय र कार्यान्वयन नगरेको	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला लक्षित समूहको क्षमता विकासका लागि कार्यक्रम तय नगरेको	१, आवधिक तथा वार्षिक नीति र कार्यक्रम तथा निर्णय २,कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७९		४.५.३	ग्रामिण महिला प्राबिधिकहरु (पशुसेवा, कृषि खाद्य प्रविधि, वन,स्वास्थ्य र पूर्वाधार) लगायतका विषय सम्बन्धी	१	०	ग्रामिण महिला प्राबिधिकहरु (पशुसेवा, कृषि खाद्य प्रविधि, वन,स्वास्थ्य र पूर्वाधार) लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक र	ग्रामिण महिला प्राबिधिकहरु (पशुसेवा, कृषि खाद्य प्रविधि, वन,स्वास्थ्य र पूर्वाधार) लगायतका विषय सम्बन्धी	ग्रामिण महिला प्राबिधिकहरु (पशुसेवा, कृषि खाद्य प्रविधि, वन,स्वास्थ्य र पूर्वाधार) लगायतका विषय	१, आवधिक तथा वार्षिक नीति र कार्यक्रम तथा निर्णय २,कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन

			प्राविधिक र सामाजिक परिचालन गर्ने नीति लीई कार्यान्वयन			सामाजिक परिचालन गर्ने नीति लीई कार्यान्वयन गरेको	प्राविधिक र सामाजिक परिचालन गर्ने नीति लीई कार्यान्वयन नगरेको	सम्बन्धी प्राविधिक र सामाजिक परिचालन गर्ने नीति नलिईएको	
८०		४.५.४	गरीव तथा लक्षित समूहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरुप सुफत मूल्य सहकारी पशलहरुको व्यवस्थापन गर्ने नीति लिई कार्यान्वयन	१	०.५	गरीव तथा लक्षित समूहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरुप सुफत मूल्य सहकारी पशलहरुको व्यवस्थापन गर्ने नीति लिई कार्यान्वयन गरेको	गरीव तथा लक्षित समूहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरुप सुफत मूल्य सहकारी पशलहरुको व्यवस्थापन गर्ने नीतिको कार्यान्वयन नगरेको	गरीव तथा लक्षित समूहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरुप सुफत मूल्य सहकारी पशलहरुको व्यवस्थापन गर्ने नीति नभएको	१, आवधिक तथा वार्षिक नीति र कार्यक्रम तथा निर्णय २,कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
स्वरोजगार तथा आयआर्जन कार्यक्रम र बजार व्यवस्थापन				४	१				
सेवा प्रवाहको जम्मा				२०	१०.५				

५ सुशासन र उत्तरदायि

सि नं	उप विषय क्षेत्र	उपसूचक		मूल्याङ्कन		मूल्याङ्कनको आधार			प्रमाणीकरणको आधार
		क्र सं	सूचक	पूर्णाङ्क	यथार्थ	राम्रो वा उत्तम अवस्था (१ अङ्क)	मद्यम अवस्था (०=५ अङ्क)	अति कमजोर अवस्था (० अङ्क)	
८१	सुशासन	५.१.१	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह , विकास निर्माण र सुशास प्रवर्द्धनका विषयमा नीति, कानुन जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका	१	१	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह , विकास निर्माण र सुशास प्रवर्द्धनका विषयमा नीति, कानुन जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी /समिति	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह , विकास निर्माण र सुशास प्रवर्द्धनका विषयमा नीति, कानुन जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह , विकास निर्माण र सुशास प्रवर्द्धनका विषयमा नीति, कानुन जारी गरी सोही बमोजिम	१,स्थानीय तहले सेवा प्रवाह , विकास निर्माण सुशासन प्रबर्द्धनका विषयमा जारी

			पदाधिकारी /समिति कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने			कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको	पदाधिकारी /समिति कार्यदलबाट निर्णय भए पनि सो अनुसार कार्य नभएको	तोकिएका पदाधिकारी /समिति कार्यदलबाट निर्णय नभएको	नीति तथा कानुन २, निर्णय प्रक्रिया र निर्णय
८२		५.१.२	स्थानीय तहले सुशासन प्रबर्द्धन,जनसहभागिता अभिवृद्धि , भ्रष्टचार विरुद्ध शुन्यसहनशिलता र महिला तथा लक्षित समूहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सोको कार्यान्वयन	१	०.५	स्थानीय तहले सुशासन प्रबर्द्धन,जनसहभागिता अभिवृद्धि , भ्रष्टचार विरुद्ध शुन्यसहनशिलता र महिला तथा लक्षित समूहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सोको कार्यान्वयन गरेको	स्थानीय तहले सुशासन प्रबर्द्धन,जनसहभागिता अभिवृद्धि , भ्रष्टचार विरुद्ध शुन्यसहनशिलता र महिला तथा लक्षित समूहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सोको कार्यान्वयन नगरेको	स्थानीय तहले सुशासन प्रबर्द्धन,जनसहभागिता अभिवृद्धि , भ्रष्टचार विरुद्ध शुन्यसहनशिलता र महिला तथा लक्षित समूहलाई अग्राधिकार दिने नीति नलिईएको	१, सम्बन्धीत नीति कानुन र कार्यक्रम प्रतवेदन
८३		५.१.३	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय र कार्यान्वयन	१	०.५	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय र कार्यान्वयन गरेको	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरे पनि कार्यान्वयन नगरेको	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय नगरेको	१, स्वीकृत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम
८४		५.१.४	बाल अधिकार अन्तराष्ट्रिय महाशन्धी सन १९८९मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन	१	०.५	बाल अधिकार अन्तराष्ट्रिय महाशन्धी सन १९८९मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न वजेट	बाल अधिकार अन्तराष्ट्रिय महाशन्धी सन १९८९मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न वजेट विनियोजन	बाल अधिकार अन्तराष्ट्रिय महाशन्धी सन १९८९मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन	१, स्वीकृत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

			गर्न वजेट विनियोजन तथा कार्यक्रम संचालन			विनियोजन तथा कार्यक्रम संचालन गरेको	तथा कार्यक्रम संचालन नगरेको	गर्न वजेट विनियोजन नगरेको	
सुशासन				४	२.५				
८५	उत्तरदायित्व र जफावदेहीता	५.२.१	स्थानीय तहले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई र नियमित पत्रकार भेटघाट तथा सूचनाकी सार्वजनिकीकरण	१	१	स्थानीय तहले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई र नियमित पत्रकार भेटघाट तथा सूचनाकी सार्वजनिकीकरण गरेको	स्थानीय तहले केही कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई र नियमित पत्रकार भेटघाट तथा सूचनाकी सार्वजनिकीकरण गरेको	स्थानीय तहले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई र नियमित पत्रकार भेटघाट तथा सूचनाकी सार्वजनिकीकरण नगरेको	१,सार्वजिनक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई , सामाजिक परीक्षण गरेको दस्तावेज र पत्रकार भेटघाट तथा सूचना सार्वजनिकीकरण गरेको अभिलेल
८६		५.२.२	स्थानीय तहले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा लक्षित समुदाय र व्यक्तिको सहभागिता	१	१	स्थानीय तहले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा लक्षित समुदाय र व्यक्तिको सहभागिता गरेको	स्थानीय तहले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा केही लक्षित समुदाय र व्यक्तिको सहभागिता गरेको	स्थानीय तहले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा लक्षित समुदाय र व्यक्तिको सहभागिता नगरेकी	१ , परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको प्रतिवेदन विवरण

८७		५.२.३	स्थानीय तहले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा लक्षित समुदाय र व्यक्तिबाट उठने प्रश्नको अभिलेख राखी स्थानीय तहबाट सम्बोधन	१	१	स्थानीय तहले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा लक्षित समुदाय र व्यक्तिबाट उठने प्रश्नको अभिलेख राखी स्थानीय तहबाट सम्बोधन हुने गरेको	स्थानीय तहले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा लक्षित समुदाय र व्यक्तिबाट उठने प्रश्नको अभिलेख राखिएता पनि स्थानीय तहबाट सम्बोधन नभएको	स्थानीय तहले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा लक्षित समुदाय र व्यक्तिबाट उठने प्रश्नमा केही नभएको	१ , परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको प्रतिवेदन विवरण २, गुनासो व्यवस्थापन रजिष्टर
८८		५.२.४	स्थानीय तहका जनप्रतिनीधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वकृति र कार्यान्वयन	१	०.५	स्थानीय तहका जनप्रतिनीधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वकृति र कार्यान्वयनमा ल्याएको	स्थानीय तहका जनप्रतिनीधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वकृति र कार्यान्वयनमा नल्याएको	स्थानीय तहका जनप्रतिनीधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वकृत नगरिएको	१, स्वीकृत आचार संहिता र पालना भए नभएको अनुगमन प्रतिवेदन
उत्तरदायित्व र जफावदेहीता				४	३.५				
८९	सूचना तथा संचार	५.३.१	स्थानीय तहले नियमितरुपमा समग्र बार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गरी कार्यक्रममा महिला लगायत सवै लक्षित समूहका लागि राखिएको कार्यक्रम र बजेट सरोकारवालाले	१	१	स्थानीय तहले नियमितरुपमा समग्र बार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गरी कार्यक्रममा महिला लगायत सवै लक्षित समूहका लागि राखिएको कार्यक्रम र बजेट	स्थानीय तहले नियमितरुपमा समग्र बार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गरी कार्यक्रममा महिला लगायत सवै लक्षित समूहका लागि राखिएको कार्यक्रम र बजेट सरोकारवालाले	स्थानीय तहले नियमितरुपमा समग्र बार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गरी कार्यक्रममा महिला लगायत सवै लक्षित समूहका लागि राखिएको कार्यक्रम र बजेट सरोकारवालाले	१, वार्षिक कार्यक्रम सार्वजनिक गरेको अभिलेख पुस्तिका

			थाहा पाउने गरी सार्वजनिक			सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक	थाहा पाउने गरी सार्वजनिक नगरीएको	थाहा पाउने गरी सार्वजनिक नै नगरेको	
९०		५.३.२	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना सवैले वुझ्ने गरी भाषामा प्रसारण	१	०.५	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना सवैले वुझ्ने गरी भाषामा प्रसारण गरेको	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना प्रवाह गरे पनि सवैले वुझ्ने गरी भाषामा प्रसारण नगरेको	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना प्रसारण नै नगरेको	१,वार्षिक कार्यक्रम र सूचना प्रसारण गरेको अभिलेख
९१		५.३.३	स्थानीय तहले रडियो],एफ=एम=, छापा लगायतका श्रव्यदृश्य समेतको सवै माद्यमद्धारा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित	१	०.५	स्थानीय तहले रडियो],एफ=एम=, छापा लगायतका श्रव्यदृश्य समेतको सवै माद्यमद्धारा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरेको	स्थानीय तहले रडियो],एफ=एम=, छापा लगायतका श्रव्यदृश्य समेत केही माद्यमद्धारा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरेको	स्थानीय तहले रडियो],एफ=एम=, छापा लगायतका श्रव्यदृश्य समेतको कुनैपनि माद्यमद्धारा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित नगरेको	१,वार्षिक कार्यक्रम र सूचना प्रसारण गरेको अभिलेख
९२		५.३.४	स्थानीय तहमा महिला लगायत सवै लक्षित समूहमा सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना अभिवृद्धि	१	०.५	स्थानीय तहमा महिला लगायत सवै लक्षित समूहमा सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना अभिवृद्धि भएको	स्थानीय तहमा महिला लगायत केही लक्षित समूहमा सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना अभिवृद्धि भएको	स्थानीय तहमा महिला लगायत कुनै पनि लक्षित समूहमा सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट	१, कार्यक्रम पश्चातको मूल्यामन २, कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन

								जनचेतना अभिवृद्धि नभएको	
सूचना तथा संचार				४	२.५				
९३		५.४.१	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम वा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ प्राप्त	१	०.५	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम वा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिएको	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम वा परियोजनाबाट केही लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिएको	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम वा परियोजनाबाट कुनै पनि लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ नपाएको	१, कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन २,स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन
९४	अनुगमन र मूल्याङ्कन	५.४.२	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावको विश्लेषण	१	०	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावको विश्लेषण गरेको	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावको आंशिक मात्र विश्लेषण गरेको	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावको विश्लेषण नगरेको	१,सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम प्रतिवेदन २,कार्यक्रमको प्रभावकारीता अध्ययन प्रतिवेदन ३,कार्यक्रमको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण प्रतिवेदन
९५		५.४.३	स्थानीय तहको समिक्षा वैठकमा महिला लगायत सवै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा कार्यक्रम उपर छलफल	१	१	स्थानीय तहको समिक्षा वैठकमा महिला लगायत सवै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरेको	स्थानीय तहको समिक्षा वैठकमा महिला लगायत सवै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा केही कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरेको	स्थानीय तहको समिक्षा वैठकमा महिला लगायत सवै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा केही	१, समिक्षा वैठकको उपस्थिति र निर्णय

								कार्यक्रम उपर कहिले छलफल नगरेको	
९६		५.४.४	अनुगमन र मूल्याङ्कनको पृष्टपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार	१	०.५	अनुगमन र मूल्याङ्कनको पृष्टपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको	अनुगमन र मूल्याङ्कनको पृष्टपोषणका केही विषयलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको	अनुगमन र मूल्याङ्कनको पृष्टपोषणका विषयलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार नगरेको	१,वार्षिक कार्यक्रम २,अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन
अनुगमन र मूल्याङ्कन				४	२				
९७	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकाले तय गरेका नीति, कानुन तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण		१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकाले तय गरेका नीति, कानुन तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकाले तय गरेका नीति, कानुन तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयमा आंशिकरुपमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकाले तय गरेका नीति, कानुन तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण नगरेको	१, संघ प्रदेशको सहकार्यमासंचालित कार्यक्रम, नीतिहरुको कार्यान्वयनमा सहजीकरण तथा अनुगमन प्रतिवेदन
९८		५.५.२	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुवीच संचालन निर्माण भई कार्यगत छलफल		०.५	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुवीच संचालन निर्माण भई कार्यगत	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुवीच संचालन निर्माण भई कार्यगत छलफल वर्षमा	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुवीच संचालन निर्माण नभएको	१,संजाल निर्माण र निर्णय पुस्तिका

						छलफल वर्षमा कम्तीमा दुई पटक हुने गरेको	कम्तीमा एक पटक हुने गरेको		
९९		५.५.३	लैंगिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवालावीच कार्यकत संयन्तत्रका प्रतिनीधिलाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम		०.५	लैंगिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवालावीच कार्यकत संयन्तत्रका प्रतिनीधिलाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको	लैंगिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवालावीच कार्यकत संयन्तत्रका केही प्रतिनीधिलाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको	लैंगिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवालावीच कार्यकत संयन्तत्रका प्रतिनीधिलाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान नगरेको	१,संजालका प्रतिनीधीहरुको विवरण २, क्षमता विकास तालिम कार्यक्रमको उपस्थिति र प्रतिवेदन
१००		५.५.४	महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महाशन्धीको राष्ट्रिय कार्ययोजना , संयुक्त राष्ट्रसंङ्गयी सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२०को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजना स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी		०	महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महाशन्धीको राष्ट्रिय कार्ययोजना , संयुक्त राष्ट्रसंङ्गयी सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२०को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजना स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी उल्लेख गरिएका कार्यक्रममा	महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महाशन्धीको राष्ट्रिय कार्ययोजना , संयुक्त राष्ट्रसंङ्गयी सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२०को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजना स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी	महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने महाशन्धीको राष्ट्रिय कार्ययोजना , संयुक्त राष्ट्रसंङ्गयी सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नं १३२५ र १८२०को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजना स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनी	१, बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम २, कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रगति विवरण

			उल्लेख गरिएका कार्यक्रममा वजेट विनियोजन तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन			वजेट विनियोजन तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गरेको	उल्लेख गरिएका कार्यक्रममा वजेट विनियोजन गरे पनि कार्यान्वयन नगरेको	उल्लेख गरिएका कार्यक्रममा वजेट विनियोजन र कार्यक्रम नै नएको	
समन्वय र सम्बन्ध विस्तार				४	२				
सुशासन तथा उत्तरदायित्वको जम्मा				२०	१२.५				

केराबारी गाउँपालिकाद्धारा तयार गरिएका नीतिहरुमा लैगिकमैत्री नीतिहरु अनुसूचि- २

- सबै प्रकारको अन्याय र भेदभावको अन्त्य
- सामाजिक न्याय प्राप्ती र सबैका लागि समृद्धि हाम्रो मूल नीति ।
- श्रममुलक योजनाहरुकी संचालन
- उपभोक्ता समिति टोल विकास संस्थाको क्षमता विकास गरी विकास निर्माण र वातावरण प्रर्बद्धनमा परिचालन ।
- लैंगिक उत्तरदायि वजेटको अवधारणालाई आत्मसात गरिने छ ।
- शैक्षिक संस्थाहरुलाई क्रमश बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री र लैगिकमैत्री बनाउदै लगिने छ ।
- स्थानीय भाषा लिपि र संस्कृतिको संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गरिने छ ।
- मनोविर्मश सेवा संचालन गर्ने
- पालन गरे दुरुस्त बालबालिका हुन्छन तन्दुरुस्त नाराकासाथ पोषणमैत्री पालिका निर्माण गरिने छ ।
- विद्यार्थीको हित सिकाइसंगै सीप कार्यक्रम लागु गरिने छ ।
- आधारभूत र स्वास्थ्य सेवालाई निरन्तरता दिईने छ ।
- अध्यक्षसंग जेष्ठ नागरिक तथा अशक्त अपाङ्गता भएका व्यक्तिको निशुल्क स्वास्थ्य परीक्षणलाई निरन्तरता
- उपाध्यक्षसंग सुतकेरी कार्यक्रमको निरन्तरता दिई गर्भवतीहरुको सुरक्षित प्रसुती
- सवै बर्थिङ सेन्टरमा आमा र नवशिशुको स्वास्थ्य सुरक्षाको प्रबन्ध
- हाम्रो स्वास्य हाम्रो बिमा जटिल रोगको छैन सीमा भन्ने नाराकासाथ विपन्न नागरिक विमा कार्यक्रमलाई प्रबर्द्धन
- कुपोषण शुन्य गाउँपालिका गर्ने ।
- महिलालाई आर्थिक तथा आयआर्जनमा सशक्तिकरण गरिने छ ।
- अति विपन्न् र एकल महिला दिदीबहिनीलाई व्यवसायिक प्रयोजनका लागि विउ पूँजी वितरण गरिने छ ।
- महिलालाई समूहमा आब्द्धता र बचत गर्ने बानीको विकास गरिने छ ।
- महिलाद्धारा उत्पादित सामग्रीको वितरणको लागि बजारको व्यवस्था गर्ने
- लैंगिक र घरेलु हिंशा अन्त्यका लागि महिला पुरुषवीच बहश पैरवी र सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- बाल विवाह र लागू पदार्थ दुरव्यसन विरुद्ध चेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- सामाजिक विभेद अन्त्यका लागि सचेतामूलक अभियान सचालन गरिने छ ।
- सामाजिक विभेदीकरणमा परेका लक्षित बर्ग केन्द्रित कार्यक्रम संचालन

- वैदेशिक रोजगारीमा जानेहरुका लागि सूचना संप्रेषण तथा श्रम स्वीकृतिको लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
- अपाङ्गता र जेष्ठ नागरिकको उचित हेरचार र स्याहारको लागि पारिवारिक अध्ययन गर्ने अनुगमन र सुपरीवेक्षण गरिने छ ।
- हिंशाजन्य गतिविधि अन्त्यका लागि कोषको व्यवस्था गरिने छ ।
- विकास आयोजनामा रोजगार केन्द्रमा सुचिकृत बेरोजगारलाई प्राथमिकता दिईने छ ।
- वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका र रोजगारी गुमाएका युवाहरुको सीप र क्षमताको उपयोग गरी रोजगारी र विकास कार्यमा जोड दिईने छ ।
- श्रमके सम्मान राष्ट्रको अभियान भन्ने नारालाई सार्थक गर्न कामको सम्मान गर्ने परिपाटीको विकासमा जोड दिईने छ ।

केराबारी गाउँपालिकाका आर्थिक वर्ष २०८०।२०८१ का लैगिक समातना तथा सामाजिक समावेशीकरणमैत्री कार्यक्रम अनुसूचि- ३

- ✓ विपद व्यवस्थापन कोष स्थापना
- ✓ लागु औषद विरुद्धको कार्यक्रम
- ✓ बालश्रममुक्त पालिका घोषणा
- ✓ अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनर्स्थापना
- ✓ जटिल रोगको उपचार सहयोग
- ✓ एकिकृत कृषि शिविर
- ✓ जनप्रतिनीधि क्षमता विकास
- ✓ स्वमूल्यङ्कनका न्यूनत्म क्रियाकलाप
- ✓ सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परीक्षण तथा सामाजिक जवाफदेहीता
- ✓ अभिभावक विद्यार्थीवीच अन्तरक्रिया
- ✓ आयआर्जन कार्यक्रम - बाख्रा पालन, स्कुस टहरा निर्माण टमाटर र खुर्सानीका विरुवा वितरण_
- ✓ टोल विकास संस्था क्षमता विकास,वृक्षारोपण र टोल सरसफाई तथा वातावरण संक्षरण
- ✓ शैक्षिक गुणस्तर सुधार तालिम र सामग्री व्यवस्थापन
- ✓ दलहन र तेलहन वाली विउ वितरण
- ✓ पशु औषधि वितरण र पशु प्रबर्द्धन
- ✓ क्षयरोग पालिका घोषणा अभियान
- ✓ महिला क्षमता विकास तालिम र सशक्तिकरण
- ✓ टोल विकास सस्था व्यवस्थापन
- ✓ आदिवासी जनजाति कार्यक्रम

- ✓ सिलाई कटाई तालिम कार्यक्रम
- ✓ जनजाति दलित महिला अपाङ्गता लक्षित समूहलाई व्युटिपालर तालिम
- ✓ ढाका तथा गलैचा वुनाई प्रवर्द्धनका लागि बुन्ने सामग्री वितरण
- ✓ वेमौसमी तरकारी खेती कार्यक्रम
- ✓ फलफुल विकास कार्यक्रम
- ✓ व्यवसायिक फलफुल खेतीको बगैचा स्थापना कार्यक्रम
- ✓ सहकारी संचालन तथा कर्मचारीको क्षमता विकास
- ✓ कृषक दिवश तथा कृषीमेला कार्यक्रम
- ✓ अन्तरकृषक हाजिरी जवाफ कार्यक्रम
- ✓ अध्यक्षसंग जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य परीक्षण तथा निशुल्क औषधि वितरण कार्यक्रम
- ✓ उपाध्यक्षसंग सुरक्षिक सुत्केरी प्रोत्साहन कार्यक्रम
- ✓ वडास्तरीय स्वास्थ्य विमा घुम्ती शिविर
- ✓ विपन्न नागरिक स्वास्थ्य विमा प्रवर्द्धन
- ✓ ग्रामिण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रम
- ✓ महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका यातायात र वैठक संचालन
- ✓ क्याल्सिय चक्की र अन्य नपुग औषधि व्यवस्थापन
- ✓ वृहत स्वास्थ्य शिविर संचालन
- ✓ अति विपन्न महिला दिदीबहिनीका लागि कुक एवं ढाका वुनाई सम्बन्धी एडभाण्स तालिम तथा मेशिन वितरण
- ✓ विपन्न महिला समूह परिचालन तथा व्यवस्थापन अनुदान
- ✓ उद्यमशिल महिलाद्धारा उत्पादित सामग्रीको वजारीकरण
- ✓ सामाजिक विभेद न्यूनिकरणका लागि जातिय वर्गिय साथै भाषिक छुवाछुत विरुद्धको सचेतनामुलक कार्यक्रम
- ✓ अति विपन्न महिला दिदीबहिनीहरुका लागि विउपूँजि वितरण ,मेशिनद्धारा टपरी बनाउने तालिम
- ✓ लैंगिक हिंशा अन्त्यका लागि महिला पुरुषवीच समविकास तालिम
- ✓ बाल संजाल गठन र व्यवस्थापन
- ✓ विद्यार्थीका लागि लागु पदार्थ दुर्व्यसन सम्बन्धी सचेतनामुलक तालिम
- ✓ बालश्रममुक्त गाउँपालिका घोषणा अभियान संचालन
- ✓ उपाध्यक्षसंग छात्रा कार्यक्रम
- ✓ बाल विवाह विरुद्धको सचेतना कार्यक्रम
- ✓ अपाङ्गता परिचय पत्र शिविर संचालन
- ✓ लैंगिक हित र बाल हित कोष स्थापना
- ✓ सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरुलाइ स्यानीटरी प्याड वितरण

- ✓ जोखिममा परेका बासस्थान र प्रजातिहरुको संरक्षणमा स्थानीय युवाहरुको क्षमता अभिवृद्धि

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यशालाको उपस्थित अनुसूचि- ४

क्र.सं.	नाम थर	पद	ठेगाना	लैङ्गिक सहभागिता		जातिगत सहभागिता				क्षेत्रगत सहभागिता		
				महिला	पुरुष	जनजाति	दलित	मधेशी	अन्य	जनप्रतिनीधि	कर्मचारी	अन्य
१	श्री सुमन मिरिचिङ्	अध्यक्ष	केरबारी		√	√				√		
२	श्री मनमायाँ मगर	उपाध्यक्ष		√		√				√		
३	श्री सुवास श्रेष्ठ	प्र प्र अ			√	√				√		
४	श्री नारायण भुँजेल	प्रवक्ता			√	√				√		
५	श्री प्रेमबहादुर लिम्बु	वडा अध्यक्ष			√	√				√		
६	श्री रामचन्द्र शाही	वडा अध्यक्ष			√				√	√		
७	श्री शिवप्रसाद तामाङ्ग	वडा अध्यक्ष			√	√				√		
८	श्री अजय सुब्बा	वडा अध्यक्ष			√	√				√		
९	श्री खगेन्द्र प्र निरौला	वडा अध्यक्ष			√				√	√		
१०	श्री कमलकुमार वस्नेत	वडा अध्यक्ष			√				√	√		

११	श्री पूर्णबहादुर मगर	वडा अध्यक्ष			√	√				√		
१२	श्री गंगा लिम्बु	कापा सदस्य		√		√				√		
१३	श्री मनमायाँ विक	कापा सदस्य		√			√			√		
१४	श्री लोकबहादुर विक	कापा सदस्य			√		√			√		
१५	श्रीसहदेव झा	कर्मचारी			√			√			√	
१६	श्री टेकप्रसाद बाँस्तोला	कर्मचारी			√			√			√	
१७	श्री बाबुराम केशी	कर्मचारी			√						√	
१८	श्री अनिष आचार्य	कर्मचारी			√						√	
१९	श्री सौगात लुईटेल	कर्मचारी			√				√		√	
२०	श्री पवन यादव	वडा सचिव			√			√			√	
२१	श्री मिना यादव	कर्मचारी			√				√		√	
२२	श्री चित्रबहादुर चौहान	वडा सचिव			√				√		√	
२३	श्री यमुना राई	वडा सचिव		√		√					√	
२४	श्रीटोम प्र चौम्लागाई	कर्मचारी			√				√		√	
२५	श्री माइकल राई	वडा सचिव			√	√					√	
२६	श्री सुवास सुवेदी	कर्मचारी			√				√		√	
२७	श्री काजीमान राई	कर्मचारी			√	√					√	

२८	श्री भारती धिताल	कर्मचारी		√					√		√	
२९	श्री कविता राई	कर्मचारी		√		√					√	
३०	श्री तिर्थ बराल	कर्मचारी			√				√		√	
३१	श्री काजीमान रोक्का	कर्मचारी			√				√		√	
३२	श्री लक्ष्मी श्रेष्ठ	कर्मचारी			√	√					√	
३३	श्री सृष्ठी राई	कर्मचारी		√							√	
३४	श्री मिना पहाडी	कर्मचारी		√					√		√	
३५	श्री सुमन ढकाल	परामर्शदाता			√				√			√
जम्मा				८	२७	१४	२	३	१६	१४	१९	१